

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200779

UNIVERSAL
LIBRARY

ಸಾಹಿತ್ಯಂಜಲಿ ಪುಸ್ತಕ-ವರಡು

ಶರ

— ಕವನ ಸಂಕಲನ —

ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣ, ವಿದ್ವಾನ್
ಮಂಗಳೂರು

ಸಾಧನ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

೧೯೪೭

ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ
ದುಬ್ಬಳಿ

ಮುದ್ರಕರು:
ಶೆ. ಗೋ. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಸಾಧನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ಅಧಿಕಾರ ಲೇಖಕರಿಗೆ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಸಾಧನ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಪರವಾಗಿ
ಡಾ. ಎನ್. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾವ,
ಕಲಿಯುಗ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

೨೭	ಮೋಹನ ಮುರಲಿ	೫೫
೨೮	ಪತ್ರಿಕೆ	೫೮
೨೯	ಕುಚೇಲಿ!	೫೯
೩೦	ಸರಸತಿ!	೬೨
೩೧	ಉಮರ ಸಂದೇಶ	೬೪
೩೨	ಕೋಳಲ ಕೃಷ್ಣ	೬೬
೩೩	ಇವನಾರೆ?	೬೮
೩೪	ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ	೭೫

೩ನೇ ಎಳೆ— ಶೃಂಗಾರಾತ್ಮಕ

೩೫	ಪ್ರೇಮಾಂಜಲಿ	೭೭
೩೬	ಕಿರ್ಲೋರಿ	೭೯
೩೭	ನನ್ನಕೆ	೮೧
೩೮	ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪು	೮೩
೩೯	ಇಂದು ಬರವಳು ನನ್ನ ಮನದನ್ನೆ—	೮೫
೪೦	ಕೋಪವೇತಕೆ ಮಾನಿಸಿ?	೮೭
೪೧	“ ಸುಖವಿಲ್ಲ ! ”	೮೯
೪೨	“ ಸುಖವುಂಟು ! ”	೯೧

೪ನೇ ಎಳೆ— ಕವಿಸ್ಮೃತಿ

೪೩	ಪಂಪ	೯೩
೪೪	ರನ್ನ	೯೪
೪೫	ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ	೯೫
೪೬	ರತ್ನಕರ ಕವಿ	೯೬
೪೭	ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ	೯೭
೪೮	ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ	೯೮
೪೯	ಕವೀಂದ್ರ-ರವೀಂದ್ರ	೯೯
೫೦	ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ	೧೦೦

೫ನೇ ಎಳೆ— ಜೀವನ ಸ್ಮೃತಿ

೫೧	ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ—	೧೦೧
	ಆಚ್ಚು ತಪ್ಪು ತಿದ್ದಿಕೆ	೧೦೯

ಮುನ್ನುಡಿ

ನನ್ನ ತರುಣ ಮಿತ್ರರಾದ, ಮಂಗಳೂರಿನ ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣರ ಕವನಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾದರೆ ನನಗೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂತೋಷವಿದೆ. ಅವರು ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಮೀಪದ ಪಂಚಯದವರಲ್ಲ. ಅವರು ಕವಿಗಳು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಕುಲಗೋತ್ರ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಐದನೆಯ ಎಳೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಮಣಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಪೋಣಿಸಿದ್ದಾರೆ: ಅವರ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಕವನಗಳನ್ನು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ; ಮುಖಪರಿಚಯವು ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಆಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಮುನ್ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಹೊಳೆದ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕವಿಗಳು ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡು ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಡಿಯ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ನನಗೆ. “ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು—ನಾನು ಮೊದಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಭೂತಭವಿಷ್ಯವನ್ನೂ, ಸಂಸ್ಕೃತದಾಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ರೀತಿಯ ತಿಕ್ಕಾಟವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದರ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನೂ, ನನ್ನ ಕವನಗಳ ರಸಸ್ಥಾನ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನೂ ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಒಕ್ಕುಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಮೊದಲೇ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರದ ವಿಮರ್ಶೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬಹಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳ. ಆದರೂ ದಿಗ್ವಿಜಯವಾಗಿ, ಸೂಚಕವಾಗಿ, ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದರೂ ತಪ್ಪಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯು ಹುಟ್ಟಿಯೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಭೂತವು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ದೊಡ್ಡದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ವಾಮನಮೂರ್ತಿ, ಇದೇ ತೊಟ್ಟುಲ-ಕಂಡು, ಜೋಗುಳ ಕೇಳಿ ಸುಖನಿದ್ರೆ, ಸುಖದ ಎಚ್ಚರಗಳನ್ನು ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತ ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಇನ್ನೂ ತಿಂಗಳೂ ಆಗದ ಎಳೆಗೂಸು. ಅದರ ಭವಿಷ್ಯ, ಅದರ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೀಗೇ ಉಳಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮುಖಲಕ್ಷಣ ನೋಡಿ ಹೇಳಿದ ಚಾಣಾಕ್ಷ ಚಾಣಕ್ಯರೂ, ಅದರ ಜನ್ಮಕಾಲದ ಗ್ರಹಗಳೂ ಬಾಲಾರಿಷ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಮರ್ಮಭೇದಕವಾಗಿ ಸಾರಿದ ಕೆಲವು ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಗೀಗ ಕೂಗಿದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿದರೂ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಆಪ್ತ ಬಾಂಧವರಾಗಿಗೂ ಅಂಥ ಎದೆಯೊಡಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ; ಇದರ ಭವಿಷ್ಯವು ಭೂತಕೃಂತಲೂ ಉಜ್ವಲವಾಗಿದೆ ಎಂದೇ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಬೆಳೆಯುವ ಯಾವ ಜೀವಕ್ಕೂ ಭವಿಷ್ಯವು ಸಾಫಲ್ಯದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಕರ್ಷಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಷ್ಟವದಾ ಧವು ಯಾವಾಗಲೂ ನಷ್ಟವೇ. ಕವಿತೆಯ ಉತ್ಕರ್ಷವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕವಿಯ ಉನ್ನತ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಕೌಶಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಲೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ತಿಕ್ತಣದ ಮಟ್ಟದಂತೆಯೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಟ್ಟವೂ ಏರಬೇಕು. ಜನರು ಕವಿಯಿಂದ ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಆನೇಶವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಕವಿಯು ಪಕ್ಷಾತೀತ ಪಕ್ಷಿ; ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಉಡ್ಡಾನಕ್ಕೂ ಗತಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಮತೋಲ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರಾಯಾಸ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರಿಯತ್ತ ಸಾಗುವ ಜೀವಿ ಅವನು. ಪಕ್ಷಪಾತ, ಪಕ್ಷಘಾತಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಅಹಿತಕಾರಿಗಳೇ. ಇಂಥ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೇ ರಸಿಕತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ರಸಿಕತೆಯ ರತ್ನವು ವಿವಿಧ ಮುಖದ ವೈಭವವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅಕಾಂಡತಾಂಡವದ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕುಂದಣಗಾರನ ಕಣ್ಣುಬೇಕು, ನೀರಿನ ನಿರ್ಮಲತೆ ಬೇಕು ವಿಸುರ್ಲಕನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ. ವಿಸುರ್ಲಕರೂ ಕವಿಗಳೂ ಕೂಡಿ ವಾಚಕರನ್ನು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸಬಾರದು, ನಿಜ; ಕವಿಗಳಿಗೂ ವಾಚಕರಿಗೂ ವಿರೋಧವುಂಟು ಮಾಡಿ ಮೋಜು ನೋಡುವ ಗೇಲಿಗಾರರಾಗ

ಬಾರದು ವಿಮರ್ಶಕರು, ಇದೂ ನಿಜ; ಆದರೆ ಈ ನಿಜವು ನೆಲೆಸಿಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೆ ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ತನ್ನ ಹೀನತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧನೆಯಾಗಬೇಕು. ಕವಿ-ವಿಮರ್ಶಕ-ವಾಚಕ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಗುಣಗಳುದಯವಾಗಿದೆ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದೀತು ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದುರ್ವಾಸನಾ ಹೃದಯದ ಕಶ್ಮಲಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು. ಅತ್ಯಹೃದಯದ ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಉಗಮವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಹಂಸಗಳೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಆ ಮಾನಸೋತ್ತರ ಸರೋವರದ ಹೆಚ್ಚೆ ಮೂಡದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವು. ಅದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಬರದಂತೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿ ಸಾಗಬೇಕು. 'ಗೊಲ್ಗೊಥಾ' 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ,' 'ನವರಾತ್ರಿ' 'ಬಾಳ ದೇಗುಲ' 'ಅಗ್ನಿಕಂಠ' 'ನವನೀತ ರಾಮಾಯಣ' 'ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ'ಗಳು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯವು ಉಜ್ವಲವಾಗಿದೆಯೆಂದೇ ಸಾರುತ್ತಿವೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಹೊಸರೀತಿಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟವು ಎರಡು ಒಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರು ಸ್ಥಾಯಿತತ್ತ್ವಗಳಿಗೂ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗದವರು ಸಂಚಾರಿಗಳ ನವೀನತೆಗೂ ಹವಣು ಮಿೂರಿ ಮಹತ್ತ್ವ ಕೊಡುವದರಿಂದಲೇ ತಿಕ್ಕಾಟ ಉಂಟಾಗುವದು. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಂಚಾರಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಸತ್ಯಾಭಿಮುಖವಾದಾಗಲೇ ಕ್ಷೇಮಕಾರಿಯಾಗುವದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಲಿಗೆ ಕೆಟ್ಟಿಬಾಯಿಗೆ ಅಪಥ್ಯವೇ ರುಚಿ ಎಸಿಸುವಂತೆ ಅಭಾಸ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಕೆಲಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ತಾಂಡವವಾಡುವದು. ಆದರೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿದೋಷದ ಅರಿವಿಲ್ಲವ ಎಗ್ಗರು ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಅಭಾಸವೆಂದು ಹುಯಿಲೆಬ್ಬಿಸಿದರೆ, ಅಥವಾ ನಿಃಸಕ್ಷಪಾತಿತ್ವದ ನಟನೆಗಾಗಿ 'ಎಣ್ಣೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಸಣ್ಣ' ಎಂಬ ಚಾರ್ವಾಕತೆಯನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಅದು ಆ ಸಮಾಜದ ಕರ್ಮದುರ್ವಿಪಾಕವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಹೊಸ ರೀತಿಯೊಳಗಿನ ಅಸಹನೆ, ವಾತ್ಸರ್ಯ, ಪರಗುಣಾಂಧತ್ವ, ಸ್ವಪ್ರಶಂಸೆಗಳು ನಾಮೂಲಿಯ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಶಂಸೆಯಂತೆಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು.

ಪರಸ್ಪರ ನಂದೆಯಂತೂ ಯಾವ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಹೊಸರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗರ್ಹ್ಯವೇ ಸತಿ. ಕನ್ನಡದ ವಿವಿಧ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿಯೇ ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸು ಹಿಗ್ಗುತ್ತಲಿದೆ; ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳು ರುಪುಗೊಳುತ್ತಿವೆ. ಮಾರ್ಪಾಡು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಕುರುಹು. ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ದೇಸಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಹಾರಕಗಳೆಂದು ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ; ಔಚಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಬೇಕು.

ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಡುವದೇ ಆಗಲಿ, ಹಿಡಿಯುವದೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಗುಣವೂ ಅಲ್ಲ, ದೋಷವೂ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಾಸವು ಛಂದದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ. ಈ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಾಸರಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ದೋಷವೂ ತಟ್ಟಿಲ್ಲ. 'ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸತತಂ ಪ್ರಾಸಂ' ಎಂಬುದೇನು ಅನುಲ್ಲಂಘನೀಯ ವೇದವಾಕ್ಯವಲ್ಲ. ರಗಳೆಯು ಪ್ರಾಸದ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತ, ಗ್ರನೆಯ ಶತಮಾನದಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾದವ ಕವಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಯಿತು. ಪ್ರಾಸರಾಹಿತ್ಯ, ಸರಳರಗಳೆ, Blank Verse, ಎಲ್ಲವೂ ಸಮಾನ ದರ್ಜೆಯ ಬದುಕುಗಳಲ್ಲ. ಪ್ರಾಸಬಿಟ್ಟ ರಗಳೆಯು Blank Verse ಆಗುವ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರಗಳೆಯೇ ಆಗಿದ್ದೂ ಉಂಟು. Verse ಉಂಟೂ Blank ಆಗಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಪ್ರಾಸರಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಸಾಧಿಸದೆ ಇದ್ದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಸಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಾಸರಾಹಿತ್ಯ ಇದು ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ಎನಿಸಲಾರದು. ಪ್ರಾಸವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ; ಕುಶಲ ಕವಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾದ ಔಚಿತ್ಯದಿಂದ ಭಾವಾಲಂಕಾರವಾಗುವದು. ಪ್ರಾಸವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನಿರಲಂಕಾರ ಸುಂದರ ಕವನ ಕಟ್ಟುವದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುಶಲತೆಯೂ ಅಹುದು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ.

ಇನ್ನು ಉಳಿಯಿತು, ನನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಕವನಗಳ ರಸಸ್ಥಾನನಿರೂಪಣೆ. ರಸವು ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಕ್ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಣುವದು;

ಭಾವಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆದರ ಪ್ರಯೋಗವು ಲಾಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿಯೇ ಬರುವದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಭಾವಗೀತೆಗಳು ಕವಿಜೀವನದ ಗೀತೆಗಳಾದಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು ನವರಸವು ತಲೆದೋರುವದು. ಅಂಥ ನವರಸ ಪರಿಪುಷ್ಟಿಗೂ ಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹದ ಗಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದಾಗಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ. ಉತ್ಕಟತೆಯು ಹಿರಿದಾಗಬೇಕು. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಕವಿಯು ಈ ಪ್ರಥಮ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ಅಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದೀತು. 'ಸರ' ವು ಹೂವುಗಳ ಸರವೂ ಆಗಿದೆ, ನವೀನ ಸ್ವರವೂ ಆಗಿದೆ, ಕಾಮನ ಶರವೂ ಆಗಿದೆ, ನವಕೃತಿ ಕಮಲಗಳ ಸರೋವರವೂ ಆಗಿದೆ-ಕವಿಗಳೇನಾಂದಿಸಿದ್ಯದಲ್ಲ ಹೇಳಿದಂತೆ. ಹೀಗಿದ್ದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಹೃದಯ ವಿನುಶ್ಚಕನೂ ಈ 'ಸರ'ದೊಳಗಿನ ಸುವರ್ಣಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಚೆನಿವಾಲರಲೋಭದಿಂದ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ತಿಕ್ಕಲಾರ; ಯಾವ ರಸಿಕರೂ ಅದನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾರರು. 'ಸರ'ದಲ್ಲಿ ಐದು ಎಳೆಗಳಿವೆ. ಕವಿಯ ನಿಸರ್ಗಪ್ರೇಮ, ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಭಾವಗಳ ರುಚಿ, ಕಾಟುಂಬಿಕ ಪ್ರಣಯವಿಲಾಸ, ಸ್ವಜಾತೀಯರಾದ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆದರ ಅಭಿಮಾನ, ಮತ್ತೂ ಕೊನೆಗೆ ಕವಿಯ ಆತ್ಮಚರಿತ-ಹೀಗೆ ಪಂಚೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಪ್ರಥಮ ಸಂಕಲನ ಕವನ ಪ್ರಪಂಚ. ಎಲ್ಲ ಕವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕವಿಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಸಹಜತೆ, ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಲಕ್ಷಣವಿದೆ. ಅವರ ಚರಿತೆಯ ಅಂಶಗಳು ಅವರ ಜೀವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಜಶಕ್ತಿಯಿದೆ, ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕಾವ್ಯಸೇವೆ, ಕಾವ್ಯಭ್ಯಾಸ ನಿರಂತರವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಇವರ ಕವನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಹಜತೆಯ ಒಪ್ಪ ಬಂದಿದೆ. ನನಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ಶೃಂಗಾರಾತ್ಮಕ ಕವನಗಳು ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ತೋರಿವವು. ಅವರ ನಿಸರ್ಗಪ್ರೇಮವೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿದೆ. ಕವಿಗಳ ವಿಷಯದ ಷಟ್ಪದಿಗಳು ಅಷ್ಟು ಕಾಂತಿಯುತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕವಿಗಳೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರ ಕವನದ ಶೈಲಿಯು ಶ್ರೀ. ಕು. ವೆಂ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ನವರ. ನವಿಲ'ನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು. ಶ್ರೀ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಅವರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಡಗು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಬೇರೊಂದು ನಿರ್ಮಲತೆಯಿದೆ.

ಈ ಮೌಲಿಕ ಗುಣದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಶ್ರೀ. ಅನ್ನಂ ಬಳ ಅವರ ಈ ಶೈಲಿಯೇ ಪುಷ್ಪವಾಗಿ ಹೊಸ ಜೀವನದ ಹುದುವನ್ನು ಪಡೆದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕವನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ನಿರಾಡಂಬರದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಸೇವೆಯ ತೀವ್ರತೆ, ಸಹಜ ಪ್ರಸಾದ ಗುಣಗಳಿಗೆ ನಾನು ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿ, ಅವರ ಇತರ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

೧೯೫-೮-೪೭

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ಪರಿಚಯ

ಕವಿ

ಕಾಳಿದಾಸನ ಕುಮಾರಸಂಭವವನ್ನು ಸರಲವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೂ ಕಳೆದ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕವನ ಲೇಖನಗಳ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಗೆಳೆಯ ಶ್ರೀ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಜಿನ್ನಾಗ ಪರಿಚಿತರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ; ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರಾಂತ ಕೆಲವು ಲೇಖಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಕನ್ನಡವಾಚಕಲೋಕವ ಸ್ರೀತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಇಂದು, ಈ 'ಸರ'ವನ್ನು-ತಮ್ಮ ಸುಂದರವಾದ ಕವನಗಳ ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು-ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಗೆವಲ್ಲಿ, ಈ ಕವಿಯ ಕುರಿತು, ಈ ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು, ನಾನು ಏನೆಂದು ಹೊಸತಾಗಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿ?

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವು ಕಳೆದ ಕಾಲು ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುರುಪಿನಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಕಾರವಾರ-ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಲವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಕರು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಈ ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಗಣ್ಯರಾದ ಕವಿಗಳು, ಕತೆಗಾರರು, ನಾಟಕಕಾರರು. ಲೇಖಕರು ಮುಂಬಂದು ದುಡಿದು ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹರಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯ ಶ್ರೀ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರೂ ಒಬ್ಬರು.

ಸರ

'ಸರ' ಎಂಬೀ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ೧೯೫೪ ರಿಂದ ತೊಡಗಿ ೧೯೫೬ ರ ವರೆಗೆ-ಈ ಹದಿನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ-ಶ್ರೀ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರು ಬರೆದ ಐವತ್ತೊಂದು ಕವನಗಳಿವೆ. ಈ 'ಸರ'ವು ಪ್ರಕೃತಿಪರ, ಭಾವಾತ್ಮಕ, ಶೃಂಗಾರಾತ್ಮಕ, ಕವಿಸ್ಮೃತಿ, ಜೀವನಸ್ಮೃತಿ

ಎಂಬೀ ಐದು ಎಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಡೀ ವುಸ್ತುಕವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಓದುಗರಿಗೆ,-ವಿಶೇಷತಃ ಆಧುನಿಕ ಕವನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ-ತುಂಬಾ ನೆರವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಕೃತಿಸರ

ಇಡೀ ಸಂಗ್ರಹದ ಕುರಿತು ಸಾರಾಂಶರೂಪವಾಗಿ ಬರೆದ ಪದ್ಯ 'ಸರ.' 'ಆರೂಣ' ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನೂ ಭಾವನೆಯ ಓಟವನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದು. 'ಹಿಮಸಮಾಧಿ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. 'ಉಷೆ'ಯ ಕುರಿತು ಹಿಂದಿನ ಉಪನಿಷತ್ಪಾಲದ ಕವಿಗಳಂತೆ ಕಾನ್ಯಾವೇಶ ಉಕ್ಕಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಎಳೆನೇಸರು' ಒಂದು ಚಲುವಾದ ವರ್ಣನೆ. 'ನಿಸರ್ಗ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರ' ವನ್ನು ಕಾಣಲು ಕವಿಹೃದಯ ಬೇಕು. ಕಲ್ಲುಗಳೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ತೊರೆಯ ಚಿಲುವನ್ನು ಕಂಡು ಕವಿ 'ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲು' ಪದ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ನಕ್ಷತ್ರಗಳು' ಕವಿಗಿರುವ ಛಂದಃಕೌಶಲ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ತಂಗದಿರ' ನೊಡನೆ ಕವಿಯು ಕಾಳಮೆಯಾಂತ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಚಮತ್ಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕದ ನೈಚಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಕವಿಯು 'ತಾರಾಯಾಮಿನಿ' ಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಹ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮರುಳಾಗುವವರಿಗೆ 'ಕೋಗಿಲೆ' ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ. 'ಅಡೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ' ಕವಿಯು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾವಾತ್ಮಕ

'ಕವನ ಕಾಮಿನಿ' ಕವಿಯ ಪದ್ಯದ ಅಶಿ ಅಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 'ಕನ್ನಡದ ವಿಶ್ವರೂಪ' ದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಹಂಬಲು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು. 'ಪರಿಣಾಮ' ದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯಿದೆ. 'ಕುಲಪತಿ' ಹಿಂದಿನ ಗುರುಕುಲಗಳ ನೆನಪು ಕೊಡುತ್ತದೆ. 'ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಗಾಗಿ' ಕವಿಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಗೌರವ ಸೂಚಕವಾಗಿರುವುದು. 'ಅನಂತ ಶೂನ್ಯ'

ಭಾವಕವನ. 'ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಒಂದು ಚಿತ್ರ' ವು ಕರುಳು ಕೊರೆಯುವ ಕರುಣೆಯ ಚಿತ್ರ! 'ವಿಶ್ವಸಾಗರದೂರ್ಮಿಯಲಿ' ಬಾಳದೋಣಿ ಹೇಗೆ ತೇಲುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನುವುದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. 'ಅಮ್ಮ' ಆಗಲಿದ ತಾಯಿ ನೆನಪು. 'ಎಲೆ ನೋವೆ!' ಕವನದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮವನ್ನೇ ಕವಿಯು 'ವಿಧಿ'ಯೆಂದು ಸಾರುವಂತಿದೆ. 'ಕಗ್ಗಲ್ಲ ಕಾವ್ಯ' ಕಾರ್ಕಳದ ಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿ, ಗೋನುಟೀಶ್ವರನ ಕುರಿಯ. 'ವಿಜಯನಗರವೆ' ಪಟಾಶತ ಸಾವಂತ್ಸರಿಕೋತ್ಸವದ ನೆನಪು. ಸುಖದುಃಖೇ ಸಮೇ ಕೃತ್ವಾ ಎಂಬ ಗೀತಾರ್ಥವು 'ದ್ವಂದ್ವ' ದಲ್ಲಿದೆ. 'ಮೋಹನ ಮೂರಲಿ' ಕೃಷ್ಣ ಗೋಪಿಯರ ಲಾಸ್ಯಲಹರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿವರಣೆ 'ಪತ್ರಿಕೆ.' 'ಕುಚೇಲ' ಸರಲವಾದ ಭಾಮಿನಿ ಪಟ್ಟದಿಯಿಂದ ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ. 'ಸರಸತಿ'ಯನ್ನೋದುವಾಗ ರವಿವರ್ಮನ ಚಿತ್ರದ ನೆನಪಾಗುವುದು. 'ಉಮರ ಸಂದೇಶ' ಶ್ರೀ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಕಾವ್ಯದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ. 'ಕೊಳಲ ಕೃಷ್ಣ' ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಕವಿಗಿರುವ ಭಕ್ತಿ ಪುನಃ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. 'ಇವನಾರೆ?' ಎಂಬುದೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕುರಿತು. 'ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ' ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು ದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಭೀಕರ ಮಾರಣಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ನೋಂದ ಕವಿಹೃದಯ.

ಶೃಂಗಾರಾತ್ಮಕ

'ಪ್ರೇಮಾಂಜಲಿ' ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಗೋಪಿಯರರ್ಪಿಸಿದುದು. 'ಕಿಶೋರಿ' ಮದುವೆಯ ನೊದಲ ನೋಟ. 'ನನ್ನಾಕೆ' ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸದರ ಭಾವನೆ. ತಾಯಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ 'ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪು' ಆಗದೆ ಇದ್ದೀತೆ? ಹಾಗೆ ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿ, ತಾಯಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೆಂಡತಿ ಬರುವ ದಿನ 'ಇಂದು ಬರುವಳು ನನ್ನ ಮನದನ್ನೆ' ಎಂದು ಹಿಗ್ಗುತ್ತಾರೆ. ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುನಿಸೂ ಚಿಂದ; ಆದಾಗ 'ಕೋಪನೇತಕೆ ಮಾನಿನಿ' ಎಂದು ಕವಿಯು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸದಿರುವ ಕಾರಣ, 'ಸುಖವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿ

ದರೆ ಕವಿಯಾದ ಗಂಡನು ಭಾವಲಹರಿಯಲಿ ' ಸುಖವುಂಟು ' ಎಂದು ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕವಿಸ್ಮೃತಿ

' ಪಂಪ', ' ರನ್ನ', ' ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ', ' ರತ್ನಾಕರ ಕವಿ', ' ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ', ' ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ', ' ಕವಿ(ಂದ್ರ ರವಿ(ಂದ್ರ)', ' ಅಂಬಿಕಾ ತನಯದತ್ತ' ಇವೆಲ್ಲಾ ಕವಿವರರ ಕುರಿತು ಬರೆದ ಸ್ಮೃತಿಗೀತಗಳು; ಸುಂದರವಾದ ಚತುರ್ಧಶಪದಿಗಳು.

ಜೀವನಸ್ಮೃತಿ

ಕೊನೆಯ ಕವನ ' ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ' ಎಂಬುದು. ೧೯೧೬ ರಿಂದ ೧೯೪೫ ರ ವರೆಗಿನ ಕವಿಜೀವನೇತಿಹಾಸದ ಸಿಂಹಾಸನೋಚನ. ಶೈಲಿ ತುಸು ಗದ್ಯಮಯವಾಯಿತೆಂದೂ, ಕಥನಕ್ರಮ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಚ್ಯವಾಯಿತೆಂದೂ ಅನಿಸಬಹುದಾದರೂ ಈ ಕವನವು ಕವಿಯು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಂತೆ ಸರಲವೂ ಸಹಜವೂ ಆಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹೃತಿ

ಇಂತು, ಶ್ರೀ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರು ಸೌಸವದ ಸುಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಸರವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಶಾರದೆಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧ ರಾಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವರ ಇಂದಿವಾದ ಈ ಸರವು ರಸಿಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಂಚಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡದಿರದು. ಕವಿಗಳದೇ ಒಂದು ಪವ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಿ ನಾನೀ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ:

‘ ಕೋಗಿಲೆ ಕುರೂಪಿಯೆನೆ, ರಾಗದಲಿ ಹಾಡುತಿಹ
ಮಧುರ ಸಂಗೀತವಶ್ರಾವ್ಯವಹುದೇನು ?
ಭಾವರಸ ಬೆರೆದಿರುವ ಕೋಗಿಲೆಯ ಸವಿಸರವ
ಕೇಳೆನೆಂದಾರಾದರೊರೆಯುತಿಹರೇನು ? ’

ವೆರಡಾಲ }
೧೪-೨-೧೯೪೭ }

—ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಣ್ಣಣ್ಣರೈ

ದೇಳಿಕೆ

ನನ್ನ 'ಕನ್ನಡ ಕುಮಾರಸಂಭವ'ದ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದುದರಿಂದ, ಅನುಪೂರ್ವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ 'ಸರ'ವು ದ್ವಿತೀಯ ಪುಸ್ತಕವಾದರೂ, ನೊತ್ತನೊದಲು ಬರೆದ ಕವನಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕಾಣುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಇದನ್ನು ಆಯ್ದು ನೇಯ್ದು ಕೈಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಸಮಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದು ನನ್ನ ನೊದಲ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಅದಿಯ ಅಂತ್ಯದ ಎರಡು ಕವನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಉಳಿದ ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತು ಕವಿತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಸಮಸಾಮಯಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಮುಖ ತೋರಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಜಯಕರ್ನಾಟಕ-ತ್ರಿವೇಣಿ-ನೀರವಾಣಿ-ಪೌರವಾಣಿ-ಜೀವನ-ಧುರೀಣ-ಬಡವರಬಂಧು-ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು-ಜಯಂತಿ-ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ-ಅಂತರಂಗ-ನವಯುಗ-ನವಭಾರತ-ಪ್ರಜಾಮತ-ಪ್ರಭಾತ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂದೇಶ-ಉಷಾ-ಕನ್ನಡ ನ.ಡಿ-ವಾಹಿನಿ-ಬಾಲಚಂದ್ರ-ಕಲಾಚಂದ್ರ ನೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ವಿಲೇವಾರಿಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಹೀಗೆಯೇ 'ನಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳು' (ಮಿತ್ರ ಮಂಡಲಿ)-'ಕನ್ನಡ ಪಾಠಮಾಲೆ'-'ಕವಿ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ' ನೊದಲಾದ ಸಂಕಲನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಕವನಗಳು ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ಆಯ್ದವರಿಗೂ ಪ್ರಣಾಮಗಳು.

ಇದಕ್ಕೆ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾದ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದಿತ್ತು ಅಧುನಿಕ ಕವಿ ಸಮ್ರಾಟರಾದ ಶ್ರೀ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೂ, ಕೆಲವೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಸರಸ-ಸರಳವಾಗಿ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗಿಕ ಗೆಳೆಯರಾದ 'ಶ್ರೀಮುಖ'ದ ಕವಿ 'ದುರ್ಗಾದಾಸ'ರಿಗೂ ಬಹಳ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾದರ ಅಭಿವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಪ್ರಕಟವಾಗಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ನೆರವಿತ್ತ ಹತ್ತಿರದ ಗೆಳೆಯರಾದ ಶ್ರೀ. ಕುಳುಕುಂದ ಶಿವರಾಯರಿಗೂ, ಅವ್ಯಾಜ ಸ್ತ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಭಾರಹೊತ್ತು ಶ್ರೀ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶೇಷಗಿರಿಯರಿಗೂ ಶತಶಃ ಧನ್ಯವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಪ್ರೇಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಮಂಗಳಾ ದೇವಸ್ಥಾನ
ಮಂಗಳೂರು
೧೦-೮-೧೯೪೭

}

ಶಮ್ಮ

ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರನಾರಾಯಣಯ್ಯ

ಅರ್ಪಣೆ

ನನ್ನ ಏಳನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಗಲಿದ
ಪೂಜ್ಯ ಮಾತೃಪ್ರೀತಿ

ಕಾವೇರಿಯಮ್ಮನಿಗೆ-

ನನ್ನ ಮೊದಲ ಹೊತ್ತಿಗೆ
ಅಮ್ಮ! ನಿನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ.

—“ಶಂ”

ಮಿಸುನಿಯದೆಂದಾದೊಡದೇಂ
ಪೊಸದೊಡವೆನಿಸುತ್ತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆನಿಸುವ ವೋಲ್ |
ರಸವತ್ಕವಿತಾನೂರ್ಗಂ
ರಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣರ್ಕಳಿಂ ಪೊಸತೆನಿಕುಂ ||

— ಸ್ವರೂಪಿ.

ಸರ

೦

ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಬಿರಿದರಳ ಸೊಗಯಿಸಿದ
ಸೌಸವದ ಸುಮಗಳನ್ನೊಲಿದಾಯ್ತು, ಸರಿ ನೆಯ್ತು,
ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾರವಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಲೆಗೊಳಿಸಿ
ತೊಡಿಸಿರುವೆ ಚೆಲುವಿಲ್ಲದಲರುಗಳನುಳಿದ ಸರ

೧

ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲಿ ಭಾವಗಳ ಘರ್ಷಣೆಯು
ಸಂಸ್ಕೃತಿವಡೆದಾಗ ಚಿಲ್ಲಿ ಹರಿದೊಗೆದಿರುವ
ನಲ್ಲವಿತೆಯೋಳಿಗಳ್ಳು ವಿವಿಧ ವಿಧ ರಾಗದಲಿ
ರಸಿಕರಿಗೆ ಕೆಪಿವೆರೆಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿ ಇನಿದು ಸರ

೨

ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭಾವಗಳ ಬತ್ತಳೆಕೆಯಿಂದೊಗೆದು,
ಅಲರಂಬನುರುತರದ ಸುಮಬಾಣಸಾಮ್ಯವ-
ನ್ನಂತು ಸಂತತ ಹೃದ್ಯರೆದೆಯನಿರ್ಕುಳಿಗೊಂಡು,
ಸಮ್ಮೋಹಕತೆಯನೊಳಗೊಳ್ಳಲೀ ಕೂರ್ ಸರಂ

೩

ಮಿತ್ರನುದಯಾಪಸರ ಕುರಿಸರಂಗೊಂಡಿರಲ್
ಅರವಿಂದ ವೃಂದದೊಳಗುತ್ತಾಂತಿ ಮುಸುಗುಹುದು
ಕೆಲವು ಅರೆವಿರಿದಿರಲ್, ಕೆಲವು ಬಿರಿದರಳಿರಲ್
ಬಹುದು. ಮೌಘ್ಯವನೊಪ್ಪುಗೊಂಡಿರ್ಪುದೀ ಸರಂ

ಅರುಣ

೧

ನಸುಗೆಂಪಿನ
ತುಸು ಹಳದಿಯ
ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣದೇಸಕ
ಚೆಲುವಾಗಿರೆ,
ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರೆ,
ಅದೆಯರುಣನ ಗಮಕ

೨

ಕೆಂಬರಲನು
ಅಂಬರದಲಿ
ತುಂಬಿದ ತೆರ ನೋಟ;
ಕುಂಕುಮ ರಸ—
ವಂಕಿತವಹ
ವರ ಪಾಟಲ ಮಕುಟ

೩

ಚೆಂದಳಿರನು
ನೆಯ್ದದರನು
ತೊಟ್ಟೆಹ ಸುವಿಲಾಸ;
ಕೆಮ್ಮೀಸೆಯ
ಹುಮ್ಮಸವನು
ಇಮ್ಮಡಿಸುವ ಹಾಸ

೪

ರಕ್ತಾಂಬರ
 ಸಕ್ತೋದರ
 ಕಿರಣದ ಪರಿಪಾಟಿ;
 ಕೆಂದಳದಲಿ
 ಬಿಗಿವಿಡಿದಿಹ
 ಹವಳದ ಚೆಲು 'ಚಾಟಿ'

೫

ಇಂತೊಪ್ಪಿರೆ
 ಸಂತಸದಲಿ
 ಮೂಡಣದಲಿ ಅರುಣ
 ಮೂಡುತ, ದೆಸೆ-
 ಗೀಡಾಡಿದ
 ನವ ಕುಂಕುಮ ಕಿರಣ

೬

ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರ-
 ಲಿಂಚರ ಹೊರ
 ಹೊರಡಿಸಿ ಹಾಡುವನು
 ಮಕ್ಕಳ ಮಾ-
 ತಾಡಿಸಿ, ತಾ-
 ನುರೆ ತೊದಲಾಡುವನು

೭

ಸಿಂಗಾರದ
 ತಂಗಾಳಿಯ
 ತೀಡಿಸಿ, ಸುಯ್ಯುವನು
 ಕಿರು ಮುಗುಳನು
 ಅರಳಾಗಿಸಿ,
 ನಗಿಸುತ ನಗುತಿಹನು

೮

ನಿದ್ದೆಯ ಪರೆ
 ಕೀಳುತಲರೆ-
 ದೆರೆದಿಹ ಕಣ್ಣುಗಳ
 ಬಿರಿದರಳಿಸಿ,
 ಎಬ್ಬಿಸುವನು
 ನಾಡಿನ ಜನರುಗಳ

೯

ಹೊಸ ಹುರುಪನು
 ಹೊಸೆಯಿಸುವನು
 ಬೀರುತ ಚೈತನ್ಯ;
 ಉಪಹಾಸದಿ
 'ಅಪಹರಿಸುವ
 ಜಡತೆಯ ಮಾಲಿನ್ಯ

೧೦

'ಆಜ್ಞಾನದ
 ಅಂಧತೆಯನು
 ಭೇದಿಸಿ ನೇಸರಿದೋ-
 ಬೆಳಕಿನ ಬೆಳೆ
 ತಿಳವಿನ ಹೊಳೆ
 ಹೊಮ್ಮಿಸಿ ಬರುವನಿದೋ!'

೧೧

ಎಂಬಾ ನುಡಿ .
 ನಂಬಿಸಿಯಡಿ-
 ಯಿಡುವನು ಮುಂದರುಣ;
 ಆ ನಿಮಿಷದಿ
 ರವಿಯುದಿಸುತ
 ಸುರಿವನು ಸುಜ್ಞಾನ!

ಹಿಮ ಸಮಾಧಿ

ಹೇಮಂತ ಋತುಢೋಗಿ ಮೌನದಲಿ ಘನ-ಸಾಂವ್ರ
 ಹಿಮ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯೊಳೊಪ್ಪಿಹನು; ನಿಶ್ಚಿಂತ
 ನಿಶ್ಚಲ ಧ್ಯಾನ ಸನ್ಮದ್ರೆಯಲಿ ತಪವಾಂತ
 ಯತಿಯ ರೀತಿಯನೋತು ನಿಂತಿಹನು! ಹಿಮ ರುಂದ್ರ
 ಭಾವದಲಿ ಸಕಲ ಭೂಮಿ-ವ್ಯೋಮ ಕರಗಿಹುದು
 ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಲೀಲೆಯಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರ.ವ
 ಸಾಮಸ್ತ ಸೂತ್ರದಲಿ ನಿಸ್ಕೃತವೀ ವಿಶ್ವ.
 ಪ್ರಾಣಿ ಸಂತತಿಯೆಲ್ಲ ಕುಳಿರ ಕಡಲಿನೊಳಾಳ್ವ,
 ಭೂತದಾವೇಶವಂತಂತೆ 'ಗಡಗಡ' ನಡಗಿ,
 ಬೆಕ್ಕಸಂ ಬಡುತಿಹುದು— ಇದನಾವುದನು ಕೂಡ
 ಗಣಿಸದಿಹ ಹಿಮಪುರುಷನಿರವನದ್ಭುತ ನೋಡ-
 ಅವ್ಯಕ್ತ ಶಕ್ತಿಯಿಂ ವ್ಯೋಮ ವಕ್ಷವನುಡುಗಿ,
 ಗಿರಿ-ಶೃಂಗ-ಕಾಂತಾರ-ಭೂಮಿಗಳನಾವರಿಸಿ.
 ನಿಂತಿಹನು ವರ ವಿರಾಡಾಕಾರವನು ವಹಿಸಿ,

ಉಷೆ

೧

ಮೂಡಣ ಬಾನಿನ ಕರೆ ನಗಲು,
ಕತ್ತಲೆ ನೊತ್ತವೆ ಪರಿದುಗಲು,
ಉಷೆರಮೆ ನಿಶೆರಮೆಯನು ಜಯಿಸಿ
ಮುಂದಕೆ ಬಂದಳು ಭವಿ ಹರಿಸಿ !

೨

ಕತ್ತಲೆ ಕಡಲಲಿ ತಿರೆ ಮುಳುಗಿ,
ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತವಾಗಿರಲುಡುಗಿ,
ಬೆಳಕಿನ ತಿಳಿವನು ಕರುಣಿಸುತ
ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರುವಳು ನಸುನಗುತ !

೩

ಹೊಸದಾಗರಳಿದ ತಾವರವೋಲ್
'ಲಕ-ಲಕ' ಹೊಳೆವಳು ಉಷೆಯವಳು.
ಮಗುವಿನ ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ಸ್ಮಿತವೋಲ್
'ಕಿಲ-ಕಿಲ' ನಗುವಳು, ನಲಿಯುವಳು

೪

ಈ ವರೆಗಾದರೆ ತೆರೆದಿರುವ
ಚುಕ್ಕೆಗಳಾಲಿಯ ನಭವಧುವ
ಕಣ್ಣೆವೆ ಕೀಲಿಸಿ, ಕರಿಹೊದಿಕೆ
ತೆಗೆಯುತ ಕೊಟ್ಟಳು ಬಿಳಿರವಕೆ.

೫

ಅರುಣನ ರೌದ್ರದ ರಕ್ತತೆಯು,
ಸೂರ್ಯನ ಸೋಜ್ಜಲ ಪ್ರಖರತೆಯು,
ಉಷೆಯಲಿ ಬೆಸೆಯದು; ಶಾಂತತೆಯು
ಮಾರ್ದವವೆಸೆವುದು ಸೌಮ್ಯತೆಯು !

೬

ಅರುಣನ ಭಗಿನಿಯು ಉಷೆ ತರುಣಿ,
ನೇಸರ ಮಾತೆಯು ಉಷೆ ರಮಣಿ,
ಮಗನನು ಪಡೆಯುತ್ತ, 'ಈ ಜಗದ
ಸೇವೆಯನೆಸಗೆಂ' ದಾದರದ
ಹರಕೆಯನರುಹುತ್ತ, ತಾಯ್ತನದ
ತನ್ನಧಿಕಾರದಿ ನೆರೆವ ಮುದ.

೭

ಎಂದೋ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲಿ,
ಜಗದಲಿ ಜೀವಿಯ ಶೂನ್ಯದಲಿ,
ಅಂಥ ತಮಸ್ಸಿನ ಸಮಯದಲಿ,
ಪೊಡವಿಗೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಥಮದಲಿ,
ಬೆಳಕಿನ ಅನುಭವವಾರಿಂದ ?
ಉಸೆವೆಳಗಿನ ಕಿರುಗೆರೆಯಿಂದ !

೮

ಅಂದಿಂದೀವರೆಗಾ ಉಷೆಯು
ನಿತ್ಯ ಸನಾತನೆಯಾಗಿಹಳು !

ವಿಳಿನೇಸರು

೧

ಭವಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಮದ ಋತು ಅರೆಗಣ್ಣು ತೆರದಿತ್ತು
ರವಿ ಮೂಡಿ ಮೇಲ್ಬಂದು ಅರ್ಗಳಿಗೆ ಸಂದಿತ್ತು

ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಂಜು ತೆರೆಯುಗದ ತೆರಸಿತ್ತು
ಹೆಚ್ಚಿದ್ದ ಕುಳರೂರತೆ ಕಾವಿಗೆ ಬಾಗಿತ್ತು

ನೇಸರನ ಎಳೆಗದಿರು ಹಿಮ ಮನೆಯ ಮಾಲೆಯನು
ನೇಯ್ದು, ನಲಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು ರಿಂಗಣಂಗಣಿತಪನು

ದಿನಕರನ ಸಂಖ್ಯಾತ ಕಿರಣಗಳು ಪೂರ್ವದಿಂ
ಸುಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನಾಂತು, ವಿವಿಧ ವಿಧ ವರ್ಣದಿಂ—

ಹರಿತಂದು; ಮೋದದಿಂ ತಿರೆವೆಣ್ಣನಪ್ಪುತ,
ವೃದ್ಧುಚುಂಬನವನಿತ್ತು ಪುಲಕವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತ—

ಮಿರುಗಿರೆ, 'ಸಹಸ್ರಕರ' ನೆಂಬ ಸಂಕುಚಿತಾಪ್ಪೆ
ಮಿಥ್ಯವಾಗಲಸಂಖ್ಯಕರನೆಂಬ ನವ್ಯಾಪ್ಪೆ—

ಸಮನಿಸಿದ ತೆರನಾಯ್ತು ! ಹೂಬಿಸಲು ಹೂಗಳಿಗೆ
ಎಸಳೆವೆಯನಲರಿಸಲು, ಹಿಮಬಂದು ಜೇನ್ ಸನಿಗೆ—

ಬೆರೆದೊಂದು ಗೂಡುತ್ತ, ತುಂಬಿಗಳಿಗಾಹ್ವಾನ-
ವೀಯಲವು ಬಂದೊಲಿದು ಮಾಡಿದುವು ಮಧುಪಾನ,

ಸೌಸವದ ತನಿಜೇನನೊಲಿದೀಂಟಿ, ಸೊಕ್ಕೇರಿ,
ಅಳಿಗಳೊಂದೇ ಸರದಿ ಸೂಸಿದುವು ಹಾಡ ಸರಿ.

ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕೊರಲುಲಿಯು ಕಟ್ಟೊಡೆದು, ಹೊನಲಾಗಿ,
ಬಾನ ದನಿಯಲೆಯಿಂದ ದುಂದುಮಿಸಿತಿಂಪಾಗಿ

೨

ಬಯಲಿನೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾಗ ನಂದಿರಲು,
ಮೂಡಣದ ಬಾನ್ ಚೆಲುವು ಚೆಲುಮೆಯಲಿ ಚಿಮ್ಮಿರಲು,—

ಬಾಲಾರ್ಕನಿದಿರಾಗಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆವೆಗಳನು
ಅರಳಿಸುತ, ಮುಗುಳಿಸುತ, ನನ್ನೆಲ್ಲ ದೇಹವನು—

ಎಳೆಬಿಸಿಲ ಮಳೆಯಿಂದ ತೋಯಿಸುತ, ಸ್ವರ್ಗೀಯ
ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದಿ ತೇಲಿಸುತಲಾತ್ಮಿಯ—

ಭಾವವನು ಬೆಳಗಿಸುತ, ಮುಗಿಲೋಳಿಗಳ ಮೇಲೆ
ಇರುವೆನಡಿಗೆಯ ನಡೆವು, ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಲ್ಮೈಲಿ !

ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಯೆಲೆಗಳಲಿ ನೆಯ್ದಿರುವ ಜೇಡ ಬಲೆ
ನೂಲಿನೆಳೆಗಳು ಚಿನ್ನ ಸರಿಗೆಯಂತಿಹವು ಸಲೆ.

ಭೂದೇವಿಯುಟ್ಟಿರುವ ಹಸುರುಡಿಗೆಯಂತೆಸೆವ
ಎಳೆಗಳನೆ ಮಡಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂಬಣ್ಣ ರವಿಯೀವ.

ಎತ್ತಿತ್ತಲೂ ತಿರೆಯು ಹೊನ್ನ ಹೊಳೆಯಲಿ ತೇಲಿ,
ತನ್ನತನವನು ಮರೆತು, ಹರಿದು ಸೊಗಗಡಲಿನಲಿ—

ಸಂಗವಂಗೊಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಒಂದಿಸಿತು ಚಣ ಕಳೆಯಲೊಕ್ಕನೆ ಬೇರಾಯ್ತು:—

ಸ್ವರ್ಣ ಲೇಪದ ಮೇಲೆ ರಜತ ರಸ ಬಿರೆದಂತೆ,
ಬಿಸಿಲೊಸರು ಕಣ್ಣು ಟವನ್ನೂ ಡಿಸಿತು ಮುಂತೆ !

ನಿಸರ್ಗ-ಚಲಚ್ಚಿತ್ರ

ನಿತ್ಯವೂ ವಿಶ್ವರಂಗದ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಂಟಪದಿ
 ವಿಧ ವಿಧ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳು ಭವ್ಯಭಾವಗಳ-
 ನೊಳಗೊಂಡು, ನಿಯತ ನವ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತ,
 ನಿಷ್ಕಾಮ-ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ದರ್ಶಿತಗ-
 ಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹವು.

ವಿಶ್ವ ಪುರುಷನೆ ಚಿತ್ರ-

ನಿರ್ದೇಶಕನು. ವಿವಿಧ ವಿಹಗ ತತಿಗಳ ಗಾನ
 ಲಹರಿಯೇ ಸಂಗೀತ ಮಾಧುರ್ಯ,

ಕಣ್ಣೆ ದಿರ

ಉಷೆನಾರಿ, ನದಿನೀರೆ, ಯಾಮಿನೀ ಕಾಮಿನೀ,
 ಬನವೆಣ್ಣು, ಸಂಧ್ಯಾವಧೂ — ಆದಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ
 ನಟಿಗಳೇ, ನಭದೊಳಹ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತಾರೆಗಳೆ
 ಹೆಸರಾಂತ 'ತಾರೆ' ಗಳು.

ಅರುಣ, ದಿನಕರ, ಚಂದ್ರ,

ಸಾಗರ, ವಸಂತಾದಿ ನಟವರೇಣ್ಯರು ನಟಪ-
 ರೀ ವಿಲಕ್ಷಣ-ನಿತ್ಯ-ನೂತನ- ಯಥಾರ್ಥವಹ
 ವರ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನದಿ !

ಆದರಿದ-

ರತಿಶಯಿತ ಸೌಂದರ್ಯ ದರ್ಶನಾಸುಭವಕ್ಕೆ
 ಬಾಹ್ಯ ಚಕ್ಷುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ, ಅಂತರಿಕ
 ಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯ ನೋಟವತ್ಯಧಿಕ ಸಹಕಾರಿ !

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲು

೧

ಸುತ್ತಲು ಕಲ್ಲು !

ಸುತ್ತಿದೆ ಹುಲ್ಲು !!

ಕಲ್ಲುಗಳೆಡೆಯಲಿ ತೊರೆಯೊಂದು

ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊನಲಿಡುವುದು ಮೂಂದು.

ಘುಳು-ಘುಳು ನಾದ

ತೊರೆಯು ನಿನಾದ

ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು. — ಬಹು ಮೋದ !

೨

ಕಂ ಕಲ್ಲಿನಲಿ

ಕುಳ್ಳಿರಲಲ್ಲಿ

ಹಾರುತಲಿಹ ತೆಳು ನೀರ ಹನಿ

ಕಾಲನು ತೊಳೆವುದು, ತೊರೆಯು ದನಿ

ವ್ಯದು ಸಂಗೀತವ-

ನೊದವಿಸಿ, ಸೊಗವ

ಬೀರುತಲಿರುವುದು ! ಈ ತಾಣ

ಮೋನದ ಶಾಂತಿಯ ನಿಲಾಣ !!

ನಕ್ಷತ್ರಗಳು

೧

ನಿಶೀಘ್ರ ಕಾಮಿನಿ ಮೆಲ್ಲನ್ನೈತರೆ,—
 ಸುಶೀತಲಾಮಲ ವಾಯು ನೋಹಿಸೆ,—
 ಅಶೇಷ ಜನ ಮನದಲ್ಲಿಯೊಲವಿನ
 ಅಸೀಮ ಲಹರಿಯನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತ,—
 ತಾರಕಾ ಗಣವು
 ನಭದಲಿ
 ತೋರಿ ಮಿರುಗುವು!

೨

ಸುನೀಲ ಶೂನ್ಯದ ನಭೋ ವಿತಾನದಿ
 ಮನೋಹರಾಕೃತಿಯಿಂದ ಮೆರೆಯುವ
 ಅನಂತ- ಆಗಣಿತ ತಾರಕಾ ಗಣ-
 ವನಸ್ಯ ಮಾಸ್ಯತೆಯಿಂದ ಮಿಸುಗುತ್ತ,—
 ಶೋಭಿಸುತ್ತಿಹವು!
 ಮನವನು
 ನೋಹಿಸುತ್ತಿಹವು!!

೩

ಅಸಂಖ್ಯ ತಾರಾವೃಂದವಂದದಿ
 ಸುಸೌಖ್ಯ- ಶಾಂತ- ಗಭೀರ- ಮೌನದ
 ಸುಸೌಮ್ಯ- ಶುಭ ಸಂದೇಶವನು
 ಅಶೇಷ ಮಾನವ ವೃಂದಕುಸುರುತ
 ಲೋಕ ನಾಯಕನ
 ಲೀಲಾ-
 ನಿಲಕ ವರುಹುವು!

ತಂಗದಿರ!

ವಾರ್ಧಿಕ

೧

ಮುಗಿಲುಗಳ ಮೆಟ್ಟಲಿನ ಮೇಲೆ ಮೆಲುನಡಿಗೆಯಲಿ
 ನಗು ನಗುತ ಬಿಡದೇರಿ ಬರುತಿರುವೆ ತಂಗದಿರ!
 ಒಗುಮಿಗೆಯ ಗಮನದಲಿ ಹೋಗುತಿಹೆ ಯಾವೆಡೆಗೆ ?
 ಗುರಿಯೇನು ಗುರುತಿಲ್ಲವೇ ?
 ಸೊಗದ ಸನ್ಮಾಂತ್ರಿಕದ ಮಾಟದನುಭವದಿಂದ
 ಮೊಗವು ವಿಕಸಿತವಾಗಿ ತೋರುವುದು. ಶಶಿ! ನಿನ್ನ
 ಸೊಗಸುಗಾರ್ತಿಯ ಮಡದಿ ರೋಹಿಣಿಯ ಬಳಿಗೆಂದು
 ವಿಹರಿಸಲು ಪ್ರೋಪೆಯೇನು ?

೨

ಅನುದಿನವು ವಿಧು! ನೀನು ಮೂಡುತಿಹೆ—ಮುಳುಗುತಿಹೆ.
 ಮನಸಿನೊಳಗಿದಕಾಗಿ ಬೇಸರಿಸಿ, ಬಿದಿಯೊಡನೆ
 ಅನುನಯದಿ ಮಾಸಕೊಂದಾವರ್ತಿ ದಿನವೊಂದ
 'ರಜೆ' ಯೆಂದು ಪಡೆದೆಯೇನು ?
 ಇನನೊಂದು ವಿಧಿಯಿಂದ ಇನಿತೊಂದು ತಪ್ಪದೇ
 ದಿನ ದಿನಂ ಮೂಡುವಂ—ಬಾಡುವಂ; ಶಶಿ! ನೀನು
 ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಬಿಟ್ಟುಳಿದ ರಜನಿಯಲಿ ಅನಿತಿನಿತು
 ಬೆಳಗಿ ಮರಿಯಾಗುವೇಕೆ ?

೩

ನೀನೋಷಧೀಶನಾಗಿರುವೆಯಾದುದರಿಂದ,
 ಸಾನುರಾಗದಿ ತರು-ಲತಾಳಿ ಸಸ್ಯಗಳೆಲ್ಲ
 ಆನನವನೊಲೆಯುತ್ತಲಿರುತಿಹವು ನಿನ್ನ ಮೃತ
 ಕಿರಣ ಶೀತ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂ.

ಕಾನನದಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯು ಮೊದಲಾದ ಕುಸುಮಗಳು
 ಸಾನಂದದಿಂದ ನಗು ನಗುತ ನೀರಾಜನವ-
 ನಾನುವಂತೆಸೆಯುತಿನೆ; ಶಶಿ! ನಿನಗೆ, ನೀನೆಸಗಿ-
 ದುಪಕಾರದರಿಪಿಗಾಗಿ.

೪

ಎತ್ತಲೂ ತಿರೆಯನ್ನು ತೀವಿ ಜೊನ್ನದ ಸರಿಯು
 ಸುತ್ತಲಿಡಿದತಿ ಶೋಭೆಯಾಂತೆಸವ ಬಿಳಿ ಮೊಸರ
 ಮೊತ್ತ ಚಿಲ್ಲಿದ ತೆರದಿ ಬಿತ್ತರವನಾಂತಿಹುದು.
 ಆದರೂ ತಂಗದಿರನೇ !

ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾಲವಾದುದರಿಂದ ಮರಗಳಡಿ-
 ಯತ್ತ ಬಿದ್ದೊ ರಗಿಹುದು ನೆರಳ ಕಾಳಮೆಯದನು
 ಕೆತ್ತಳಸಿ ಬಿಸುಡಲಾರದೆ, ನಾಚಿ, ಮೊಗದಲ್ಲೆ
 ಮಾಲಿನ್ಯವನಾಂತಿಯು ?

೫

ತೋಳತೋಳಗಿ, ಬೆಳಬೆಳಗಿ, ಕಳೆವೆತ್ತು ಪೊಳೆಯುತಿದೆ !
 ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಗುನಗುತ ಹಾಸ್ಯರೋಚಿಯನೆಲ್ಲ
 ಬಳಗಳಿಗು ಪಸರಿಸುತ, ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದೊ-
 ಳೊಲಾಡಿ ತೇಲಾಡತ.

ಒಲಿಯುತ್ತ, ನಲಿಯುತ್ತ, ಮುಗಿಲುಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲೆ
 ನೆಲಸುತ್ತ, ಹೊರಬರುತ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ' ಯಲಿ
 ಲಲಿತ ಲೀಲೆಯನಾಂತು, ಬಾಲಕೇಳಿಯ ನಟ್ಟಿಸಿ,
 ಮೆರೆವೆಯೇಂ ತಂಗದಿರನೇ ?

ತಾರಾಯಾಮಿನಿ

೧

ಇನಿತೇಕೆ ತೋಳಗುವಿರಿ ತಾರೆಗಳೆ! ನೀವಿಂತು ?
 ಆರ್ಗೆ ಹೊರಗೆಡಹುವಿರಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸುಧೆಯಂ ?
 ನಿಮ್ಮ ಚೆಲುವನು ಕಂಡು, ಭವದ ಬವಣೆಯ ಮರೆತು,
 ಒರ್ಚಣವನಾದರೂ ಸೊಗವಡುವನಾವಂ ?

೨

ನೇಸರಾರಲು, ಮಬ್ಬಿನುಬ್ಬೀರೆ, ಬಾಂಬಯಲೋ-
 ಳೊಗೆದು ಕಣ್ ಬಿಡುತಿಹಿರಿ ಬೆಳ್ಳಿನಗೆಯಂತೆ;—
 ಕಗತ್ತಲೆಯ ಕರಿಯ ಸೀರೆಯಲಿ ಬೆಳ್ಳೊನ್ನ
 ಮಿರು ಮಿರುಗುವಲರನ್ನು ಕೇವಣಿಸಿದಂತೆ.

೩

ಇರುಳ ನೀರೆಯ ಮುಡಿಗೆ ತೆತ್ತಿ ಸಿದ ಉಜ್ಜರದ
 ಪರಲುಗಳ ಪಾಂಗಿನಲಿ ಪೊಂಗಿ ನೀವಿಹಿರಿ.
 ದೇವನೊಲುಮೆಯ ಜಾಣ್ಮೆಯದ್ಭುತದ ಕೈ ಚಳಕ-
 ದೊಂದು ಕೈಪಿಡಿಯ ಪ್ರತೀಕದಂತಿಹಿರಿ.

೪

ನಿಮ್ಮಮಿತ ಲಾವಣ್ಯ ಲಹರಿಯನು ಪದೆದೀಂಟೆ,
 ವಿಶ್ವ ನೈಚಿತ್ರಾಬ್ಧಿಯಲ್ಲಾವನಾಳ್ವಂ ?
 ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ಕತ್ತನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ,
 ಚುಕ್ಕಿಗಳೆ! ನಿಮ್ಮ ಚೆಲುವನು ನೋಳ್ವನಾವಂ ?

ಕೋಗಿಲೆ

೧

ಕೋಗಿಲೆ ಕುರೂಪಿಯೆನೆ, ರಾಗವಲಿ ಹಾಡುತಿಹ
 ಮಧುರ ಸಂಗೀತವಶ್ರಾವ್ಯವಹುದೇನು ?
 ಭಾವ-ರಸ ಬೆರೆದಿರುವ ಕೋಗಿಲೆಯ ಸವಿ ಸರವ
 ಕೇಳೆನೆಂದಾರಾದರೊರೆಯುತಿಹರೇನು ?

೨

ಮಾಸುರವ ಕೊಂಬೆಯಲಿ ಮಾಂದಳಿರ ಮೆಲ್ಲುತ್ತ,
 ನವ ವಸಂತನ ಗಾನ ಗೈವ ಕೋಗಿಲೆಯು,
 ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ 'ಕುಹೂ-ಕುಹೂ' ಎಂದು
 ಮಧು-ರ-ಮಂಜುಲ ಕಂಠದಿಂದಲಿಯುತಿಹುದು.

೩

ಒಂದೆ ಹಾಡಿನೊಳೆನಿತೋ ಭಾವವನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತ,
 ಮನವ ರಂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಿಕವ್ಯ ವರಕವಿಯೋ ?
 ಅಲ್ಲವೆರೆ ಶಾರದೆಯು ವರದ ಹಸ್ತವನಿದರ
 ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಹರಸಿರುವಳೇನೋ ?

೪

ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಪಿಕದುಲಿಯು ಮಾನವರ ಕಿವಿಬೆರೆಗೆ
 ಕೇಳಿದರೆ ಹೃದಯಾಬಿ ವಿಚಿಯಾಡುವುದು.
 ಮಧುಮಾಸದಲಿ ಮೆರೆವ ಕೋಗಿಲೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ
 ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲದ ಮಧುರ ಗಾನ ದೇವತೆಯು !

ಅಂದೊಂದು ದಿನದಲ್ಲೆ,--

೧

ಅಂದೊಂದು ದಿನದಲ್ಲೆ,-- ನಿಶಿಯ ನಿರವದಲ್ಲೆ,--
 ಇಂದುಪಿನ ತಿಳಿಯಾದ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲೆ,--
 ಒಂದಿಯಾನಂದವನು ಬಗೆಯ ಬೇಸರ ಕಳೆಯೆ,
 ಮಂದಿರದ ಹೊರಜಗಲಿಯಲ್ಲೊರಗದೆ

೨

ನೋಲೆ ನೀಲಾಕಾಶಕೆನ್ನ ದಿಟ್ಟಿಯನಟ್ಟೆ,--
 ಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ಚಂದ್ರ ಸಾಗುತಿಹನು,
 ಹಲಕೆಲವು ತಾರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪತಿ ನಿರಹವನು,
 ತಾಳಲಾರದೆ ಮೆಲ್ಲನಡಿಯಿಡುವುವು

೩

ಬಂಧು-ಬಳಗವನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು, ಕಾಲನಗಾಢ
 ಕಂದರದಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ನರರಂತೆ,
 ಅಂದು ಕೆಲ ತಾರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಹಚರರನ್ನು
 ಒಂದುಳಿದು, ಕೆಳಬಿದ್ದು ಮರೆಯಾಗತಿಹವು

೪

ನೀಲಿಮೆಯ ನಭದಲ್ಲೆ ರಜತ ಚಂದ್ರನ ಕರಣ-
 ಮಾಲೆ ಸಾಲಿಟ್ಟೆಸೆಯೆ ತೆರೆಯು ತೆರದಲ್ಲೆ,
 ಹಾಲ ಕಡಲಿನ ಪೆಂಪ ಲೀಲೆಯಿಂದೊಳಗೊಂಡು,
 ನೋಲಿಯಾಗುವೆಂದು ತೋಳಗುತ್ತಿಹುದು

೫

ಎತ್ತಲೂ ಪ್ರಕೃತಿಯದು ಮೌನ ರಾಜ್ಯದ ಮರೆಯೊ—
 ಳೊತ್ತರದಿ ಮಲಗಿ ನಿಡ್ಡೆಯ ಗೈಯುತಿರಲು,
 ಸುತ್ತಲಿರುತಿಹ ಬಿಡಗ ನೋಡಿಯರೆಚಣ ಸರಿಯೆ,
 ಎತ್ತಣೆಂದಲೊ ಬಂತು ನಿಡ್ಡೆಯಾವರಿಸಿ,

೬

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲವು ಸನೆಯೆ ಸವಿಯಾದ ಕನಸಿನಲಿ,
 ಮತ್ತೆನ್ನನೆಬ್ಬಿಸಿತು ಮೈದಡವುತ—
 ಹತ್ತಿರದ ಮರ-ಬಳ್ಳಿ-ಗಿಡಗಳೆಲೆಯೆಡೆಯಲ್ಲಿ
 ಸುತ್ತಿ ಸುಳಿಯುತಲಿದ್ದ ತಂಗಾಳಿಯು

೭

ತಂಬೆಲರು ತನ್ನ ಸುವಿಲಾಸದಿಂದೆಸೆಯುತ್ತ,
 ತುಂಬಿ ನವಶಕ್ತಿಯನು ಅಂಗಾಂಗದಲ್ಲಿ,
 ಬೆಂಬಿಡದೆ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗಲು, ನಿವರು
 ಬಿಂಬಿಸಿತು; ನಲವೊಲಿಯಿತೆನ್ನ ಮನಕೆ

೮

ಎಂದಿಗೂ ಬಾರದಿಹ ಮೊಸ ಹುರುಪು ಬಗೆಯೊಳಗೆ
 ಬಂದು ಶಾಂತಿಯ ಕೊಡಲು, ಎದ್ದು ಕುಳಿತೆ.
 ಮುಂದೆ ನಾ ಸುತ್ತಲೂ ಸರಿಯಿಸಲು ನೋಟವನು,
 ಸುಂದರದ ವ್ಯತ್ಯವದು ಕಂಡಿತೆನಗೆ—

೯

ಉಸೆಯು, ಹೊಸ ಮಿರುಗು ಮೈವೆತ್ತು ರಂಜಿಸುತಿರುವ
 ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರವುಡಿಸಿಹಳು ಪ್ರಕೃತಿರತಿಗೆ.
 ಮಿಸುನಿ ಬಣ್ಣವನದಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದನು ಮೂಡು—
 ದೆಸೆಯೊಳರುಣನ ಕೂಡಿ ಬರುವ ರವಿಯು

೧೦

ಉದಯಿಸುವ ನೇಸರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನೀವಂತೆ,
ಉದಯ ಗಾಸವನೆಲ್ಲ ವಿಹಗ ತತಿಯು
ಮುದದಿ ಮಾಡುತಲಿದ್ದು ಸಲ್ಲದೇ ಬಳ್ಳಿಗಳು
ಇದಿರಿನಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದು ವಲರುಗಳನು

೧೧

ಇಂತೆಸೆವ ನೋಟವನು ಮನದಣೆಯೆ ನೋಡುತ್ತ,
ಸಂತಸವನಂತೆದ್ದು, ಈ ತಿರಿಯೆನು
ಇಂತು ಕಂಗೊಳಪಂತೆ ಗೈದ ದೇವಗೆ ನಾನು
ಅಂತರಂಗದಿ ಧನ್ಯವಾದವರ್ಪಿಸಿದೆ

ಕವನ ಕಾಮಿಸಿ

ಬಾಲ್ಯ ಕಳೆದೆಯೆಂದು ಲಜ್ಜೆ -
ಯೇನು ಕವನ ಕಾಮಿಸಿ ?
ಮೊಗವ ತೋರದೆನಗೆ ನೀನು
ಕವಿಸುತಿರುವೆ ಯಾಮಿಸಿ

ಮೊದಲು ತೊದಲುನುಡಿಯೊಳಾದ-
ರೇನು ಭಾವವೆರೆದೆ ನೀ
ಸಹಜ ಕಲ್ಪನಾ ವಿಲಾಸ
ಹಾಸನಿತ್ತು ಪಡಿದನಿ

ಆದರೇಗ ನಿನ್ನ ಸುಳಿವು
ವಿರಳವಿರುವುದೀಕಡೆ
ನೆಲಸಲೆಂದು ನನ್ನ ಮನದೊ-
ಳಿಲ್ಲವೇನು ನಿನಗಡೆ ?

ಎಲೆಯ ಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ,
ತಳಿರ ಮರೆಯ ಮಲರವೋಲಾ
ಮುಗಿಲ ಮರೆಯ ತಿಂಗಳಂತೆ,
ನೀರ ಮರೆಯ ಮಿನವೋಲಾ—

ತೋರಿಯೆಡಗಿ, ಕಂಡು ಹುದುಗಿ,
ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟನೆಸಗುವೆ
ಕಾರಂಹೊನಲಿನಂತೆ ದಡಸ
ಮೊರೆ ಹರಿವೆದಿಲ್ಲವೆ ?

ನಿನ್ನ ಬಳೆಗಳೆಲುಗುದನಿಯು
 ಕಾಲ ಗೆಜ್ಜೆಯಿಂಚರ
 ಈಗ ಕೇಳದಿರಲು ಹೇತು-
 ನೇನು ಹಿಂದಿನಾ ತೆರ ?

ತಿಳಿಯಿತೊಂದು ಬಾರಿ ನಗುವ
 ಜೊನ್ನ ಹಾಲ ಹುಣ್ಣಿಮೆ
 ತಿರುಗಿ ಬರುವುದೊಂದು ಸಾರಿ
 ಕವ್ವು ಸುರಿವ ಕಾಳಿವೆ.

ಇಳಿತ - ಭರತ ಸರಿ ಸಮಾಸ
 ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮವಲ್ಲವೇ ?
 ಕವ್ವು ಕತ್ತಲೆಗಳಿದ ಮೇಲೆ
 ತೆರೆಯಲಿಗ ಬೆಳಕೆವೆ

ನಕ್ಕು ನಲಿದ ಮುಗ್ಧ ಬಾಲೆ-
 ಯೇಕೆ ನಿಡ್ಡೆಯಿದ್ದೆಯೋ ?
 ಇದ್ದರೇನು ?— ಸದ್ಯ ನಿನು
 ಎದ್ದು ಸಿದ್ಧಳಾಗೆಯೋ ?

ಎಳವೆ ದಾಟಿ, ಹಿರಿಮೆಯಾಂತು,
 ನೋಟ ಮಿಂಚ ಹರಕು ನೀ
 ಬಲಿದು ನಲಿದು ನಕ್ಕು ನಗಿಸಿ
 ಬಾರೆ ಕವನ ಕಾವಿಸಿ !

ಕುಣಿದು ಮಣಿದು, ಮಾಲಿ ತೇಲಿ,
 ಹಾರಿ ತೂರಿಯೇರಿ ಬಾ
 ಹೊಳಿದು ಬಳಿದು, ಚಿಲುವು ಚೆಲ್ಲಿ,
 ಉಕ್ಕಿ ಸೊಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕಿ ಬಾ

ರಸವಿಶುದ್ಧ, ರೀತಿಪೂತೆ,
 ಗುಣ ವಿಭೂಷಿತಾಂಗಯೆ!
 ಧ್ಯನ್ಯಲಂಕಾರಯುಕ್ತೆ
 ಭಾವ-ವೃತ್ತಿ ಸಂಗಯೆ!

ಕಲ್ಪನಾ ಕುರಂಗವೇರಿ,
 ಹಾರಿ ಬಾರೆ ಸುಂದರಿ!
 ಶುಭ್ರ ಚಂದ್ರಿಕಾ ವಿಲಾಸ
 ಲಾಸ್ಯ ಗೈ, ರಸೋದರಿ!

ಸರಸ ಮಧುರ ಸುಧೆಯ ಸ್ನಿಗ್ಧ
 ಚುಂಬನವನು ಬಿಂಬಿಸು
 ಸಾಂದ್ರ ಪುಲಕವಾಗಿಸುತ್ತ,
 ಸಗ್ಗ ಸೊಗವನೂಡಿಸು

ಕನ್ನಡದ ವಿಶ್ವರೂಪ

೧

ಕನ್ನಡದ ಹೊಸದನಿಯು
ವಿಶ್ವದಾ ವಿವಿಧ ವಿಧ
ವಾಙ್ಮಯ ಕೈಣಿಯಾಗಿ
ಕಾಣದೇನು ?

ನವ ನವೋನ್ನತ ಭಾವ-
ವೈಖರಿಯು, ಕಲ್ಪನೆಯು
ಹೊಸ ವೃತ್ತಗಳ ನೃತ್ಯ,
ಈ ಸರ್ವ ಸಾಮಸ್ತ್ರ-
ದಿಂದೇಕ ಮೂರ್ತಿಯಹ
ಕನ್ನಡದ ಸ್ವರೇಹ
ಹೊಸ ಹುಟ್ಟನೊಂದುತ್ತ
ಹೊಸ ಹಾದಿವಿಡಿಯುತ್ತ,
ಹೋಗದೇನು ?

ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿ
ಯಿಂದ, ಸಿರ್ಭೀತಿಯಲಿ,
ನೀತಿಯಲಿ, ಪ್ರೀತಿಯಲಿ
ನಡೆಯದೇನು ?

‘ಕನ್ನಡ ಮನೋಹಾರಿ !
ಮನ್ನಣೆಯ ಕಸ್ತೂರಿ !’
ಎನ್ನುವಾ ಮಾತನ್ನು
ನುಡಿಸದೇನು ?

೨

ಕನ್ನಡದ ಹೊಸ ದನಿಯು
 ಮೂಢ ರೂಢಿಯನೊಡೆದು,
 ಜೈತನ್ಯವನು ಪಡೆದು,
 ರಸಮಯ ಮಡಿಲಿನಲಿ,
 ತಾಂತಿಮಯ ಕಾಂತಿಯಲಿ,
 ಹಾಸ್ಯ ಲಾಸ್ಯವನೆಸಗಿ,
 ವಿರ ತಾಂಢವ ನಾಟ್ಯ
 ನಲಿಯದೇನು ?
 ಮಂಜುಳ ಮನೋಹಾರಿ-
 ಯಾಗದೇನು ?
 ರಸಿಕ ಜನ ಮಾನಸವ
 ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದಿ
 ತೇಲಿಸುತ್ತ, ನಲವಿನಲಿ
 ನಿಲಿಸದೇನು ?
 ನಲ್ಲನ್ನಡವ ಮುಂದೆ
 ತಾರದೇನು ?

೩

ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲಿ:—
 ಗ್ರಂಥಗಳ ಸರಣಿಯಲಿ.—
 ಕಾವ್ಯಗಳ ಮಾಲೆಯಲಿ,
 ಕವಿತೆಗಳ ಕುಂಜದಲಿ,
 ಗೀತಗಳ ಗುಚ್ಛದಲಿ,
 ಕೀರ್ತನ ವಿತಾನದಲಿ,
 ಗರತಿಯರ ಗೀತಿಯಲಿ,
 ಜಾನಪದ ಪದಗಳಲಿ,

ಮನ್ನಣೆಯ ಸನ್ನುತಿಯ
 ಪಡೆಯದೇನು ?
 ತಲೆಯೆತ್ತಿ, ಮುಂದೊತ್ತಿ,
 ನಿಲ್ಲದೇನು ?
 ವಿಶ್ವರೂಪವನಾಂತು
 ಮೆರೆಯದೇನು ?
 ಕಳೆಯೇರಿ, ನಲವೇರಿ,
 ನಲಿಯದೇನು ?

೪

ಕನ್ನಡದ ಭಕ್ತರಿಗೆ
 ನಲ್ಲನ್ನಡಾಂಬಿಕೆಯು,
 ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾರದೆಯು,
 ವಾಡ್ಡಿಯ ಬ್ರಹ್ಮನಾ
 ರಸ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯ
 ಭಾವೈಕ್ಯದಾನಂದ-
 ರೂಪ ಸುಖ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ-
 ವರವನ್ನು ಕರುಣೆಯಿಂ-
 ದೀಯಲೇನು ?
 ಸಗ್ಗದಾ ಸಿರಿಯನ್ನು
 ತೋರಲೇನು ?

ಪರಿಣಾಮ

೧

ಮೊದಲು ಮುಂಜಾನೆಯದು ಮುಗುಳು ನಗು ನಗತ.
 ಬಳಿಕ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವದು ಬಿರುಸು ನಗೆಯುಗುತ.
 ಕಡೆಗೆ ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ ಸೌಮ್ಯವಾಗುತ್ತ,
 ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾಲಿವೆಯ ಪರಿಣಾಮವು

೨

ಮರದ ರೆಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಗ್ಗು ಮೊದಲೊಗೆದು.
 ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸುಮವಾಗಿ ಬಿರಿದು,
 ದಿವಸದನಸಾನದಲಿ ತೊಟ್ಟಿಂದ ಸಿಡಿದು,
 ಜೀವನವ ನೀಗುವುದೆ ಪರಿಣಾಮವು

೩

ಸೂರ್ಯನಾರಲು ತಾರೆ ಮಸಕು ಮಿಸುಗುತ್ತ,
 ರಾತ್ರಿಯಾಗಲು ತೋಳಿಗಿ ಬೆಳಗುವುದು ಸುತ್ತ,
 ಮುಂಜಾನೆ ಬರಲಂಜಿ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತೆತ್ತ,
 ನಾನಾಪರೀಷವದು ಪರಿಣಾಮವು

೪

ಅನತಿಯರದಿ ತೆರೆಯು ಸಾಗರದೊಳೆದ್ದು,
 ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಘೋಷದಿಂದಿದ್ದು,
 ದಡನನಡಹಾಯ್ದೆಲ್ಲ ಮೌನದಲಿ ಮುಗಿದು
 ನೋರೆಯಾಗಿ ಮರೆಯುವುದೆ ಪರಿಣಾಮವು

೫

ಆರಂಭದಲಿ ಬಾಲ್ಯಕಾಲವರಳುವುದು,
 ಆ ಮೇಲೆ ಯೌವನದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿಹುದು,
 ಕಡೆಗೆ ಮುದುರುವ ಮುದಿಯತನವು ಮಸಗುವುದು,
 ಬಾಳು ಬರಿದಾಗುವುದೆ ಪರಿಣಾಮವು

ಕುಲಪತಿ*

ಶಾಂತಿ ಸೌರಭ ಮಿಲಿತ, ಲಲಿತ ಹರ್ಷೋತ್ಕಲಿತ,
 ಮುದಿತ ಶುಕ-ಪಿಶ-ಶಾರಿಕಾದಿ ಪಕ್ಷಿಸ್ತೋಮ
 ಕಲ ಕಲ ನಿನಾದಯುತ, ವಿವಿಧ ಪುಷ್ಪಿತ ಕುಸುಮ
 ನಿಜಯ ಮಧು ಸಂಗ್ರಹೋದ್ಯುಕ್ತ ಪಟ್ಟದ ನದಿತ,
 ಶುದ್ಧ ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯೆಸೆವುದದೊಂದು
 ಅಲ್ಲಿ ಕುಲಪತಿಯೋರ್ವನಿರುವ ಸಾರಸ್ವತಾ-
 ರಾಧನೋದ್ಯೋಗ ತತ್ಪರನಾಗಿ. ಅವನು ತಾ-
 ನೋರ್ವನೇ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಮುನಿ ಬಂಧು
 ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ
 ಅನ್ನ-ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು, ವೇತನ ರಹಿತ
 ಶಿಕ್ಷಣಾಧ್ಯಾಪನವನೊಲಿದೆ ಸಗುವನು ಸತತ.
 ಸೌಲಭ್ಯಕಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ
 ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ನೃಪಸಾಹ್ಯನಿರಬಹುದು.
 ಪೂರ್ವಿಕರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಿದು! ಸಾಧು!!

೦೯೩೮

* “ ಮುನೀನಾಂ ದಶ ಸಾಹಸ್ರಂ ಯೋನ್ನದಾನಾದಿಭಿಃ ಕದಾ |
 ಅಧ್ಯಾಪಯತಿ ವಿಪ್ರವೀರಸೌ ಕುಲಪತಿಃ ಸ್ತೃತಃ || ”

(ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಲಾದವುಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ
 ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುನಿಗೆ 'ಕುಲಪತಿ' ಯೆಂದು ಹೆಸರು.)

‘ ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ ’ ದ ಕಣ್ವನು ಇಂತಹ ಕುಲಪತಿಯು.

* ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಗಾಗಿ,—

೧

ಸತ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಯೋತಿ ಬೀರುವ
 ಬೆಳಕಿನಲಿ ಮುಂದರಿಯುವ,
 ನಿತ್ಯ-ನಿರ್ಮಲ ಯೋಗಿ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ
 'ಮಹಾತ್ಮ'ಗೆ ವಂದನಂ

೨

ತಾನು ನಡೆಯುವ ನಡತೆಯಿಂದಲೆ
 ಸರಳ ಜೀವನ ಸಾರವ
 ಮಾನವರಿಗೊರೆಯಿಸುವ 'ಮೋಹನ-
 ದಾಸ'ಗಿಂದೀ ವಂದನಂ

೩

ತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕವಾದ ಯೋಗದಿ
 ವಿಶ್ವ ಶಾಂತಿಯನ್ನೊದವಿಸಿ,
 ಚಾಗದಲಿ ಭೋಗವನು ಕಂಡಿಹ
 'ಕರಮಚಂದ'ಗೆ ವಂದನಂ

೪

ಶಾಶ್ವತ ಪ್ರೇಮಮಯ ಪಥದಲಿ
 ಧರ್ಮವನು ಮುನ್ನಡೆಯಿಸಿ,
 ವಿಶ್ವ ಸಮತೆಯ ಸಾರಿ ತೋರುವ
 'ಗಾಂಧಿ'ಗಾಗೀ ವಂದನಂ

* ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿವಾಗ ಬರೆದುದು.

೫

ಶ್ರೀ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯೇ ನವ
ಯುಗ ವಿಭೂತಿ ವಿರಾಗಿಯು !
ನೇಮು-ಸಿಷ್ಟಯ, ಶಾಂತಿ-ದಾಂತಿಯ
ಸತ್ಯ-ಸತ್ಯದ ಯೋಗಿಯು !!

೬

ಇವನ ಭೋಧಾಪ್ಯತವನೀಂಟಿತ
ತಣಿದ ಮಾನವ ಮಂಡಲಿ
ಭವನ ಮಾನಿತವಾದ ಸತ್ಯ-
ಪ್ರೇಮ ಕಾಂಕ್ಷಿಪುದೊಲವಿಲಿ.

೭

ತನ್ನ ಮೋಹನ-ಅಪ್ಯತಮಯ ವಾ-
ಣಿಯಲಿ ಜನರನು ಬೋಧಿಸಿ,
ಸನ್ನತವದಾಗರವ ರಾಷ್ಟ್ರದ
ಸೇವೆ ಮಾಡಪನೊಲಯಿಸಿ !

೮

ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣದ ಮಹತ್ವೇ-
ಚ್ಛೆಯಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನು
ಸಕಲ ಮಾನವ ಮನದಿ ಬಿಂಬಿಸಿ,
ಉದ್ಧರಿಸಲುಜ್ಜುಗಿಪನು.

೯

ಕರ್ಮಯೋಗಿಯ ಕಾರ್ಯದಲಿ ಸಹ-
ಕರಿಸಿ ಸೇವೆಯನೆಸಗುವ !
ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗ ಧ್ವಜವ ಪ್ರೇಮಾ-
ಕಾಶದಲಿ ಮೇಲೆತ್ತುವ !!

ಆನಂತ ಶೂನ್ಯ

೧

ಆನಂತ ಶೂನ್ಯದಾಳದಲಿ,
ದುರಂತವಾದಗಾಧದಲಿ
ವಿಶಾಲ ನೀಲ ಮಾಲೆಯಲಿ
ತಾರೆಯೊಂದು ಮೆರೆಯಲಿ!

೨

ಆರಿಗೇನು? ಏತಕೆಂದು?
ಅರಿಯಲಾರು ಬಲ್ಲರಿಂದು?
ದಿನವದರಳಿ ಬಾಡಲಂದು,
ಮಿನುಗಿ, ಮಿರುಗಿ ಕಾಂಬುದು!

೩

‘ತನ್ನ ಬೆಳಕಿದಲ್ಪವೇನೋ,
ಇನ್ನು ಲೋಕವರಿಯದೇನೋ!’
ಅದರ ತಿಳಿವೆ ಇಲ್ಲವು;
ಉದಿಸುತ್ತಿಹುದು ನಿತ್ಯವೂ!

೪

ಹಿಂದೆ ಹಗಲು ಮುಗಿದಿದೆ;
ಮುಂದೆ ಹಗಲು ಬರಲಿದೆ.
ನಡುವೆ ನಿಶಿಯ ಗಗನದೆ
ಒಡನೆ ತಾರೆ ಮಿನುಗಿದೆ!

೫

ಸೂತ್ರ ಬದ್ಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ,
 ಅತ್ತ ಶೂನ್ಯ ವೀಡಿಯಲ್ಲಿ
 ನಿಶಿಯ ವಿಪುಲ ಕಾಲದಲ್ಲೆ
 ಎಸೆಯೆ ಹೇತುವೇನದಲ್ಲೆ ?

೬

ಮರೆತ ವೇಳೆ ತಿಳಿಯದು;
 ಬರುವ ಕಾಲವರಿಯದು.
 ಮಧ್ಯ ಜನ್ಮವೇಕದು ?
 ಶುದ್ಧ ಶೂನ್ಯವೇನದು ?

೭

ಎನೋ,— ಏಕೋ,— ಅರಿಯದು.
 ಅನಂತ ಶೂನ್ಯವಿರುವುದು.
 ಅವನ ಸೂತ್ರದಂತಿದು
 ಮಿನುಗುತಿಹುದು—ದಿಟವದು !

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಒಂದು ಚಿತ್ರ
(ಕಥಾ ಕವನ)

೧

ಏಳಲಿಕಾರದೇ, ಮರಣದ ಶಯ್ಯೆಯೇ—
 ಳೋರಗಿಹನೋರ್ವನು ಹಳೆ ಮುದುಕ
 ಕಳೆದಿದೆ ಪ್ರಾಯದೊಳೆಪ್ಪತ್ತರ ಗಡಿ
 ಸಾಯುವ ಸಮಯವು ಸನಿಯಕಿದೆ.
 ಬಳಿಕಾ ಮುದುಕನು ಒಂದು ದಿನ
 ಆಳಿಯಲು, ಬರಡಾಯಿತು ಪ್ರಾಣ

೨

ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದಾಗುತ್ತ ನಾಲುಕು
 ಸಂದಿವೆ ಮುದುಕಗೆ ಮದುವೆಗಳು
 ಪ್ರೊಂದಿರೆ ಮರಣವ ನಾಲ್ಕನೆ ಹೆಂಡತಿ,
 ಮುಂದಕೆ ಮದುವೆಯ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ,
 ಎಂಟೇ ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯನು
 ಮುದುಕನು ಮುದದಲಿ ವರಿಸಿಹನು

೩

ಮುದುಕನ ಸಾವಿನ ಸಮಯದಿ ಹುಡುಗಿಯು
 ಬೀದಿಯೊಳೋರಗೆಯವರೊಡನೆ
 ಮುದದಲಿ ಮಣ್ಣಿನೊಳಾಟವನಾಡುತ್ತ—
 ಲಿದ್ದಳು ಚಿಂತೆಗಳಲ್ಲದೆಯೆ !
 ಆಗಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವಳ ಪಿತ
 ಬೇಗನೆ ಬಂದನು ದುಃಖಿಸುತ್ತ

೪

ಅಂಧಾಚಾರವನೆಲ್ಲವ ತಪ್ಪದೆ
 ತನ್ನಯ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಲಿ
 ಒಂದಿಸಿಯಾಚರಿಸುವ ಕರ್ಮಿಷ್ಟ
 ಶ್ರೋತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನವಳ ಪಿತ.
 ಅದರಿಂದಾ ಎಳೆ ಹುಡುಗೆಯನು
 ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಕೆ ತೆತ್ತಿಹನು

೫

ಗಂಡನು ಸತ್ತರು, ಕಂಬನಿ ಕರೆಯಲು
 ತಿಳಿಯದ ತನ್ನ ಕುಮಾರಿಯನು
 ಕಂಡನು ತಂದೆಯು ಬಳಕವಳೊಡನೆ
 ಹೇಳಿದನಾಗಲೆ ನಯ ನುಡಿಯ.
 ತಂದೆಯ ಮಾತನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು,
 ಕೇಳಿದಳವಳಾಟವ ಬಿಟ್ಟು!

೬

“ಮಗಳೇ ! ನೀನೊಂದತಿ ಶುಭ ಕಾರ್ಯವ-
 ನಿಂದೆಸಗಲೆ ಬೇಕದರಿಂದ
 ಸೊಗದಲಿ ನಿನ್ನಯ ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ನೀ-
 ನತಿಹಿತದಲಿ ಬಾಳಲು ಬಹುದು.
 ಅಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನಿಂದೇಳುತಲೆ-
 ಯವರನು ನೀನುಧ್ಧರಿಸುವೆಲೆ ! ”

೭

ಎಂದುದ ಕೇಳುತಲೊಪ್ಪುತ್ತ ಹುಡುಗಿಯು
 ಬಂದಳು ಮುದದಲಿ ಮನೆಯೆಡೆಗೆ
 ಅಂದವಳನು ಬಳಕಂದದಿ ಮಿಯಿಸಿ,
 ಹೊಸ ಹೊಸ ಉಡುಗೆಯನುಡಿಸುತ್ತ,—
 ಬಗೆವಗೆಯಾಭರಣಾದಿಗಳ
 ತೊಡಿಸುತ್ತ, ಸಿಂಗರಿಸಿದರವಳ

೮

ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲಿ
 ಮುದುಕನ ಶವವನು ಮಸಣದೆಡೆ
 ತಂದರು; ಆಗಲೆ ತಂದೆಯು ಹುಡುಗಿಯ—
 ನಲ್ಲಿಗೆ ಕರಿಯುತ ಕೊಂಡೊಯ್ದು.
 ಏನೂ ಆರಿಯದ ಆ ಕನ್ನೆ
 ನಡೆದಳು ದಿಬ್ಬಣವೆಂದೊಡನೆ.

೯

ಚಿತೆಯನು ವಿರಚಿಸಿ, ಮುದುಕನ ಶವವನು
 ಮಲಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು ಅದರಲ್ಲಿ
 ಜೊತೆಯಲಿ ಹುಡುಗಿಯನೊಡನೆಯೆ ಮಲಗುವ
 ತೆರವೊಳಗೆಸಗಿ ಪುರೋಹಿತರು,
 ಮಂತ್ರಗಳೇನನೊ ಹೇಳಿದರು.
 ತಂತ್ರದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮಾಡಿದರು.

೧೦

ಬಳಿಕಾ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಯೆ ಕಲ್ಮನ—
 ದಿಂದಲಿ ತನ್ನಯ ಕೃಮುಟ್ಟಿ,
 ಜ್ವಲಿಸಿದನಾಗಳೆ ಕಾಷ್ಠದ ನಾಲುಕು
 ಮೂಲೆಗಳಾಪರಿಯೇನೆಂಬೆ!
 ಬೆಂಕಿಯು ಮೈಯನು ಮುಡ್ಡಿಸಲು,
 ಕನ್ನೆಯು ಕಿಟ್ಟನೆ ಕಿರಿಚಿದಳು!

೧೧

ಹುಡುಗಿಯು ಚಿತೆಯಿಂ ದುಮುಕುತಲೋಡಲು,
 ಬಾಂಧವರವಳನು ಬೆದರಿಸುತ,
 ಹಿಡಿದಾ ಕಾಷ್ಠಕೆ ದೂಡಿದರಾಗಲೆ
 ಓಡನೆ ಪುರೋಹಿತ ಶೀಘ್ರದಲಿ,—
 ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವ ಮಾಡಿದನು.
 ಬೆಂಕಿಯು ಬಿರುಸಾಗುರಿಸಿದನು

೧೨

ಬಾಲೆಯು ಬೆಂಕಿಯ ಬೇಗೆಯ ಸಹಿಸಲಿ—
 ಕಾಗದೆ ಕೂಗುತ್ತಲಿರುತ್ತಿರಲು,
 ಅಲಿಸಿ, ರೋದಿಸಿ ದನಯದು ಕೇಳದ
 ತೆರದಲಿ ಡೋಲು—ನಗಾರಿಯನು—
 ಕಿವಿ ಕಿವುಡಾಗುವ ರೀತಿಯಲಿ
 ಮೊಳಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು ಬೇಗದಲಿ

೧೩

ತಿರುಗಾ ಬಾಲಿಕೆ ಬಾರದ ತೆರದಲಿ
 ಬಿದಿರಿನ ಉದ್ದದ ಕೋಲಿನಲಿ
 ಉರಿಯುವ ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ದೂಡುತ್ತಲೊತ್ತಿ,
 ಹಿಡಿದರು ಕೆಲವರು ಬಂಧುಗಳು
 ಹುಡುಗಿಯ ಮೆಲ್ಲೊಡಲಿಗ್ನಿಯಲಿ
 ಐಕ್ಯವದಾಯಿತು ತೀಘ್ರದಲಿ

೧೪

ಆ ಸುಡುಗಾಡಿನ ಸುತ್ತಿನೊಳೆಲ್ಲಿಯು
 ನಟ್ಟಿರುಳಿನ ನೀರವತೆಯಲಿ,
 ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯ ಹೊಯ್ಲಿನೊಳೆಗಲು
 ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕೇರುವನಿ!
 ಕನೈ ಪಿಶಾಚಿಯ ರೂಪಾಂತು
 ತಿರುಗುವಳೆಂದೊರೆಯುವರಿಂತು!

ವಿಶ್ವ ಸಾಗರದೂರ್ಮಿಯಲಿ,—

೦

ವಿಶ್ವ ಸಾಗರದೂರ್ಮಿಯಲಿ, ಬಾಳ ದೋಣಿಯಿದು
ನಶ್ವರದ ಶಾಶ್ವತದಿ ತೇಲುತಿಹುದು
ವೀಚಿಗಳ ಹೊಡೆತದಲಿ, ನೆಗೆತದಲಿ ಬಿದ್ದೆದ್ದು,
ಶೂನ್ಯತೆಯ ಮೌನದಲಿ ಸಾಗುತಿಹುದು

೧

ಸಾಗರವ ಸುತ್ತಲೂ ಆಕಾಶದವಕಾಶ
ತಾಗಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿರೆ, ಮುತ್ತಿರೆ,
ನಡುವಿನಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಕಿರುದೋಣಿಯಿಂದೀಗ
ನಡುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ?—ದೂರ ಗುರಿಯಿರುವುದೇ?

೨

ತೀಡುತಿರೆ ತೀವ್ರ ಝಂಝಾವಾತ, ಸಾಗರವು
ಆಲ್ಲೋಲ--ಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿರುವುದು
ರೌದ್ರ-ಭೀಕರ ವೀಚಿ ಮಾಲೆಗಳ ಮೇಲಾಟ
ರುದ್ರ ದೃಶ್ಯವನುಂಟು ಮಾಡಿರುವುದು

೩

ವಿಶ್ವ ಗರ್ಭವು ಬಿಂದು, ಸಿಡಿದೊಡೆವ ತೆರ ಕಡಲು,
ಭೀಷಣಾಧ್ಭುತವಾಗಿ ಭೋರ್ಗರೆವುದು
ಕಾಳರಾತ್ರಿಯ ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯ-
ವೆಸಗುವುದು—ಸೂತ್ತಲೂ ಶೂನ್ಯಶಾಂತಿ

೫

ಇಂತು ಈ ಪರಿಯಿಂದನಂತ ಭೀಕರವಾದ
 ಸನ್ನಿವೇಶದಿ ಸುಳಿಯುತಿಹುದು ನೌಕೆ
 ಭೀತಿ ರೀತಿಯನುಳಿದು, ಧೃತಿಯ ನೀತಿಯ ತಳೆದು;
 ನಿಶ್ಚಲ ಪ್ರಗತಿಯಲಿ ಮುಂದರಿವುದು

೬

ಗುರಿಯು ನಿಶ್ಚಿತವಿಲ್ಲ;—ಸರಿಯುವುದೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ
 ಆವ ತಾಣಕೆ ಗಮನವೆಂದರಿವರಾರು ?
 ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಯಿಂದದೃಶ್ಯ ಮಂಗಳಧಾಮ—
 ಕೈವುದೆ?—ಸುಸ್ತು ಗರ್ಭಕೈವುದೇ ?

ಅಮ್ಮ!

(ವಿಯೋಗ ಗೀತ)

೧

ಅಮ್ಮ! ನಿನ್ನ ವಿಯೋಗದರಿವಿನಲಿ ನನ್ನೆಡೆಯು
 ಸಂತಾಪದಲಿ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು !
 ದುಮ್ಮಾನದುರಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗೆ ಸಂದಿತ್ತು !
 ಮನವು ಸುಡುಗಾಡಿನಂತಿತ್ತು !

೨

ಕಣ್ಣೀರ ಕಾಳುರವು ಕಾಲಾಗಿ ಹರಿದತ್ತು !
 ಉತ್ಸಾಹದೈಸಿರಿಯ ಮೇಲೆ
 ಮಣ್ಣೆರಚಿದಂತಾಯ್ತು ! ನಲವಿನೊರತೆಯು ಬರತು,
 ನಾಟ್ಯವೆಸೆಗಿತು ದುಃಖಲೀಲೆ !

೩

ಜೀವನದ ದಾರಿಯಲಿ ಕೈದೀಪದಂತಿದ್ದೆ ;—
 ದೀಪವದು ನಂದಿದಂತಾಯ್ತು !
 ಓವಿ ಮುನ್ನ ಡೆಸುತಿಹ ಊರ್ಗೋಲಿನಂತಿದ್ದೆ ;—
 ಆ ಕೋಲು ಮುರಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು

೪

ಕಣ್ಣಿಗಾ ನಿನ್ನ ಭೌತಿಕ ಶರೀರದ ರೂಪು
 ಇನ್ನು ಕಾಣದಿರಲೇನಹುದು ?—
 ನಿನ್ನ ಮಂಗಲ ರೂಪವೆನ್ನ ಹೃದಯದ ಪಟದಿ
 ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ನೆಲಸಿಹುದು

೫

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ನಿನ್ನೊಲವ ನೆನೆನೆನೆದು,
 ಅವ್ಯಾಜ ಪ್ರೇಮವನು ಸ್ಮರಿಸಿ,
 ಉನ್ನತಿಯನ್ನೈದುತಿದೆ ವಿರಹಾಗ್ನಯದನೀಗ
 ನಿಂದಿಸುವೆ ಕಂಬನಿಯ ಸುರಿಸಿ

೬

ನಾನಂದು ಶಾಲೆಯಿಂದೈತರುವ ಸಮಯದಲಿ
 ಒಂದಿನಿತು ಹೊತ್ತಾಗುವಲ್ಲಿ,
 ನೀನು ಮನೆಯಿಂದಿಳಿದು ಬಂದೆನ್ನ ದಾರಿಯನು
 ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ

೭

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಿಹ ಮರುಕದಲಿ
 ಚಿಕ್ಕಂದು ನಮ್ಮ ತಲೆ ನೆಯ್ದು,
 ಗೋರಂಟಿ ಹೂದಂಡೆ ನೆತ್ತಿವರೆಗೂ ಸೂಡಿ,
 ಸಂತೋಷವಾಂತಿದ್ದೆಯೊಲಿದು

೮

ಅದನೀಗ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನೆವಲ್ಲಿ, ಕೂರಲಗು
 ನೆಟ್ಟಂತೆ ವೇದನೆಯ ಬಾಧೆ
 ಒದವತಿದೆ; ನಿನ್ನ ತುಲ ಮಮತೆಯರಿವಾಗುತ್ತಿದೆ
 ನಲ್ಮೆಯಾ ನೆನಹದಾಗುತ್ತಿದೆ

೯

ಅಸ್ಥಿರದ ಜಡವೇಹ ಮರೆಯಾದರೇನಂತೆ?
 ನಿನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮದೊಲವು
 ಸುಸ್ಥಿರವದಾಗೆನ್ನ ಬಿಂಬಿಡದೆ ಸರಿಯಾಗಿ
 ಪೊರೆಯು ತಿರಲನವರತವು!

ಎಲೆ ನೋವೆ!

ಪಲ್ಲವಿ

ಎಲೆ ನೋವೆ! ನೀನೋವದಿಹ ಸುಕೃತಿಯಿರನೇ!

೧

ತನ್ನೊಂದದೃಶ್ಯವಹ ದುರ್ದಮ್ಯ ಶಕ್ತಿಯಿಂ
 ಚೇತನಾತ್ಮಕ ದೇಹಿಗಳನದುಮಿ ನಿಂದು,
 ಪ್ರಾಚುರ್ಯದಲಿ ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ ನೆರೆ ಸಂದು,
 ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಲಿ ಮೆರೆಯುವೆ
 ಧನಿಕರನು ಸೋಲಿಸುವೆ,
 ಬಡವರನು ಗೆಲುವೆ;
 ಕನಿಕರವನುಳಿದಿರುವೆ,
 ದಯೆಯ ದಾಟಿರುವೆ!

೨

ಕಣ್ಣೆಗೆಟಕದೆ ಜೀವವನು ಕೊರೆದು ಕೊನೆಯುತಿಹ
 • ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿ ನ್ನರಿತ ನೀ ವಜ್ರಕೀಟ!
 ಮೃತ್ಯುವಿನ ಸಹಚರನೆ! ನಿನ್ನಧಟ ನಾನರಿಯೆ;
 ಶಾಂತಿ-ಸುಖಗಳ ನಿತ್ಯ ಶತ್ರುವೇ ನೀನು?
 ಆದರೊಂದೊಳ್ಳುಣವು
 ನಿನ್ನೊಳಾಶ್ರಯವು:—
 ಧನಿಕ-ದೀನರೊಳ್ಳೆಲ್ಲ
 ಸಮ ಭಾವವಿಹುದು

೩

ನೋವೆ! ನೀನಿಲ್ಲದಿರೆ, ಎರಿಳಿತ-ಸುಖ-ದುಃಖ
 ನೊದಲಾದ ದ್ವಂದ್ವಗಳ ಆಸ್ತಿತ್ವವಿತ್ತೇ?
 ನಿನ್ನಿಂದ ಏಶ್ವದಲಿ ವಿವಿಧತೆಯು ಮನೆ ಮಾಡಿ,
 ಸೌಗದ ಮೌಲ್ಯಕೆ ಬಂತು ಹಿರಿಯತನವು
 ಆದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ
 ನಿನಗಿರುವುದು:—
 ಚ್ಯುತಿಯಿರದ—ಆದರೇಂ?
 ನುತಿಹೀನದಿರವು!

ನಿಧಿ

೦

ಲೋಕದಲ್ಲಿ
 ಧರ್ಮ ವಲ್ಲ
 ಸೋರಗಿ ಹೋಗಿ,
 ಕಾಣದಾಗಿ,
 ಕಡೆಗಧರ್ಮ
 ಲತೆಯು ಕೊನರಿ,
 ನೀತಿಯಳಿದು,
 ರೀತಿಯಳಿದು,
 ಸ್ವಾರ್ಥ ಪರತೆ
 ಪಾಶನಿಕತೆ
 ರುದ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ
 ನಲಿವಗತ್ಯ
 ಬರೆ, ಮಹಾಂತ
 ಸಾಧು-ಸಂತ
 ರೂಪದಿಂದ
 ದೇವನಿಂದ
 ಒಲೈ-ನಲೈ
 ಕೋಡಿವರಿದು,
 ಧರ್ಮಪಥವ
 ನೀತಿ ಜಯವ-

ನೆತ್ತದಿರುವುದೇ?

ಮುಂದೆ

ಒತ್ತದಿರುವುದೇ?

೨

ಕವಿಯ ಬಾಳ
 ತಿಳವಿನಾಳ,
 ನಲವು-ಜಿಲುವು,
 ಕಾವು-ನೋವು,
 ಪೂರ್ಣದಳತೆ,
 ಕುಂದು-ಕೂರತೆ,
 ಆವನ ಕವನ-
 ದಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲಿ,
 ಜನತೆಗಾಗಿ
 ವಿಶದವಾಗಿ

ತಿಳಿಯದಿರುವುದೇ ?

ಮನನ

ಸೆಳೆಯದಿರುವುದೇ ?

೩

ಚತುರ ಶಿಲ್ಪಿ
 ಶಿಲೆಯನೊಪ್ಪಿ,
 ಆದರ ಮೇಲೆ
 ವಿವಿಧ ಲೀಲೆ
 ತೋರುವಂತೆ,
 ಬೀರುವಂತೆ,
 ಕೊರೆದ, ಬರೆದ,
 ವಿವಿಧವಾದ
 ಶಿಲ್ಪ ಮೂರ್ತಿ
 ಅವಗೆ ಕೀರ್ತಿ

ತಾರದಿರುವುದೇ ?

ಕಲೆಯು
ತೋರದಿರುವುದೇ ?

೪

ನೇಸರಿಳಕೆ
ಅಪರ ಬಲಕೆ
ಸಾಗಿ, ಬೈಗು-
ಗೆಂಪದಡಗು-
ವಾಗೆ, ರಜನಿ
ಅಂಜಿಯಂಜಿ,
ಬಳಕೆ ಬಂದು,
ಬಳಸಿ ನಿಂದು,
ಮೋಹ ಪಾಶ-
ದಿಂದ ತಬ್ಬಿ,
ನಲಿಸದಿರುವಳೇ ?
ಬಗೆಯ
ನೊಲಿಸದಿರುವಳೇ ?

೫

ಕತ್ತಲಳಿಯೆ,
ಮತ್ತೆ ಜಗದೆ
ಅರುಣ ಕಿರಣ
ಬೀರಿ, ಕೌಣ-
ಬರಲು, ಮುಂದು
ಕಮಲ ಬಂಧು
ಉದಿಸಿ ಬಂದು,
ಭುವನವನ್ನು

ಬೆಳಕು ಕಡಲಿ-

ನಲ್ಲಿ ತೇಲಿ-

ಸದೆಯೆ ಇರುವನೇ ?

ಹರ್ಷಿ-

ಸದೆಯೆ ಬರುವನೇ ?

೬

ಮೂಡ ಬಾನಿ-

ನಂಚಿನಲ್ಲಿ

ಉಷೆಯು ನಿಶಿಯ

ತೆರೆಯ ತೆರೆದು,

ಕಣ್ಣ ಮಿಟುಕಿ

ನೋಡಲಾಗಿ,

ಮುಗಿದ ಮುಗುಳು

ಬಂದ ಅಲರು

ಆಗಿ, ಕಂಪ

ಬೀರಿ, ಸೊಂಪ

ಸುರಿಸದಿರುವುದೇ ?

ಜೇನ

ಹರಿಸದಿರುವುದೇ ?

೭

ಆರು ಬೇಡ-

ವೆನಲು ಕೂಡ,

ಆರು ಮತುವು

ಚಕ್ರದಂತೆ

ತಿರುಗಿ, ತಿರುಗಿ,

ತಿರೆಗೆ ಸಾಗಿ,

ವರ ವಸಂತ

ಹೇಮಂತ

ವರ್ಷ ಕಾಲ

ಬಿಸಿಲು ಗಾಲ-

ವಾಗದಿರುವುದೇ?

ಸಮಯ

ಸಾಗದಿರುವುದೇ ?

ಆ

ಜಗದ ಜೀವ-

ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ

ವಿಧಿಯದೃಷ್ಟ-

ವಾಗಿ ನಿಂದು,

ಕಾಣದಿರುವ

ತನ್ನ ಕೈಯ

ಸೂತ್ರದಿಂದ

ನಿಯತವಾಗಿ,

ನಿತ್ಯವಾಗಿ,

ಲೋಕವನ್ನು

ನಡೆಸದಿರುವುದೇ ?

ಜಯವ

ಪಡೆಯದಿರುವುದೇ ?

ಕಗ್ಗಲ್ಲ ಕಾವ್ಯ*

ಓನ್ನ ತ್ಯ-ಸೌಂದರ್ಯ ಭಾವೈಕ್ಯದಾನಂದ
 ಮೂರ್ತಿಯೇ ಮೆರೆಯುತಿದೆ; ಕಣ್ಮಂದೆ ಕಾಣುತಿದೆ
 ನಶ್ವರದ ಸುಖ-ಭೋಗ-ರಾಗಾದಿ ನಿಗ್ರಹದ
 ಮೈವೆತ್ತ ನಿಶ್ಚಲ ತ್ಯಾಗ-ಯೋಗಾಮಂದ
 ಸನ್ಮದ್ರೆ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಕಳೆಗೂಡಿ ಕುಣಿಯುತಿದೆ
 ಪ್ರಾಕ್ತನದ ಬಾಹುಬಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನ-
 ದೊಂದು ಮೈಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕಲಿನಾ ಕವನ
 ರೂಪದಲಿ ಕೋದಿಹುದೆ - ಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯಾಶ್ರಯದೆ ?

ಓ ಶಿಲಾ ಕಾವ್ಯರ್ಷಿ ! ನಿನ್ನತುಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-
 ದರಿವೊಂದೆ ಈ ತೆರಂ ಕಗ್ಗಲ್ಲ ಕಾವ್ಯದಲಿ
 ಕಂಡರಿಸಿದಂತಿಹುದು. ರಸ-ಭಾವದೋಜೆಯಲಿ
 ನಿನ್ನ ಕೈವಾಡದಲಿ ಕೊನರಿದಿದು ಸಾಹಿತ್ಯ
 ಮಾರ್ಗವನ್ನಂತಿಹುದು. ನಿನ್ನಮರ ಕಾವ್ಯವಿದು
 ಮೌನ ಹೃದಯೋಪಾತ್ತ ಭಾಷೆಯಲಿ ಬೆಸೆದಿಹುದು !

೦೯೩೭

* ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ೞೀ ಗೋಮುಖೇಶ್ವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನೋಡಿ, ಬರೆದುದು.

ವಿಜಯ ನಗರವೆ!*

೧

ವಿಜಯ ನಗರವೆ! ವಿಜಯ ನಗರವೆ! ಹಿಂದೆ ನೀ ಮುಂದೊತ್ತಿಹೆ
ನಿಜ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಲಿ ಲೋಕದ ಬೆರಗಿನುತ್ಸವವಾಂತಿಹೆ!

ಹಿಗ್ಗಿನಲಿ ತೊಳ ತೊಳಗಿಹೆ!-- ನೀ
ಬಗ್ಗಿದೆಯೆ ಬೆಳಬೆಳಗಿಹೆ!!

೨

† ಹಿಂದೆ ಮಾರುತಿ--ವಾಲಿ--ಸುಗ್ರೀವಾದಿ ಕಪಿಗಳ ಗೆಳೆತನ,
ಸಂದ ರಾಘವ--ಲಕ್ಷ್ಮಣಾರ್ಯರ ಮೈತ್ರಿಯಾ ದೊಡ್ಡಿಪ್ಪನ,
ಇವುಗಳಲಿ ಮೆರೆದಾಡಿಹೆ!--ಮ--
ತ್ತವನಿಜೆಯ ತೊಡವಾಂತಿಹೆ!!

೩

ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಶುಭ ಇಸವಿ'ಲಿ
ದೇವರಾಶೀರ್ವಾದದಲಿ ಹೇ ವಿಜಯನಗರವೆ! ನಿನ್ನಲಿ
ಸಾಸಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು-- ಸಿಂ-
ಹಾಸನ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

೪

• ಏಳು, ಸಾಯಣ! ಕಟ್ಟಿ ಗ್ರಂಥವ' ನೆಂದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು,--
• ಏಳು, ಹರಿಹರ! ಕಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯವ' ನೆಂದ ಮೌನಿವರೇಣ್ಯರು--
ಎಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಕವಿಗಳು?--ಅವ--
ರೆಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯ ರವಿಗಳು?

* ವಿಜಯನಗರದ ಷಟ್ ಶತ ಸಾವತ್ಸರಿಕೋತ್ಸವದ ಸಮಿತಿಸಮಿತಿಗೆ ಅದೇ ವರ್ಷ ಬರೆದು.

† ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ, ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ.

೫

ಮನ್ನಣೆಯ ವೇದಗಳ 'ಭಾಷ್ಯ' ವನೋರೆದ ಸಾಯಣಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ,
 ಕನ್ನಡದಿ ಭಾರತವ ಬರೆದಿಹ ಆ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು,
 ನಿನ್ನ ಘನತೆಯ ಬೀರುತ್ತ,—ಇಂ-
 ನಿನ್ನು ಮೆರೆವರು ಸಂತತ!

೬

ನಿಜಯನಗರವೆ! ನೈಜದಿಂದೆವೆರೆದನು ಭಾಗ್ಯದ ರವಿ!
 ನಿಜಯ—ನಿಭವದ ಹೆಮ್ಮೆ--ಹುಮ್ಮಸ ಮಿರುಗಿತು ಪ್ರಗತಿಚ್ಚನಿ!!
 ಅಂದೆ ನೀ ಮುಂದೊತ್ತಿದೆ!— ಕಣ್-
 ಮುಂದೆ ಮಿಗೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿದೆ!!

೭

ಆಂದು ವಿಪುಲೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದಲಿ ಜಗವ ನಿಷ್ಕಯಗೊಳಿಸಿದೆ;
 ಮುಂದರಿದು, ನವ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಚೇತನಕೆಳಿಸಿದೆ
 ಶಿಲೆಗಳಿಗೆ ರೂಪಿತ್ತಿಹೆ—ಸತ್-
 ಕಲೆಗಳಲಿ ಕಳೆಯೇರಿಹೆ

೮

ಯಾರು ನಿಜಯದ ದಶಮಿಯಲಿ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತ
 ಸಾರಿ ಸರಸಾಷ್ಟ್ರವನು, ಸಮರದಿ ವೀರ ವಿಜಯದೊಳುಬ್ಬುತ್ತ,
 ಮೆರೆದರೋ ಆ ರಾಜರು—ಈ-
 ಗಿರುವರೇ ನವ ತೇಜರು?

೯

ಶೂರ ಶರೀರ-ಬುಕ್ಕ ನರಪತಿ-ಮಿರ ಕಂಪ ನೃಪಾಲಕ,
 ಧೀರ ಕೃಷ್ಣ ಸುದೇವರಾಯನು-ಅಧಃನಿಚ್ಚಮನಾಯಕ
 ಎಂದು ನೊದಲಾದರಸರು—ಎ-
 ಳ್ಲಿಂದಿಹರು ಬಹು ಸರಸರು?

೧೦

ಅಂದು ನಿನ್ನಲಿ ನೃಪರು ಮೆರೆದರು; ಅಂದು ರಾಣಿಯರೂಲಿದರು.
ಅಂದು ಕವಿಗಳು ಕವನಕಟ್ಟಿದರಂದು ಗಾಯಕರುಂದರು.

ವಾದಿಸಿದರಾ ವಾದಿಗಳ್.—ಮ-

ತೋಡಿದರು ವರ ಗಮಕಿಗಳ್

೧೧

ಎನು ಹೇಳಲಿ? ವಿಜಯನಗರವೆ! ನಿನ್ನ ಪರಿಭವ ವಾರ್ತೆಯ,
ಮಾನಸವು ಮರ.ಗುವುದು—ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಸುಗ್ಗೃತ ನಿನ್ನಯ.

ಪಟ್ಟಣವ ಪುಡಿಗೈದರು—ನಿ-

ನ್ನಟ್ಟಿಹಾಸವ ಹಿಳಿದರು

೧೨

* ತಾಳಕೋಟೆಯ ಕಾಳಗದ ಕಳದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಹತ್ವವ
ನೀಳಬಿಟ್ಟನೆ ಕಾಲ ರಾಕ್ಷಸ?—ಕೋಳುಗೊಂಡನೆ ಸತ್ಯವ?

ಅಂದಿನಾ ದುಷ್ಟಾಲವು?—ಆ-

ನಂದದಾ ಕೊನೆಗಾಲವು

೧೩

ಸತ್ಯಲಾಚಾರ್ಯರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಲೇಳಿಗಿವಡೆದಿಹ,
ಉತ್ಕಟಾಸುಲ ದೈವ ಭಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯಲಿ ಮೈವೆತ್ತಿಹ.

ಆ ಬೃಹದ್ವಿಗ್ರಹಗಳು—ಸಂ-

ಕ್ಷೋಭೆಯನು ಪಡೆದವುಗಳ.

೧೪

ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯ ವಿಜಯ ತೂರ್ಯವು ಅಂದು ಗಾನವ ನಿಲಿಸಿತೇ?
ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ 'ವಿಜಯ' ಶಬ್ದದ ಮೊಗಕೆ ಅಸಹಯ ಕನಿಯಿತೇ?

ಆ ಮಹಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು—ತ-

ನ್ನಾವು ಮಾತ್ರದಿ ಶೇಷವು!

೧೫

ಒಂದೆ ದಿನದಲಿ ನಿನ್ನ ಮಂಗಲ ತಿಲಕ ಹಣೆಯಿಂದಳಿಯಿತು
 ಸುಂದರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೇತುವು ಮುರಿದು, ಮಳಲಿ ಮುರುಟಿತು !
 ಆಶೆಯಾ ಕುಡಿ ಮುಗ್ಧಿತು—ಸಂ-
 ತೋಷದಾ ಕಳೆ ಕುಗ್ಧಿತು

೧೬

ಕಾಲ ಚಕ್ರದ ಕಾಲಡಿಗೆ ನೀ ಬಿದ್ದು ಗಾಸಿಯ ಪಡೆದರೂ,
 ಲೀಲೆಯಾ ನೋಟಗಳು ನಿನ್ನ ಲಿ ತುಂಬಿಹವು—ಅದನಾದರೂ
 ಇಂದು ನೋಡುತ, ನೆನೆಯುವ—ನಾ-
 ವಂದಿನಾ ಗತವೈಭವ !

೧೯೩೬

ದ್ವಂದ್ವ

೦

ಒಂದು ಕಡೆ ಸಂತೋಷ-ಸುಖದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಯ
ನಂದನ ಸ್ವರ್ಗದ ಸಮಾವೇಶವಿಹುದು

ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಬೇನೆ-ಬೇಸರಿಕೆ-ಬಿಸುಸುಯ್ಯ-
ಳೇರಿರುವ ನಲವಿದ ನರಕವಿಹುದು

೧

ಒಂದು ಕಡೆ ಮದುವೆ-ಮಾಸಿರಿ ಬೆಡಗು-ಬಿನ್ನಣಗ-
ಳೊಂದಿರುವ ಶೃಂಗಾರ ಸೌರಭ್ಯವಿಹುದು

ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ವಿರಸ ವಿರಹದುರಿಯೆದ್ದಿರುವ
ನೈರಾಶ್ಯ-ಸಂತಾಪ ಸಂರೋಧವಿಹುದು

೨

ಒಂದೆಡೆ ಮನೋಹರ ವ್ಯುದಂಗ ಸಂಗೀತ ಜಯ-
ದಂದುಭಿಯ ಮಂಗಲ ಧ್ವಾನವಿಹುದು

ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ರೋದನದ ಕೀರುದನಿ ಸುಯ್ಯ
ಮಾರುದ್ದ ನಿಟ್ಟುಸಿರ ನಾದವಿಹುದು

೩

ಒಂದು ಕಡೆ, ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಗುತಿರುವ ವ್ಯುದು ಹಸಿಹ-
ದಿಂದಾದ ಮೆಲ್ಲಲಿಯ ಬಿನದವಿಹುದು

ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಮನವ ಮುಸುಕಿರುವ ಶೂನ್ಯತೆಯ
ಬೀರುತಿಹ ಚಿಂತಾನಲ ಜ್ವಾಲೆಯಿಹುದು

೪

ಒಂದು ಕಡೆ ಧನಿಕರಾಡಂಬರದ ಸಂರಂಭ-
ದೊಂದು ಮುದ-ಮದಯುತ ವಿಲಾಸವಿಹುದು

ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಬಡವರಾನುವಾ ಹಸಿವಿದ
ಮೂರಿ ತೋರುವ ಬನ್ನ ಬಾಳ್ವೆಯಿಹುದು

೬

ಒಂದು ಕಡೆ ನಳನಳಿಸಿ, ನಲಿಯುತ್ತ, ಬೆಳೆಯುತ್ತ,
ಬಂದಿರುವ ಪಚ್ಚಪಸುರಿನ ಪೈರದಿಹುದು
ಬೇರೆ ಕಡೆ, ಬೆಂಗದಿರ ಬೀರುತಿಹ ಬಿಸಿಲಿಂದ
ಗಾರಾದ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ ಭೂಮಿಯಿಹುದು.

೭

ಒಂದು ಕಡೆ ಸುರಿಯುವೈಕೆಲೋನೆಯಿಂ ಸೆಡೆದು,
ಸಿಂಹಿರದೆ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತಿರಬಹುದು
ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಸೆಕೆಯ ಕಾಮಿನೌಷ್ಣ್ಯವನಾನ-
ಲಾರದೇ ಸಂಕಟಂಬಡುತಲಿರಬಹುದು.

೮

ಒಮ್ಮೆ ಸಮರದಿ ವೀರ-ವಿಜಯ ವಧು ಸಾಹಸದ
ಸಂಸ್ಕೋದದಿಂ ಸಾರ್ದು ಸಿರಿಯನು ಗಬಹುದು
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಡಿ ತನವಡಸಿರಲು, ಹಂದೆಗೊಲಿ—
ದತ್ತಲೈ ತರಲಾರ್ಪಳಪಜಯಾಂಗನೆಯು

೯

— ಇಂತೆಸೆವ ವಿಧವಿಧ ವಿರುದ್ಧ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ-
ನಾಂತಿಹುದು ಸಂತತಂ ತಿರೆಯಂತರಂಗ
ಇದರ ಚೆಲುವನು ನೋಡಿ, ನಲವಾಂತು ವಿಶ್ವಪತಿ
ಪುದಿದ ಬಿನದದಿ ಮುಗುಳುನಗುತಲಿರಬಹುದು.

೧೦

ಈ ವ್ಯಂದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸಾವ್ಯವನ್ನಳವಡಿಸಿ,
ಸಾಧಿಸತ, ಸಾಮರಸ್ಯವ ಸಂಧಿಸಿ,
ಯೋಗವನು ಯೋಜಿಪುದೆ, ಯೋಗಿಯೆಂದೆಸಿಪುವುದೆ
ಯೋಗೇಶ್ವರಂ' ಬೋಧಿಸಿದ 'ಗೀತೆ' ಯರಿವು

ಮೋಹನ ಮುರಲಿ

ಶಾರದ ಚಂದ್ರನು ಬಾನಿನ ನೀಲಿಗೆ
 ಜಿಲ್ಲೆ ಗು ಹೂವನು ಮುಡಿಸಿಹನ.
 ವಧಿ ಧವಲಾಚ್ಛ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಲಹರಿಯು
 ಭೂಮಿಗೆ ಬರಿಸಿತು ಪುಲಕವನು
 ಮಲಯ ಸಮೀರನು ಯಮುನಾ ಜಲದೊಡ-
 ನಾಡುತ ತೀಡುತ ಬರುತಿಹನು
 ವೃಂದಾವನದಲಿ ಧ್ಯಾನಾವಸ್ಥಿತ
 ವೃಕ್ಷಗಳೋಳಿಯನೆಬ್ಬಿಪನು
 ಸಂಧ್ಯಾ ಸುಮಗಳ ಮೋಹಕ ಸೌರಭ
 ಗಾಳಿಗೆ ಗರಿಗಳ ನಿಮಿರಿಸಿತು
 ರಾತ್ರಿಯ ಮೌನದ ಕಡಲಲಿ ಮುರಲಿಯು
 ತಾನವು ತೆರಗಳ ತೇಲಿಸಿತು
 ವನದಲಿ ಹರ್ಷೋನ್ಮತ್ತ ಕಿಶೋರ ಮ-
 ನೋಹರ ಕೃಷ್ಣನು ವಿಹರಿಪನು
 ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯಾವೃತ ಸಾಗರ
 ವೀಚಿಗಳೋಳಿಯೊಳಾಳುವನು
 ಅವನ ಕರಾಗ್ರದಿ ಚೇತನವಿಲ್ಲದ
 ವೇಣುವು ಜೀವವನಾಂತಿಹುದು
 ತುಟಿಗಳ ಸೊಡೆಯನು ಹೀರುತ, ಮೆಲ್ಪಿಸ
 ನಾದಸಮುದ್ರವನು ಕೈಪುಡು
 ಸವಿಗೊಳಲಿನ ಸರವೆಳೆಗೊಲ್ಲತಿಯರ
 ಚಿತ್ತವ ಚಂಚಲವಾಗಿಸಿತು
 ಹಾಸಿದ ಹಾಸಿಗೆಯನು ತನುವುಳಿಯಿತು
 ಮನವಿಂಚರದಲಿ ಮುಳುಗಿತ್ತು

ಮುರಲೀ ನಾದಕೆ ತಾಳವನಿಕ್ಕುತ್ತ,
 ಕಾಲ್ ಮುನ್ನಡೆಯಿತು ವನದೆಡೆಗೆ
 ಕೊಳಲುಲಿಯವರನು ಸೆಳೆಯಿತು, ತಂದಿತು
 ಲೀಲಾ ಗೋಪಾಲಕನೆಡೆಗೆ

ಬಿಡುಜಡೆಯೆಳಲು ವ ಕಾಂತಿಯ ಕಣ್ಣು
 ಕೆಂಪಿನ ಕೆನ್ನೆಯ ಕನ್ನೆಯರು
 ಮುಕುಲಸ್ತನಗಳ ನಳತೋಳು ಬಳ್ಳಿಯ
 ಕಿರುನಡುನೆರಸಿದ ಚೆನ್ನೆಯರು

ಓಡುತ ಹಾರುತ ನಲಿಯುತ ನೆಗೆಯುತ,
 ತಮ್ಮನು ತಾವೇ ಮರೆಯುತ್ತ,
 ಕಣೆಯುತ, ಮಣೆಯುತ, ಬಂದರು ನಿಂದರು
 ನಂದ ಕುಮಾರನ ಬಳಸುತ್ತ

ನೂತನ ಚಲಧರ ನೀಲ ಶರೀರನು
 ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಟ್ಟವನು,
 ಕಟಿಲಾಲಕ ಚಯ ಚಿತ್ರತ ಫಾಲನು
 ಮುಗ್ಧ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಂಬಕಯುತನು;

ಚಂಚಲ ಕುಂಡಲ ಮಂಡಿತ ಗಂಡ-
 ಸ್ಥಲ ಯುಗ ಸಂಶೋಭಿತ ಮುಖನು,
 ನವಿಲಿನ ಗರಿಯ ಕಿರೀಟವನಾಂತಿಹ
 ವನಮಾಲಿಯು ನಡು ನಿಂದಿಹನು

ಸಪ್ತ ಸ್ವರದಲಿ ವಿಧ ವಿಧ ರಾಗವ
 ಸಿರಿಗೊಳಲಿನ ಮುಖ ಸೂಸಿತ್ತು
 ಕಾಳಿಂದಿಯು ಹೊನಲಿಡುವುದ ಮರೆಯುತ,
 ಅಲಿಸುತಂತೆಯೆ ನಿಂದತ್ತು

ಪಶು ಮೃಗ ಗಣಗಳು ತಮ್ಮೆದೆಯನು ತಿರಿ-
ದಿಂಚರವನು ಮೊಗೆದೀಂಟಿದುವು
ಮರಗಳು ಎಲೆಗಿವಿಗಳನುರೆ ನಿಮಿಸಿ,
ಗೀತಾಮೃತದಲಿ ಮುಳುಗಿದುವು

ಜಡ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಚೈತನ್ಯವನಾನೆತ.
ಗಾನಾನಂದದಿ ಬೆರೆದತ್ತು
ಗೋಪೀವೃಂದವು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾತ್ಮದೊ-
ಳ್ಳೆ ಕೃಷ್ಣಮರತಿಯ ಗಳಿಸಿತ್ತು

ಪತ್ರಿಕೆ

ಜನ ಜೀವನಾಬ್ಜಿಯಲಿ ಮಸಗುತಿಹ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ
 ಸ್ವರ್ಣವಿಹ ಘಟನಾ ತರಂಗ ಸಂಘಗಳನ್ನು
 ಸಂಘಟೀಕರಿಸಿ, ರೇಖಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿಹುದು
 ಪತ್ರಿಕೆಯು ! ಕಾಲ ಪದ ತಾಡನದ ಘರ್ಷಣದಿ
 ಚಾರಿತ್ರ ಸಂತತಿಯ ಸಂಗತಿಯು ಮಾಸದಿಹ
 ರೀತಿಯಲಿ ತನ್ನ ವಿಪುಲೋದರದಿ ರೇಖರಿಸಿ
 ಸಂಚಯಂ ಗೊಳಿಸುತಿದೆ. ಯಾಂತ್ರಿಕದ ಪಾಂಗಿನಲಿ
 ಸಾಗುತಿಹ ಬಾಳ್ಗೀವುದು ತ್ಸಾಹ ವರ್ಷವನು.

ವಿನ ದಿನಂ ಪಲ್ಲಟಂಗೊಂಡು ಪ್ರಗತಿಯೋ ಕೋಟಿ-
 ಪ್ರೋಡುವ ವಿಶಾಲ ವಿಶ್ವದ ವೃತ್ತ ವಾಹಿನಿಯು-
 ಸರಿಯಲೈ ಸಹಕಾರಕಾರಿಯಿದು; ಅವನತಿಯ
 ಮಾರ್ಗವನ್ನುಳಿಯೆ ಸಾಹ್ಯವನೇಸಗುವುದು ಸತತ.

ಸರ್ವ ವಿಧ ಮಾನವರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಯು
 ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ ಸಂಜೀವನದ ಚಿತ್ರಕೆಯು !

ಕುಚೇಲ !

ಭಾಮಿನಿ

ಶ್ರೀ ರಮಾ ರಮಣೈಕ ಭಕ್ತನ !
ಚಾರು ಚರಿತ ! ಕುಚೇಲ ! ನಿನ್ನಯ-
ಸಾರ ಗುಣ ಗಣಯುಕ್ತ ಭಕ್ತಿಯ-
ನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಪೆನು ?

ವಾರಿಜೋದರ ದೇಹದಾ ನಿಜ
ಸಾರದಾಲಿಂಗನೆಯನಾಂತಿಹ
ಚಾರು ಸುಮನೋಹರ ಶರೀರವ-
ನೆಂತು ಚಿತ್ರಿಸೆನು ?

ಸಾದರದಿ ನೀನೆಲೆ ಸುದಾಮನೆ !
ಮಾಧವನ ಭವನಾಂತರಾಲದಿ
ಹೋದ ಹೊತ್ತಿನ ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದೆ,
ಹರಿಯ ಸರಿಸದಲಿ

ನೋದದಲಿ ಮಾತಾಡುತಾಡುತ,
ನೋದರರ ತೆರದಲ್ಲ ವಿಹರಿಸಿ,
ಸಾಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರವದು ಮಾಸದು
ಹೃದಯ ಭಿತ್ತಿಯಲಿ.

ಬಡತನದ ಕಡು ದುಗುಡದಿಂದಲಿ
ಸೆಡೆದು ಬಡವಾಗಿರುವ ಒಡಲದು
ಸಡಗರದಿ ಮಾಧವನು ಕೋಮಲ
ಮುಸೃಣ ಕರತಳದಿ

ಕೊಡುವ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶ ಸುಖದಲಿ
ಪಡೆಯದೇ ರೋಮಾಂಚವನು ತಾ-
ನಡಿಗಡಿಗೆ ಪೇಳೇಗ ಭಕ್ತ ಸು-
ದಾಮ ! ನನ್ನೊಡನೆ.

ಕೆಲವು ಮನೆಯನು ತಿರಿದು ತಂದಿಹ,
 ಅಳಿಲ ಸೇವೆಯ ಮಳಲಿನಂತಿಹ,
 ಒಲುಮೆಯೊಲವಿನ ಕಾಣಿಕೆಯನವ-
 ಲಕ್ಕಿಯನು ಮುದದಿ

ಲಲನೆಯಾ 'ಕ್ಷುತ್ ಕ್ಷಾಮ' ಯಿತ್ತಳು
 ಸಲಿಗಿಯಲಿ ನಿನಗೆಂದು, ಕೃಷ್ಣನ
 ಲಲಿತ ಸಂದರ್ಶನದಿ ಕಾಣಿಕೆ-
 ಗೊಡಲು ಭಕ್ತಿಯಲಿ. ೪

ಆದನು ಹೆದರುತ ತಂದು, ಕೃಷ್ಣನ
 ಪದತಲದೊಳರ್ಪಿಸದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ
 ಒದವಿದಾ ಸಂಕೋಚ ಭಾವದಿ
 ಬಾಗಿ ನಿಂದಿರಲು,
 ಸದಯ ಹೃದಯನು ವಾಧವನು ನಿಜ
 ಸದಮಲಾಂತಃಕರಣದಿಂದಲಿ
 ಸೊಡೆಯ ಸುರಿಸುವ ಸರಸ ವಚನವ-
 ನಿಂತು ಪೇಳಿದನು :— ೫

“ಸಾಕು ಮನದನುತಾಪ, ಮಿತ್ರನೆ !
 ಈ ಕಡೆಗೆ ನೀಡೆನಗೆ, ಮನದಲಿ
 'ಕಾಕು ಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಭಕ್ತಿಯ
 ಕಾಣೈಯನ್ನೀಗ.
 ಏಕೆ ಸಂಶಯ ? ಭಕ್ತ ಜನರು ವಿ-
 ವೇಕದಿಂದಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರವು,
 ಆ ಶುಸುಮ, ಫಲ, ತೋಯ ತೃಪ್ತಿಯ-
 ನೆಸಗುವುದು ನನಗೆ. ೬

“ಧನಿಕರರ್ಪಿಪ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗ-
ಳನಿತರೊಳು ನನಗಿರದು ತೃಪ್ತಿಯು;
ಜನಕೆ ತೋರಿಪ ಹೊರಗಿನಾಡಂ-

ಬರದಿ ಫಲವೇನು ?

ಮನವೊಲಿದು ಸಂಸ್ತುತಿಸಿ, ಸುರಿಯಿಸ
ಮನವ ಕರಗಿಪ ನಯನ ವಾರಿಯು
ನನಗೆ ಮನೆಯದು. ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಾ-

ನೊಲಿವೆ; ಸತ್ಯವಿದು ! ”

೭

ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳುತ್ತತ್ಯಾ-
ನಂದದಲಿ ನೀನಂದು ಶ್ರೀಗೋ-
ವಿಂದನಡಿದಾವರೆಗೆ ಪೊಡಮಡು-

ತಥಿಕ ಭಕ್ತಿಯಲಿ,

“ಇಂದಿರಾ ಮಂದಿರನೆ ! ಭಕ್ತರ
ಬಂಧು ನೀಡುವೆ ನಿನಗೆ ನಾನಿಂ-
ದಂದದಲಿಯವಲಕ್ಕಿ ಬಡವನ

ಭಕ್ತಿ ಕಾಣಕೆಯ.

೮

“ಒಂದಿ ನೀನಿದರನ್ನು, ನನ್ನನು
ಮುಂದೆ ಕೃಪೆಯಲಿ ಸಲಹು. ಬೇಡುವೆ,”
ನೆಂದು ಕಂಠದೊಳುಣ್ಣೆ ಗದ್ದದ

ದನಿಯು, ನಯನದಲಿ

ಸಂದಿರಲು ಸಂತಸದ ಕಂಬನಿ,
ಸಿಂದಿರಲು ರೋಮಾಂಚ ದೇಹದಿ,
ಮುಂದೆಯವಲಕ್ಕಿಯನು ಬಿಚ್ಚಿದೆ.

ಧನ್ಯ ನೀನಿಂದು !

೯

ಉಮರ ಸಂದೇಶ*

೧

ನಶ್ವರವು ಜಗದಲ್ಲಿ ನರನ ಬಾಳದರಿಂದ
 ಇರುವಲ್ಪದಿನಗಳಲಿ ವ್ಯಥೆ-ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ?
 ಮತ್ಸ್ಯವೊಂದತಿಸತ್ಯವಾಗಿರಲು ನಾವಿಂದು
 ಸುಖ ಹೀರಬೇಕು; ನಾಳೆಯನೆಣಿಸಬೇಕೇ ?

೨

ಸತ್ತ ಮೇಲೇನೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಯಾರಿಲ್ಲ.
 ಎಷ್ಟೊ ಜನ ಹೋಗಿಹರು, ಬಂದವರ ಕಾಣೆ.
 ಸೋಗವಡುವುದೇ ನಾಕವಳುವುದೆ ದಿಟ ನರಕ.
 ಸತ್ತ ಮೇಲೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣೇ.

೩

ವಿಧಿಯದೃಷ್ಟದ ಬಲುಮೆ ನರನ ಕುಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
 ಬಂದುದನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕು. ಕೊರಗುವುದೇ ?
 ಹಿರಿಯಾಸೆ ಬೇಡ, ಮಿತ ಸರಳತೆಯೆ ಸಾಕೆಮಗೆ.
 ಇಹ ಸುಖವು ಶೂನ್ಯವೆನೆ ಪರವು ದಿಟವಿಹುದೇ ?

೪

ಪ್ರೇಮವೆಂಬುದೆ ಮುಖ್ಯ, ದ್ರಾಕ್ಷಾಸವವೆ ಸೌಖ್ಯ,
 ನಲ್ಲಿಯುಗುರಿನ ಸಿತಾರದ ಮಿಡಿತದಿಂಪು,
 ಮನದನ್ನೆ ತುಟಿಯೊತ್ತು, ಫಲ್ಲಬ್ಬ ಬಳಿಯಿರವು,
 ಇಷ್ಟಿರಲು ರೊಟ್ಟಿಯಿರೆ ಅದೆ ಸಗ್ಗ ಸೊಂಪು

೫

ಸತ್ಯವಾವುದೋ ಎನೋ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರೊಂದೊಂದು
 ನುಡಿಯುವರು: ಹೇಳಿಕೆಯೆಳಿಲ್ಲವೊಮ್ಮತವು
 ಆಯಸ್ಸು ಮಿತವಿಹುದು, ಚಿಂತೆಯಮಿತವದಿರಲು
 ಬೇಕು ದೂರೆತಷ್ಟು ಸುಖವುಲ್ಲಾ ಸದಿರವು

೬

ಪುಣ್ಯವೋ ಪಾಪವೋ ಮಸಣದೊಳಗೊಂದೆ ತೆರ
 ನಮ್ಮ ಮೈ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಘಟವಾಗಬಹುದು.
 ಇಂದು ಮನವನು ಸೂರೆಗೊಂಡ ಸೂಬಗೇ ನಾಳೆ
 ದೂಳಿನಲಿ ದೂಳಾಗಿ, ತಿರುಗಿ ಹೂವಹುದು.

೭

ಎಷ್ಟು ಸುಖ ಪಡೆದಷ್ಟು ಲಾಭವೇ ನಮಗಹುದು.
 ನಶ್ವರದ ಲೋಕದಲಿ ತಡದಿರವು ಸಲ್ಲ
 ಬಾ ಹೀರ. ಮಧುವನ್ನು ತಡವೇಕೆ ? ತಡೆಯೇಕೆ ?
 ಉಮರ ಸಂದೇಶವಿದು. ಆಲಿಸಿ ಸೊಲ್ಲ

೦೯೪೫

ಸರಸತಿ!

ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯಲರುಗಳಿರುವ
 ವರ ಸರ ತಟದಲಿ, ಕಲ್ಲಿನಲಿ,
 ಕರದಲಿ ವೀಣೆಯು ಸರಗೊಡುತ್ತಿರಲು,
 ಸರಸತಿ ! ನುಂಡಿಸಿ ಎಂ ಗೈವೆ ?
 ಏರು ಬಸಂತನ ಬೇಟವ ನೋಳ್ವೆಯೋ ?
 ನೀರಜಕೆರಗುವ ಪರಮೆಗಳ
 ಸುರ-ಸುಮಧುರ ಸುಗೀತವ ನೀನು
 ಹೀರುತಲಿಹೆಯೋ ಕಿವಿಯಿಂದ ?
 ಬಳಿಯಲಿ ನುಡಿಯುವ ಗಿಳಿಗಳ ಸರಕೆ,
 ಉಲಿಯುವ ಪಿಕಗಳ ಇಂಚರಕೆ,
 ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ತಾಳವನಿಕ್ಕುತ್ತ,
 ಒಲಿದಿಹೆಯೇನೋ ಶಾರದೆಯೆ ?
 ಅರನು ನೋಡುವೆ ಎಡೆ ಬಿಡದಿಂತು ?
 ಅರನು ನೋಡುತ್ತ ನಗುತ್ತಿರುವೆ ?
 ಹಾರಡೆ ಮೇಲಕೆ, ನೀರೊಳು ತೇಲುವ
 ಚಾರು ಮರಾಲವನೀಕ್ಷಿಪೆಯೋ ?
 ತಿಳಿಯಿತು! ತಿಳಿಯಿತು! ನಿನ್ನಯ ಬಗೆಯು:-
 ಸಲಿಲದ ಕಮಲದಿ ನಿಂತಿರುವ
 ಲಲಿತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನೋಡುತ್ತ, ಬಳಕ
 ಮೆಲುನಗೆ ಬೀರುವೆ ಮೊಗದೊಳಗೆ.
 ಸರಸತಿ ! ನಿನ್ನಯ ಕುಡಿಗಣ್ಣೋಟ
 ಕಿರುನಗೆ ತೋರ್ಪುದವಚ್ಚೆಯನು:-
 ಸರಿಸದಿ ಸರಸಿಜದಲರಲಿ ಚಲಿಸದೆ
 ಮೆರೆಯುವ ಸಿರಿ ರಾಣಿಯ ಕುರಿತು.

“ತಾನು ಪತಿವ್ರತೆ;— ಒಬ್ಬಗೆ ಒಲಿದರೆ
 ಏನವನನು ನಾ ತೋರಿಯುವೆನೆ ?
 ಕಾಣಿರಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚಂಚಲ ಚಿತ್ತವ;—
 ಮಾನಿಪಳಾರನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ? ”
 ಎಂದಪಹಾಸವ ವ್ಯಂಜಿಸುತ್ತಿಹೆಯೋ—
 ಸುಂದರಿ ! ಕಿರುನಗೆ ರೂಪದಲಿ ?

* * * * *
 “ಇಂದಿರೆ ವಾಸಿಸ ತಾಯ್ತನೆ ತಾವರೆ-
 ಯಂದವನೆಲ್ಲರು ದಿಟ್ಟಿಸಿರಿ:—

“ಅವಳು ಚಂಚಲ ವರ್ತನೆಯನು ತಾ-
 ನವನೀಶಲಕದು ನುಡಿವಂತೆ,
 ದಿವಸವದೊಂದರೊಳಲರುತ, ಮುಗುಳುತ,
 ತನೆ ತೋರ್ಪುದು ಬಹುರೂಪವನು.

“ನನ್ನ ಸನವದು ಕರಿಕಲ್ಲಾದರು,
 ನುಣ್ಣುಗೆಯಿಹುದತಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ
 ಕಣ್ಣಿಗನುತ್ತಮವಾದರು, ಪಾಸರೆ
 ಭಿನ್ನವದಾಗದು!— ಪ್ರಕೃತಿಯಿದು.

“ಆವುದು ಸ್ಥಿರವದು?— ಕಳ್ಳೋ ಕಮಲವೋ
 ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ” ಎಂಬಂತೆ
 ಸವನಿಸಿ ನಲೊಗದಲಿ ದರಹಾಸವ-
 ನವಲೋಕಿಪೆಯೇನಿಂದಿರಿಯ ?

ಎಲ್ಲರವೇಕ್ಷಿಸ ಧನದಧಿ ದೇವಿಯು
 ಫಲ್ಲಾಕ್ಷನ ನಚ್ಚಿನ ಮಡದಿ
 ಕಾಲೆಡೆ ನಿಂತಿಹಳೆಲೆ ಸರಸತಿಯೆ !

ಮೇಲಿನಿಪರದಾರ್ ನಿನ್ನಿಂದೆ:
 ವಾಣಿಯೆ ! ನಿನ್ನಯ ವೀಣೆಯ ಸುಸ್ವರ
 ಗಾನವನಾಲಿಪ ನವಿಲಾಗಿ

ತನ್ನೆ ದಿಯರಿವನು ಸಂತಸದಿಂದಲಿ
 ಧನ್ಯವದಾಗಿ ಸೆ ಬಯಸದರಾರ್ ?

ಉಮರ ಸಂದೇಶ*

೧

ನಶ್ವರವು ಜಗದಲ್ಲಿ ನರನ ಬಾಳದರಿಂದ
 ಇರುವಲ್ಪದಿನಗಳಲಿ ವ್ಯಥೆ-ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ?
 ಮತ್ಸ್ಯವೊಂದತಿ ಸತ್ಯವಾಗಿರಲು ನಾವಿಂದು
 ಸುಖ ಹೀರಬೇಕು ; ನಾಳೆಯನೆಣಿಸಬೇಕೇ ?

೨

ಸತ್ತ ಮೇಲೇನೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಯಾರಿಲ್ಲ.
 ಎಷ್ಟೊ ಜನ ಹೋಗಿಹರು, ಬಂದವರ ಕಾಣೆ.
 ಸೋಗವಡುವುದೇ ನಾಕವಳುವುದೆ ದಿಟ ನರಕ.
 ಸತ್ತ ಮೇಲೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣೇ.

೩

ವಿಧಿಯದೃಷ್ಟದ ಬಲುಮೆ ನರನ ಕುಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
 ಬಂದುದನ್ನನು ಭವಿಸಬೇಕು. ಕೊರಗುವುದೇ ?
 ಹಿರಿಯಾಸೆ ಬೇಡ, ಮಿತ ಸರಳತೆಯೆ ಸಾಕೆಮಗೆ.
 ಇಹ ಸುಖವು ಶೂನ್ಯವೆನೆ ಪರವು ದಿಟವಿಹುದೇ ?

೪

ಪ್ರೇಮವೆಂಬುದೆ ಮುಖ್ಯ, ದ್ರಾಕ್ಷಾಸವವೆ ಸೌಖ್ಯ,
 ನಲ್ಲೆಯುಗುರಿನ ಸಿತಾರದ ಮಿಡಿತದಿಂಪು,
 ಮನದನ್ನೆ ತುಟಿಯೊತ್ತು, ಫಲ್ಲಬ್ಬ ಬಳಿಯಿರವು,
 ಇಷ್ಟಿರಲು ರೊಟ್ಟಿಯಿರೆ ಅದೆ ಸಗ್ಗ ಸೊಂಪು

೫

ಸತ್ಯವಾವುದೋ ಎನೋ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೊಂದೊಂದು
 ನಡಿಯುವರು: ಹೇಳಿಕೆಯೊಳ್ಳಿವೊಮ್ಮತವು
 ಆಯಸ್ಸು ಮಿತವೆಹುದು, ಚಿಂತೆಯಮಿತವದಿರಲು
 ಬೇಕು ದೂರೆತಷ್ಟು ಸುಖವುಲ್ಲಾ ಸದಿರವು

೬

ಪುಣ್ಯವೋ ಪಾಪವೋ ಮಸಣದೊಳಗೊಂದೆ ತೆರ
 ನಮ್ಮ ಮೈ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಘಟವಾಗಬಹುದು.
 ಇಂದು ಮನವನು ಸೂರೆಗೊಂಡ ಸೂಬಗೇ ನಾಳೆ
 ದೂಳಿನಲಿ ದೂಳಾಗಿ, ತಿರುಗಿ ಹೂವಹುದು.

೭

ಎಷ್ಟು ಸುಖ ಪಡೆದಷ್ಟು ಲಾಭವೇ ನಮಗಹುದು.
 ನಶ್ವರದ ಲೋಕದಲಿ ತಡದಿರವು ಸಲ್ಲ
 ಬಾ ಹೀರು ಮಧುವನ್ನು ತಡವೇಕೆ ? ತಡೆಯೇಕೆ ?
 ಉಮರ ಸಂದೇಶವಿದು. ಅಲಿಸೀ ಸೊಲ್ಲ

೦೯೪೫

ಕೊಳಲ ಕೃಷ್ಣ

೦

ಬಳಿಯ ಮರದ ತಲದಿ ನೀಲ ಕಾಯ ಕೃಷ್ಣನು
 ಕೊಳಲ ಕರದಿ ಪಿಡಿದು ನಿಂತು ಸುತ್ತ ನೋಳ್ಪನು
 ಪಶ್ಚಿಮದ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ,
 ರವಿಯು ಕಡಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ

೧

ತನ್ನ ನೆಳಲನಿಣಿರೆ ನೋಡಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು
 ರವಿಯು, ತನ್ನ ಶುದ್ಧವಾದ ಮಿಸುನಿ ಬಣ್ಣದ
 ಕದಿರಿಸಿಂದ ಹರಿಯು ಮೈಯೊಳಿರುವ ವಸನದ
 ಪೊಳೆವ ನೀತ ವರ್ಣವನ್ನ
 ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಲಿ, ಇನ್ನು
 ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದನಾಗ ತಾಳಿಯಧಿಕ ರಾಗವ

೨

ಕೊಳಲ ಕೃಷ್ಣನಿಸು ಹೊತ್ತು ಹೊಳೆವ ಸೂರ್ಯನ
 ಚಿಲುವ ನೋಡಿ, ಮುದವ ತಾಳಿ, 'ತನ್ನ ಕೊಳಲಿನ
 ದನಿಯ ಕೆಳ ದೂರದಲ್ಲಿ
 ಗುಡ್ಡ-ಬೆಟ್ಟ ತವ್ವಲಲ್ಲಿ
 ಮೇಯುತ್ತಿರುವ ದನಗಳೆಲ್ಲ ಬರಲಿ' ಎನ್ನುತ,—

೩

ನೆನೆದು ತನ್ನ ಮುರಲಿಯನ್ನು ತುಟಿಯೊಳಿರಿಸುತ,
 ಬಾಚಿಸಿದನು. ಒಡನೆ ಕರುವ ಕರೆದು ಕೂಡುತ್ತ,
 ತುರುಗಳೆಲ್ಲ ಸರಿದು ಬಂದು,
 ಹರಿಯ ಬಳಸಿ ನೆರೆದುವಂದು;
 ಗಾನ ಸುಧೆಯ ಸವಿದು, ಶಾಂತಿಸುಖವನಾಂತವು

೫

ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿ ಮೋನದಿಂದ ಕೋಳಲ ಸರವನು
ಅಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳಂದು ತಾಳೆಯೊಲವನು.

ನಾವು ಕೂಡ ಕೃಷ್ಣನೊರೆದ

•ಗೀತೆ' ಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೊಗದ

ಸೆಲೆಯನರಿತು. ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತರಾಗಿ ಬಾಳುವ !

ಇವನಾರೆ ? ಪರಿವರ್ಧಿನಿ

೧

ಎಂದಾಗುವುದೋ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯು,
ಮುಂದಾಗುವುದೆಂದೋ ದುರ್ನೀತಿಯು,
ಅಂದೇ ತಪ್ಪದೆ ತಾನವತಾರವ-

ನೆಸಗುವನಿವನಾರೇ ?

ಸಂದಾ ದುಷ್ಟರ ಭಾರವ ಸಹಿಸದೆ,
ಬಂದಡಿವಿಡಿಹ ಭೂವನಿತೆಯ ಬಗೆ-
ದಂದುಗವಟ್ಟಲು ಮಾನಿಸವುಟ್ಟೊಳು
ಪುಟ್ಟಿದನಿವನಾರೇ ?

೨

ಶಯ್ಯಾ ಶೇಷನ ದಿಟ್ಟಿಸಿ, ನೀನೀ-
ಗೊಯ್ಯನೆ ರೋಹಿಣಿಯುದರದಿ ಜನಿಸುತ್ತ,
ರಯ್ಯಂ ಮಿಗೆ ಬಲರಾಮಾಕಾರದೊ-

ಳಗ್ರಜನೆನಗಾಗು ?

ಜಯ್ಯಾರದೊಳಿಹ ಮಾಮಾಯೆಯನಾ-
ರಯ್ಯತ. ನಂದಜೆಯಾಗುತ್ತ, ಮುಂ ಸಾ-
ಹಾಯ್ಯವನೆನಗೆಸಗಲು ಜನಿಸೆನ್ನವ

ಸೂತಿ, ಕನಿವನಾರೇ ?

೩

ಬಂಧನ ಗೃಹದಲಿ, ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯ
ಸಂದಿನೊಳಿರುತಿಹ ಮಾತೆಯ ಬಳಿಯಲಿ,
ಸಂದರ ಕಾಯದ ಪೊಳಸಿನ ಕದಿರುಗ-

ಳೆತ್ತಲು ಸಪರಿಸಿರೆ,
ಅಂದದೊಳಾಯುಧವಿಡಿದಿಹ ನಾಲ್ದೊರೆ-
ಳೊಂದಿದ ಬಂಧುರದಾಕೃತಿಯೊಪ್ಪಿರೆ,
ಮುಂದಿಹ ಜನನೀ-ಜನಕರೊಳಂದದಿ

ಭಾಷಿಸುವನಾರೇ ?

೪

“ತಂದೆಯೆ ! ತಾಯಿಯೆ ! ನಿಮ್ಮನು ಸುಮ್ಮನೆ
ಬಂಧನಮೊಂದಿಸಿ, ಮುಂ ಪುಟ್ಟಿದ ಶಿಶು
ವೃಂದಮನೆಲ್ಲವ ಕಲ್ಲೆದೆಯಿಂ ಕ-

ಗ್ಗಲ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ,
ಕೊಂದಿಹ ಮೂಢ ನೃಶಂಸನ ಕಂಸನ
ಸಂದೆಯವಿಲ್ಲದೆ, ಶಮನನ ಸದನ-
ಕೊಂದಿವೆ” ನೆನ್ನತ, ಮುಂಗಜ್ಜವನೊರೆ-

ದರಿಪಿದನಿವನಾರೇ ?

೫

ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದೊಳಷ್ಟಮಿ ಯಾಮಿನಿ
ತೀವಿರೆ ಬುವಿಯನು, ಕಾರ್ಗಾಲದ ಸರಿ-
ಯಾವರಿಸಲ್, ವಸುದೇವನ ಕೈಯ್ದಾ-

ವರೆಯಲ್ಲಿವನಾರೇ ?

ಈ ವಿಧ ಕಷ್ಟವನಟ್ಟಿಲು. ದೇವನ
ಭಾವಕೃನುಗತನಾಗುತ ಬಂದಿಹ,
ಹಾವೆರೆಯನ ಹೆಡೆ ಕೂಡೆ, ಮಣೆ ದೀವಿಗೆ-

ಯಾದವನಿವನಾರೇ ?

೬

ಯಮುನೆಯು ದಾರಿಯ ಬಿಟ್ಟೆಲೆ, ಮಧ್ಯದಿ
ಗಸಿಸುವ ಜನಕನ ಕೈಯಲಿ ಮಲಗಿಹ,
ಸುಮ ಕೋಮಲ ನರ ಕಾಯದೊಳೊಪ್ಪುವ
ನವತಿಶುವಿನಾರೇ ?

ಮನುತೆಯ ನಂದ-ಯಶೋದಾ ಕಂದನು
ಸಮನಿಸೆ ತಾನತಿ ಮುದದಲಿ ಬಳೆಯುತ್ತ-
ಲನುರಲು ಗೋವಳರವರಾ ಮಡಿಲಿನೊಃ
ಏಡುವನಿನಾರೇ ?

೭

‘ಜೋ ಜೋ ಹರಿಗೋವಿಂದನೆ ! ಕಂದನೆ !
ಜೋ ಜೋ ಕರಿ ಸಿರಿ ಮೈಯನೆ ! ಚಿಲುವನೆ !
ಜೋ ಜೋ ಗೋಕುಲ ಗೋಪಾನಂದಕ !
ಕೃಷ್ಣನೆ ! ಜೋ’ ಯೆ.ನ.ಕ.
ಸಾಜದೆ ಗೋಪಿಕೆಯರು ಸಂತೋಷದಿ
ಮೆಲ್ಲೋಗುಳವನು ಪಾಡಲು ತೊಟ್ಟೆಲೊ-
ಳೋಜೆಯೊಳೊರಗುತ ಕಿವಿಗಳ ನಿಮಿರಿಸಿ,
ಪಟ್ಟಿಹನಿನಾರೇ ?

೮

ಭೀಕರ ಕಾಯದ ರಕ್ತಸಿಯೊರಗಿರ-
ಲಾಕೆಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲಿ ಹೊರಳುತ್ತ-
ಲಾ ಕುಚವೆರಡರ ಹೀರುತಲಸುವನು
ಹಿಂಡಿದನಿನಾರೇ ?

ಆ ಕಂಸನ ಮತದಿಂದೈತಂದಿಹ
ಆಕುಲ ಶಕಟಾಸುರನನು ಕಾಲಿಂ-
ದೊಕುತಲರುಳಿಸಿ, ಕೆಡೆ ಬೀಳಿಸಿ, ಮಡು-
ಹಿದ ಮಗುವಿನಾರೇ ?

೯

• ಈ ಕೃಷ್ಣನ ವಧಿಸುತ, ಹೆಸರಳಿಯಿಸು-
ಬೇಕೆಂ' ದಾಗಲೆ ಸುಳಿಗುಳಿಯ ತೆರ-
ದಾಕೃತಿಯಾಂತ ಶೃಣಾಃವರ್ತನ ಕ-

ತ್ತೊತ್ತಿ ದನಿವನಾರೇ ?

ಲೋಕವ ಹಿಂಸಿಸಲೈತಹ ದನುಜರ-
ನೇಕರ ತನ್ನಯ ಬಾಲಕ ಲೀಲಾ-
ನೀಕದಿ ನಾಶಿಸಿ, ತಿರೆಹೊರೆಯಿಳುಹಿದ

ಚಿಕ್ಕವನಿವನಾರೇ ?

೧೦

ತಾಯಿಯು ಹೆದರಿಸಿ, • ಮಣ್ಣುನು ಮೆದ್ದಿಹೆ
ಬಾಯನು ಬಿಚ್ಚಿ' ನೆ ತೆರೆಯಲು, ಅದರೊಳ-
ಗಾಯತ ಲೋಕವ ಕಾಣಿಸಿ, ವಿಸ್ಮಯ-

ಗೊಳಿಸಿದನಿವನಾರೇ ?

ತಾಯಿಗೆ ಮನೆಯಲಿ ಕೆಲಸವನೆಸಗಲ-
ವೀಯದೆ ಕೆಣಕಲು, • ಹಗ್ಗದಿ ಕಟ್ಟುತ
ನೋಯಿವೆ' ನೆನ್ನುತ ಬಂಧಿಸೆ, ಕಟ್ಟಿಗೆ

ಸಿಲುಕದನಿವನಾರೇ ?

೧೧

ಹರಿದೋಡುವನಂ ಸೈರಿಸದಮ್ಮನು
ಒರಳಲಿ ದಾವಿಂ ಕಟ್ಟುತಲಗಲಲು,
ಸರಿಯುತ, ಮತ್ತಿಯಮುಳ್ಳರದಿರುಕೆನೊ-

ಳಿರುವವನಿವನಾರೇ ?

ತರುಗಳವೆರಡುಂ ಮುರಿದುರುಳಲ್, ಬಂ-
ವರು ಶಾಪವನುಳಿದುತ್ತರ ಪತಿಯಣು-
ಗರು; ಬಳಿಕವರಿಂ ಸತಿ-ನುತಿಯಾಂತಿಹ

ಯಮುತನಿವನಾರೇ ?

೧೨

ಎಳವೆಯೊಳುಂಡರೆ ಹಾಲ್ಮೊಸರಳೆಯಂ,
 ಬಳವಿಯು ಕಳೆವೆತ್ತೊಲಿಯುವುದೆಂಬುದ
 ತಿಳಿಸಲು ಲೋಕಕೆ, ಹಸಿ ಹಾಲ್ಮೆಣ್ಣೆಯ
 ಮೆದ್ದವನಿವನಾರೇ ?

ಎಳಗೊಲ್ಲತಿಯರ ನಲೈಯನಾನುತ,
 ಬಳೆಯುತ, ತುರುವಳರೆಳೆಯರ ಕೆಳಿತನ-
 ದೊಳು ದನಗಾಯುತ, ಗೋರಕ್ಷೆಯನಿಳಿ-
 ಗರಿಸಿದನಿವನಾರೇ ?

೧೩

ತುರು-ಕರು ಕಾಯುವ ಕಾಲದಿ ವ್ರಜದಲಿ
 ತರುಗಳ ತಣ್ಣೆಳಲನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುತ,
 ಸುರುಳೆಲೆ ಸುಳಿಯಿಂ ಪೀಪಿಯನೊಡುತ
 ವಿಹರಿಪನಿವನಾರೇ ?

ಮರಿಗೋಗಿಲೆಗಳ ಕುಹುಕುಹು ರವವನು-
 ಕರಣೆಯಗೈಯುತಲಣಕಿಸಿ ನಗುತಲಿ,
 ಕರ ತಾಡನ ಪರನಾಗಿಹ ಚೆಲುವಿನ
 ಚೆನ್ನಿಗನಿವನಾರೇ ?

೧೪

ಕಲಕಲ ನಾದದಿ ಹರಿಯುವ ಯಮುನೆಯ.
 ಸುಲಲಿತ ವೇದಿಕೆಯಗ್ರದಿ, ಮುದದಲಿ
 ನಲಿಯುವ ಮಂಜುಳ-ಮೋಹನ-ಲೀಲಾ
 ನಿಗ್ರಹನಿವನಾರೇ ?

ಕೊಳಲನ್ನೊಡುತ, ಸರಸದಿ ತೀರದೊ-
 ಳಲೆಯುವ, ಮುಗ್ಧ-ಮನೋಹರ ಕಾಯದ
 ಅಲಕ ವಿಚಿತ್ರ ವದನ ಸರೋರುಹ
 ಸುಂದರನಿವನಾರೇ ?

೧೫

ಪುಲಿನದಿ ಲೀಲಾ ಕಮಲವ ಬರೆಯುತ್ತ,
ಲಲಿತ ಕ್ರೀಡೆಯನಾಡು ತಲೋಡುತ್ತ,
ಸಲಿಲ ವಿಹಾರ ವಿವೋಹಿತ ಮಾನಸ-

ನಾಗಲು ನಲವಿನಲಿ

ವಲಿತ-ವಿಲೋಲ-ತರಂಗಿತ ಯಮುನಾ-
ಜಲದಲಿ 'ಜಲಕ' ವ ನಾಡುವ, ನೂತನ
ಜಲಧರ ಶ್ಯಾಮಲ, ಕೋಮಲ ಕಾಯ. ರಿ-

ಲೋರನು ಇವನಾರೇ ?

೧೬

ಕಂದರನೆಲ್ಲರನಂತೆಯೆ ದನಗಳ
ಮಂದೆಯ ತನ್ನಯ ವಿಷದಿಂ ಮೂರ್ಛೆಯ-
ನೊಂದಿಸೆ ಕಾಳಿಯನವನಾ ಹೆಡೆಯಲಿ

ಕುಣಿದವನಿವನಾರೇ ?

ವೃಂದಾವನದಲ್ಲರಲೊಂದು ದಿನಂ
ಮುಂದಿನ ತಾಳವನಕ್ಕೆಯ್ದಲ್ ಮುನಿ-
ಸಿಂದಂ ಬಂದಾ ಧೇನುಕ ರಾಸಭ-

ನಸು ಹಿಳದಿವನಾರೇ ?

೧೭

ತನ್ನಯ ಸುತ್ತಲು ತುರುವಿಂಡೊಲಿದಿರೆ,
ಉನ್ನತ ಶಿಲೆಯಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಮುದವಲಿ
ಸನ್ನುತ ಮುರಲಿಯ ಬಾಜಿಸಿ ಮೋಹಿಪ

ಮೋಹನನಿವನಾರೇ ?

ಕನ್ನೆಯರೆಲ್ಲರು ರಾಸ ಕ್ರೀಡಾ-
ಸನ್ನೆಯರಾಗುತ್ತ, ಸುತ್ತಲು ಕುಣಿಯಲು,
ಚಿನ್ನೆನೆ ವೇಣುನನೂಡುತ್ತ ಮಧ್ಯದಿ

ನಲಿದವನಿವನಾರೇ ?

೧೮

ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ಸೈನಿಕ ಸಾಗರ
 ವೇದಿಕೆ ಭವಿಸಿರಲದರೊಳನುಗ್ಗುವ
 ಶ್ರೀಕರ ಪಾರ್ಥ ಸ್ಮಂದನವಟ್ಟುವ

ಸಾರಥಿಯವನಾರೇ ?

‘ ಏಕೆನ ಗಂಜಿಯು ಸಾಕೆಂ’ ದೆನ್ನುತ
 ವ್ಯಾಕುಲನಾದಾ ವಿಜಯನ ಮನಸು-
 ನ್ನು ಕಾಳಗಕನುವಾಗಿಸಿ, ಗೀತೆಯು-

ನರಿಪಿದನವನಾರೇ ?

ವಿಶ್ವ ಶಾಂತಿ*

೧

ಸತ್ತವರ ಬದುಕಿಸಲು ನಾವರಿಯದಿರುವಾಗ
 ಚೀವಿಸರ ಕೈಯಾರೆ ಕೊಲ್ಲುವುದು ತಪ್ಪು
 ವಿಶ್ವದ ಸಸುಸ್ತು ಮಾನವರೊಂದೆ ಜಾತಿಯಿಹು-
 ರಂತರದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬರೆ ಮೌಢ್ಯ-ಜಿಪ್ಪು !

೨

ದಯೆಯೆ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ, ಹಿಂಸೆಯೆಂದರೆ ಪಾಪ,
 ಇದ್ದಷ್ಟು ಸಂತೃಪ್ತಿ, ಮಾನವ ಪ್ರೇಮ,—
 ಇವೆ ಸತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವವೆನೆ
 ಭೂಷಣವೆ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೆ ಯುದ್ಧ ಕಾನು ?

೩

‘ ಸಾಹಿತ್ಯ-ವಿಜ್ಞಾನ-ಕಲೆಗಳಲಿ ಮುಂದಿಹೆವು
 ನಾಗರೀಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾಂತಿಹೆವು ’
 ಎಂಬ ಜಂಭದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲಿ ಕಾಡಿನ ಪಶುಗ-
 ಳಂತೆ ಮಾರಣಯಜ್ಞ ಲಜ್ಜೆಗಾಸ್ಪದವು

೪

ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೊ ಸತಿಯರನು ಪತಿಗಳಿಂದಗಲಿಸಿದ,
 ಮಕ್ಕಳನು ಕಂಬನಿಯ ಮಳೆ ಕರೆಯಿಸಿರುವ,
 ಬಂಧು-ಬಳಗವ ಗೆಳೆಯ-ಗೆಳತಿಯರ ಕೂಗಿಸಿದ,
 ರಣ ಯಾಗಕಾಯ್ತು ಪ್ರಾಣಾರ್ಹತಿಯ ಭಾವ !

*ದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ವಿಜಯ ದಿನಾಚರಣೆಯ ನೆನಪಿಗಾಗಿ

೫

ಸೋತವರ ಗೆದ್ದವರು ಕಾಲ್ಕೆಗಳೆ ತುಳಿಯುವುದು,
 ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಂಪೋಷಣೆಗೆ ಮರ್ದನದ ರೀತಿ,
 ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಷ್ಟು
 ಬರುವ ಯುದ್ಧಕೆ ಮೂಲ; ಮರೆಯುವುದನೀತಿ

೬

ವಿಶ್ವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧೋರ್ಮಿ ನಿಂತಿರಲೆ !
 ದ್ವೇಷಾಗ್ನಿಯು ದಗ್ಗು ಮಿಸಿ ಕಿಡಿ ಸಿಡಿಯದಿರಲಿ !
 ಗಾಳಿಯಲಿ ಸರ್ವ ಸಮತಾ ಭಾವ ಕಂಪಿಡಲಿ !
 ವಿಶ್ವ ಶಾಂತಿಯ ಕಹಳೆ ಭೋರ್ಗರೆಯತಿರಲಿ !

ಪ್ರೇಮಾಂಜಲಿ

೧

ಸಂಜೆಯಾಯಿತು; ರಾಗವಾಗಸವನಾವರಿಸಿ
ರಂಜಿಸಿದ ತೆರದಲ್ಲಿ, ನನ್ನೆಡೆಯಲಿ
ಅನುರಾಗವಿಡಿದಿಹುದು ತಿಳಿಯಲಾರೆಯ ನೀನು ?
ಮನವು ತವಕಿಸುತಿಹುದು ಬರಲಾರೆಯ ?

೨

ನಿಮಿಷಗಳು ನಿಮಿಷಗಳು ಕಾಲನಾಳದೊಳಿಳಿದು,
ಸಮವಾಗಿ ಸರಿಯುತಿವೆ ನಿನ್ನ ಸೇಘ್ರವೆಯು
ಸಮನಿಸದೆ ಸಮಯವದು ಶೂನ್ಯತೆಯನಾಸವುದು
ಪ್ರೇಮಕನಿತಾದರೂ ತಾಳ್ಮೆಯಿಹುದೇ ?

೩

ಕಾಳಿಂದಿ ಸವಿಸರದಿ ಸಂಜೆಗಾಯನವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತ, ಹೊತ್ತನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ
ಹಾಳುಮಾಡದೆ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೇ ಹರಿಯುವಳು
ಹೇಳು—ನೀನೇಕಿಂತು ಕಾಲಗಳೆವೆ ?

೪

ಕೆಲವು ಸುಮಗಳ ಕೋದು ಸರವ ಸುರಿದಿಹೆನಿಂದು
ಗೆಲವಿನೊಲವಿನ ಕಾಣ್ಕೆಯಿದನು ನೀನು
ಕೊಳ್ಳು ಬೇಗನೆ ಬಂದು; ಇಲ್ಲದಿರಲಾ ಮಾಲೆ
ಕಳೆಗುಂದಿ ಕೊರಕೊರಗಿ ಸೊರಗದೇನು ?

೫

ನಿನ್ನ ನಲ್ಲೊಳಲಿನಾ 'ಗೀತೆ' ಯನ್ನಾ ಲಿಸಲು
 ನನ್ನ ಈ ಕಿವಿಯಿಂದ ತವಕಿಸುವುದು
 ನಯನ ಮೋಹನ ದೇಹ ಲೋಭೆಯನು ದಿಟ್ಟಿಸಲು,
 ಬಯಸುವುವು ಕಣ್ಣುಗಳು ಬರಲಾರೆಯಾ ?

೬

ಬಗೆಯ ನಶ್ಮೆಯ ನಿಧಿಯೆ! ನನ್ನ ಬಾಳನ ಬೆಳಕೆ!
 ಸೊಗವ ಸನ್ಮಾರ್ತಿಯೇ! ಬಾರೆಯೇನು ?
 ಹೇ ಪಸಿತ್ರ ಪ್ರೇಮಮಯನೆ! ಕರುಣಾಳುವೇ!
 ತಾಪವನು ತಿಳಿಯೆಯಾ ಹೆಂಗರೂನ!

೭

ಹೇ ನಲ್ಲ ! ನೀನಾವ ತಾಣದೊಳಗಿದ್ದರೂ,
 ನನ್ನೆದೆಯು ನಿನ್ನೆದೆಯೊಳ್ಳೈಕೈವಾಗಿಹುದು
 ಬೇಡುವೆನು— ನಿನ್ನ ವಿಮಲ ಪ್ರೇಮ ನನ್ನೆಲ್ಲ
 ಕೂಡಿರಲಿ. ನಿನಗಿದೋ ಪ್ರೇಮಾಂಜಲಿ !

ಕಿಶೋರಿ

೧

ನಾನು ಕಂಡಿರುವ ಚೆಲು ಬಾಲೆಯರ ಸೌಂದರ್ಯ
 ಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವದಂತಿವಳೆಸೆಯುತಿಹಳು
 ಕಣ್-ಮನಕೆ ಸ್ನೇಹರಸದೊಸರ ಸೇಚಿಸುತಿವಳು
 ತಂಗದಿರನಂತೆ ತಂಪೀಯುತಿಹಳು

೨

ಇವಳ ಕಡೆಗಣ್ಣೊಟದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಚಂಚ-
 ಲೇಕ್ಷಣವು ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವುದು
 ಇವಳ ಮಂದಸ್ಥಿತದಿ ಪ್ರೇಮ ರಸವೊಸರುತ್ತ,
 ಜೊನ್ನವದು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿಹುದು

೩

ನಡೆಯುವ ಕಿಶೋರಿಯಾ ಬೆಡಗ ಬಣ್ಣೆ ಪುದೇನು ?
 ಬಡನಡುವು ಬಳುಕುತ್ತಲಿರುತಿರುವುದು
 ನಿಡು ಜಡೆಯು ನಲಿಯುವುದು. ನಳಿ ತೋಳು ಒಲಿಯುವುದು
 ಕಡುಗಾಡಿಯನ್ನವಳು ಸೂಸುತಿಹಳು

೪

ಇವಳ ಎದೆಯುಬ್ಬಿನಲಿ ಜನರ ಮನವನು ಸೆಳೆದು,
 ವಶ್ಯವಾಗಿರಿಸುತಿಹ ಮಾಟವಿಹುದು
 ಇವಳ ಚಿಂದುಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಗೆಂಪಿನ ಸೊಬಗು
 ಮುಗ್ಧತೆದು ಮುಗುಳು ನಗು ನಗುತಿರುವುದು

೫

ಚೂರ್ಣ ಕುಂತಳವಿವಳ ವದನದಲಿ ನಲಿಯುತ್ತ,
 ಸೊಬಗನಾ ಚಿತ್ರವನು ಬರೆದಿರುವುದು .
 ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದಿರನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನಿಳಕೆ-
 ಗೈಯುವುದು ಶೋಭಿಸುವ ಮುಖಕಮಲವು

೬

ಇವಳ ಸವಿನುಡಿಯ ಸರಸತೆಯಲ್ಲಿ ಆಮೃತಮಯ
 ಮಾಧುರ್ಯ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಮೆರೆದಿರುವುದು
 ಈವಳ ಮೆಲುನಡಿಗೆಯವಸರದಲ್ಲಿಯೊಲೆಯುತಿಹ
 ಸೆರಗು ನಮ್ಮನು ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಕರೆಯುವುದು

೭

ಇವಳೆ ಮುದ್ದಿನ ಕಣಿಯು, ಇವಳೆ ಪ್ರೇಮದ ಮಣಿಯು.
 ಇವಳೆ ಸೊಗದಾಸರಿಯದಾಗಿರುವಳು
 ಇವಳೆ ಸೊಬಗಿನ ಸೂರೆಯಿವಳೆ ನಲವಿನ ನೀರೆ,
 ಇವಳೆ ಪ್ರಣಯದ ದೇವಿಯಾಗಿರುವಳು.

ನನ್ನಾಕೆ

೧

ಜಾವನದ ಬಟ್ಟಲಲಿ ಪ್ರೇಮ ಸುಧೆಯನ್ನೆರೆದು
 ಕುಡಿಸುತ್ತಿಹ ನನ್ನಾಕೆಯಿರೆ. ಸಗ್ಗವೇಕೆ?
 ಜೀವ ಮಧುಕರನವಳ ಮುಖ ಕಮಲದಿಂದೂಲಿದು
 ಸೌಂದರ್ಯ ಮಧುವೀಂಟಿತಿರೆ ಬೋವ್ವು ಬೇಕೇ ?

೨

ಎತ್ತ ನೋಡಿದರತ್ತಲವಳ ಮೊಗ ಚಂದಿರನು
 ಮುಗುಳುನಗು ಬೆಳದಿಂಗಳೆರೆಯುತಿರುವಂತೆ
 ಚಿತ್ತ ಭಾವದ ಕಣ್ಣು ದರ್ಶನನನೊದವಿಸುತ್ತ,
 ಲೋಪವೆಸಗುವನಿತರ ಚಿಂತೆಗಳ ಸಂತೆ

೩

ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಲರಿರುವ, ನಳತೋಳ ಶಾಯಿಗಳ,
 ಕೇಸುಗುರ ಬೆರಲಗಳ ತಳರನಾಂತೆಸವ,
 ನಡೆಯುವೆಳವಳಿ ಯೊಂದತ್ತಿತ್ತ ಮೆಲೈಂಚ
 ಹರಹುತ್ತ ಸಂಚಾರವೆಸಗುವಂತಿರುವ—
 ನನ್ನಾಕೆಯೆನ್ನ ಜೀವನ ತರುವನನ್ನಿರಲಾ,
 ಸಂತಸದ ಸುಮಗಳಿಗೆ ಬರಗಾಲವಹುದೇ ?
 ಬನ್ನಗಳ ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತಗಳ ಕೆಡುನೆನಪು
 ನೇಸರಿದಿರಿನ ಮಂಜುವನಿಯಾಗದಿಹುದೇ ?

೪

ಅವಳ ಚಿಲುಗನ್ನೆಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತುಟಿ—
 ಯೆಸಳುಗಳ ಪಡಿನೆಳಲ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ,
 ಅವಳ ವೈಯೋತ್ತಿನಲಿ ಕುಳಿತೆನ್ನ ಹಸ್ತಗಳ,
 ಹೆಗಲುಗಳ ಬಳಸುತ್ತ ತಬ್ಬಿತಿರುವಾಗ,—

ಅವಳ ಕಂಗಳ ಹೊಳಪು ನನ್ನ ನಾವರಿಸಿರಲು,
 ಸೋಂಕಿನ ಮೃತಾನಂದ ಚಿಮ್ಮುತಿರಲು,
 ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಇನಿದನಿಯ ಮೆಲ್ಲೊಸೆದು ಬೆಸೆದಿರಲು,
 ಬೇರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಕಿಹುದು ಸೋಲು!

೫

‘ಬಡತನದಿ ಚಿತೆಯಿಲ್ಲ; ಬಾಳಿನಲಿ ಬೆಳಕುಂಟು
 ಎರಡು ಜೀವಗಳೈಕೈವಾದ ಬೆಸುಗೆಯಲಿ
 ಒಡವೆರೆದ ನಲೈಯಲಿ ನೈಜ ಸುಖವಂಟು’
 ಎಂಬ ಭಾವದ ಬೊಧೆಯರಿತೆನಾಕೆಯಲಿ

ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪು*

ಪಲ್ಲವಿ

ನಲ್ಲೆ! ಎಂದೈತರುವಿಯೋ ?
ಬಗೆಗೆ ಸೂಗವನ್ನೀವೆಯೋ ?

೧

ಯಾವ ಕಜ್ಜುವ ಗೈಯು ಹೋದರು
ನಿನ್ನ ನೆನಪೇ ಸುಳಿವುದು
ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟಿ ನೋಳುವ ಕಾರ್ಯವು--
ನೆಸಗಲಿಚ್ಛೆಯೆ ಬಾರದು.

೨

ಪ್ರಕೃತಿ ರಂಗದೊಳೆಲ್ಲಿ ನೋಡಲು,
ನಿನ್ನ ನೆನಪಿದೆ ನಲ್ಲೆಯೆ !
ಆನವಸ್ತುವ ಕಾಣ ಹೋದರು
ನಿನ್ನ ಪಡಿಸೆಳಲಲ್ಲಿಯೆ

೩

ಸಂಜೆಗೆಂಪನು ನೋಡಿ, ಮನವನು
ಬಿನವಗೊಳಲೆಳಸಿದ್ದರು.
ನಿನ್ನ ಚಿಂದುಟಿಗಂಪಿನ ಸ್ಮೃತಿ
ಬಂದು ಚಿತ್ತವ ಕವಿವಿದು.

೪

ನೇಸರಿನ ಎಳೆಬಿಸಿಲನಂತೆಯೆ
ತಿಂಗಳನ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ
ನೋಡು ನೋಡುತ ನೆನಪು ನಲಿವುದು,
ನಿನ್ನ ನಗು ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳ

* ಹೆಂಡತಿಯು ತಾಯಿಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ

೫

ಮಾಮರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಕಿಲು
 ಕೋಗಿಲೆಗಳೆನಿದನಿಯನು
 ಅಲಿಸುತ್ತಿರೆ ನಿನ್ನ ಮಧುರಾ—
 ಲಾಪವನು ನಾ ನೆನೆವೆನು

೬

ಬಳ್ಳಿಯಲಿ ಮಲಿರವ ಹೂಗಳ
 ಜಿಲುಕಿಯ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರೆ,
 ನಿನ್ನ ನಗೆಗಣ್ಣುಗಳು ಬಗೆಯಿದಿ—
 ರಲ್ಲಿ ಕುಣಿಸಂತೆನಿಪುದು

೭

ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾಳಮೆಯ ನಿಟ್ಟಿಸೆ,
 ನಿನ್ನ ಸುಳಿಗುರುಳೋಳಿಯ
 ಕಾಷ್ಠಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆಯೆ
 ನಲ್ಲೆ ! ಸವನೆನಪೆಸೆವುದು
 ನಲ್ಲೆ ! ಎಂದೈತರುವೆಯೋ ?
 ಬಗೆಗೆ ಸೂಗವನ್ನೀವೆಯೋ ?

*ಇಂದು ಬರುವಳು ನನ್ನ ಮನದನ್ನೆ,—

ಇಂದು ಬರುವಳು ನನ್ನ ಮನದನ್ನೆ, ಮಾನಸಕೆ
 ಸಂತೋಷ ಸಂಭ್ರಮೋತ್ಸಾಹ ಸುರಿಸಿ,
 ಒಂದು ತಿಂಗಳಗಾಢ ವಿರಹ ಸಾಗರವನ್ನು
 ದಾಟಿಸಳು ಸಗ್ಗ ದೀವಿಯನೊದವಿಸಿ

ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ನಲವಿನ್ನೈಸಿಯೇರಿ,
 ಒಲವಿನೊ ಸಗೆಯ ಕುಣಿತ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ:--
 ಉದಯ ಭಾಸ್ಕರನಿಂದು ರಾಗ ರಕ್ತತೆಯಿಂದ
 ಪ್ರೇಮ ಪೂಜಕನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹನು

ವಿಹಗ ಸಂಕುಲದುಲಿತ ಸುಪ್ರೀತಿ ಸಂಗೀತ
 ರಾಗ ರಸ ಮಧುನಾದವಾಗಿರುವುದು
 ಕಣ್ಣೆ ದಿರ ವೈರ ಬೆಳೆ ಹಸುರು ಹೊಳೆ ಹರಿವಂತೆ
 ಒಲುಮೆಯಲೆಯೊಲೆವಂತೆ ಭಾಸವಿಹುದು.

* * * *

ಹಗಲುಗಳ ಜಕ್ಕನಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ನಾವಿಬ್ಬ-
 ರೆಡೆವಿಡದೆ ಸಂತತಂ ಸೇರುವೆಯನು
 ಪಡೆದಿರಲು ಬೇಕೆಂದು ಒಡನಾಟವಿರಲೆಂದು
 ಸ್ವಾರ್ಥ ದೃಷ್ಟಿಯ ಚಿತ್ತ ಚಿಂತಿಸಿದರೂ,
 ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ತಾಯವನೆ-ತವರುವನೆ-
 ಯೆಂದು ಹೋಗಲು ಬರಲು ನಲ್ಲೆಗಿಹುದು
 ಎಳೆತನದಿ ಸಾಕಿರುವ ತಂದೆ-ತಾಯ್ಕಿರ ಮಮತೆ
 ಬಂದು ಮಡವಿಯ ಕರೆದು ಕೊಂಡುಯ್ಯುದು
 ಹೆಂಡತಿಯು ತವರುವನೆಯಿಂದ ಬರುವ ದಿವಸ.

ಆಗವಳ ನಗುವೊಗದ ಬೆಳಗು, ಕದಪಿನ ಮೆರುಗು,
 ಸವಿದುಟ್ಟಿಗಳೆಂಪು-ಬೆಳ್ಳೆಂಪು-ಸೊಂಪು,
 ಮನಸೆಳೆವ ನೀಳಗ್ಗಣ್ಣುಗಳ ಕಾಂತಿ-ಚಂಚಲತೆ
 ಮುಂಗುರುಳುಗಳ ಕೊಂಕು-ಸುಳಿಯು-ಕಂಪು—

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ನನ್ನಿಂ ವಿಯೋಗವನು
 ಪಡೆದು ಸಹ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಯ ಪಡೆವುವು
 ಆದರೂ ಮನವು ಮೌನದೊಳರದೆ, ಭಾವನೆಯ
 ಭಿತ್ತಿಯಲಿ ನಲ್ಲೆಯಂಕಿತ ಗುರುತಿಸಿ,—

ಕಾಲವನು ತಳುವಿ, ಇಂದಿನ ತೆರದ ದಿನವನ್ನಿ
 ಕಾಂಬ ಸೈಪಿನ ಸುಕೃತವನು ಭವಿಪುದು
 ಎಂಬಿಗಿಂತಲು ಇಂದು ಸಂತೋಷದಾಧಿಕ್ಯ-
 ವದರಿಂದ ವಿರಹದಲಿ ಲಾಭವಿಹುದು

ಇಂದೋಷಕೃತಂದು, ಪ್ರೇಮ ಪ್ರವಾಹದಲಿ
 ಆನಂದ ಜಲದಿಂದ ವಿಯಾಸವಳು!
 ತೋಳುಗಳ ಹೂಸರಗಳೆಂದೆನ್ನ ಸೆರೆವಿಡಿದು,
 ಸವಿ ಮುತ್ತಗಳ ಮಾಲೆ ತೊಡಿಸಲಿಹಳು !!

ಕೋಪವೇತಕೆ ಮಾನಿನಿ ?

ಪಲ್ಲವಿ

ಕೋಪವೇತಕೆ ಮಾನಿನಿ ?
ಹುಸಿಮುನಿಸ ನನ್ನಲಿ ನೀಗು ನೀ !

೧

ಜೀವನವೆಂಬುದು ಜೀವನ ಕೈಲಿಲ್ಲ;
ನಶ್ವರವಾಗಿದೆ ನಿಶ್ಚಯಲಿ
ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೊ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ
ಬಾಳಾಗುಳ್ಳೆ ಸಿಡಿವುದು ದಿಟವಿಲ್ಲ

೨

ಹೀಗಿರಲೇಕಾಗಿ ನಮ್ಮಿ ಬ್ಬರೆದೆಯಿದು
ಏಕತೆಯನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ-ದೂರ ?
ಸಿಟ್ಟಿನ ಸಾಗರ ಹಟದ ಸವಿಾರನ
ತೀಟದಿ ಚಿಮ್ಮತಲಿದೆ ಜೇಸರ

೩

ಹಿಂದಿಲ್ಲ-ಮುಂದಿಲ್ಲ; ನಡುವಿನ ಜೀವನ
ಶೂನ್ಯಾಕಾರದ ತಾರೆಯಿದೆ
ಮೋಡವು ಮುಸುಕಿ ಮುಗಿವುದಕಿಂತ ಮುನ್ನವೆ
ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವ ನಾವು ಸುಖದ ಸುಧೆ

೪

ಜನ್ಮನವೆಂಬುದು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ; ಬಾನಿನ
ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೋಲುವೆಯು
ಹಲಿಯ ಬಣ್ಣಗಳೆಂದು ವೈವರ್ಣ್ಯವಪ್ಪುವೆ
ಸಾರೀ ಸಿಟ್ಟಿನ ವಿರಸತೆಯು

೫

ಹಲ್ಲುಗಳಿದ್ದಾಗ ಹುರಿಗಡಲೆಯು ನಿಜ
ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಮುದಿತನದಿ ?
ಇಂದಿನ ಹಾಲನ್ನವನು ನಾವು ಬಿಟ್ಟರೆ,
ನೈರಾಶ್ಯವಡಸದೆ ಜೀವನದಿ ?

೬

ಇನ್ನೇಕೆ ಹುಬ್ಬಿನ ಬಳ್ಳಿಯೊಳಾ ಕೊಂಕು ?
ಕಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯಲಿ ಕಡುಗೆಂಪು ?
ತುಟಿಯದುರುವುದೇಕೆ ? ಮೂಗರಳುವುದೇಕೆ ?
ಮೂಡಿ ಬರಲಿ ಬಿಳಿನಗೆಯಿಂಪು !

೭

ಇಂದಿನ ದಿನ ನಮ್ಮದಾಗಿರೆ, ನಾಳೆಯ
ಯೋಚನೆಯೇತಕೆ ?— ಬರಿಕನಸು
ಬಾಳಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ಬಿಳಿ ಹೂವೆ ! ಬಾ ಬಾಲೆ !
ಜೀವನವಾಗಲಿ ದಿಟ ನನಸು

“ ಸುಖವಿಲ್ಲ ! ”

(ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತು)

“ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯನು ಹಿಡಿದು, ಮೂರು ಸುಗ್ಗಿಯು ಮಾಡಿ,
ನಾಲ್ಕನೆಯದಿದು ತಲೆಯ ಹೊರ ಹಾಕಿತಲ್ಲಾ ?
ಚಕ್ರ ನೇಮಿ ಕ್ರಮದಿ ಹಗಲಿರುಳು ತಿರುತಿರುಗಿ,
ಮಾಸ-ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಪುದಲ್ಲ ?

ಆಚೆ ಮನೆ ಕಸ್ತೂರಿ, ನೆರೆಮನೆಯ ಸಿಂಗಾರಿ,
ಓಣಿ ಮನೆಯಾ ಶಾರಿ, ಬೀದಿ ಮನೆ ಗೌರಿ,
ಈಚೆ ಮನೆಯಾ ಗಂಗೆ, ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿಯ ತುಂಗೆ,
ದೊಡ್ಡಮನೆ ಕಾವೇರಿ, ಗುಡ್ಡೆಮನೆ ನಾರಿ.---

ಇವರೆಲ್ಲ ತಂತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರೊಡನೊರೆದು,
ಹೂಸೀರೆ-ಜರಿಸೀರೆ-ರವಕೆಗಳನು
ಉಟ್ಟುಹರು; ತೊಟ್ಟುಹರು ಕೈಗಳಲಿ ಕತ್ತಿನಲಿ
ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬಂಗಾರ ತೊಡವುಗಳನು

ಕಪ್ಪು ಸೀರೆಯನುಡುವುದೇ ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹ
ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ತಂದರೇನು ?
ತೆಳುವಾದ ಬಿಳಿ ಸೀರೆ, ಚಿತ್ರದಂಚಿನ ಸೀರೆ
ಕನಸಿನಲ್ಲುಡುವುದೇ ನನ್ನ ವಿಧಿಯೇನು ?

ತಂದೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಚಿನ್ನದಾಭರಣಗಳು
ಒಂದೆರಡೆ ಅಂದಿಸಿಂದಿಂದುವರೆಗೆ
ನನಗಾಗಿ ತೂಕವುಂದಾದರೂ ಚಿನ್ನವನು
ಕರಗಿಸಲದೇಂ ಮನವು ಬಂತೆ ನಿನಗೆ ?

• ಯುದ್ಧ ದುರ್ದಿನದಿಂದ ಪವನಿಗೇರಿತು ಜಿಲೆಯು
 ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿ ಮಾಡಿಸುವೆ; ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ?
 'ಹೊನ್ನ ಶಗಡಸು ಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಮುಚ್ಚಿಪೆ' ನೆಂದು
 ಲಲ್ಲೆಯಾಡತಲಿರುವುದಿಷ್ಟೇನು ಸಾಕೇ ?

ತಲೆಗೆ ಪರಿಮಳದೆಣ್ಣೆ, ಕೇಶವರ್ಧಿನಿ ತೈಲ,
 ಮೊಗಕೆ ಸೌಸವನೀಯುತಿಹ ಬಿಳಿಯ ಹುಡಿಯು,
 ತಲೆ ಕೂದಲೋರಣದಿ ನಿಲ್ಲುವಂತಿಹ 'ಕ್ಲೈಪ್ಪು',
 ವೆಣೆಜಡಿಯ ತುದಿನೆಯ್ಯಲಿಹ ರೇಶ್ಮೆ ಕುಡಿಯು—

ಬಣ್ಣ ನೂಲಿನ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿರುವ ಕರವಸ್ತ್ರ,
 ಕೈಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಗಾಜು ಬಳೆಯು,
 ಈ ವಿಲಾಸದ ವಸ್ತುಗಳ ತನ್ನಿರೆಂದೆನಲು,
 ನಿಮ್ಮ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಲಿ ಮೌನ ಕಳೆಯು !

ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರು ಪುಸ್ತಕಗಳೊಡನಾಟ;
 • ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು— ಆಯಾಸವಿಲ್ಲ
 ಹಗಲಿಡೀ ನಿಮಗಾಯ್ತು ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಕೂಟ
 ನನ್ನೊಡನೆ ಸಲ್ಲಾಸ-ಸರಸೋಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ

ಸಾಕು ನಿಮ್ಮಯ ಪ್ರೀತಿ; ಬರಿಯ ಬಾಯುಪಚಾರ
 ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ನಾಶಿಪುಡೇ ?
 ನಿಮ್ಮಿಂದಲೊಂದಿಷ್ಟು ಸುಖ ಹೊಂದಲೆನಗಿಲ್ಲ
 ಬರಿ ಗುಲ್ಲು ಕಡು ನಿಡ್ಡೆಗೇಡೆಂಬ ಗಾಜೆ ! ”

“ ಸುಖವುಂಟು ! ”

(ಗಂಡನ ಉತ್ತರ)

“ ಮುಗುದೆ ! ಮೋಹನೆ ! ನಲ್ಲೆ ! ನಿನ್ನ ಮಾತನು ಕೇಳಿ,
ನಗುವುಕ್ಕು, ತುಟಿ ಮುಕ್ಕು, ಬರುತ್ತಿರುವುದು.
ನನು ಮುಸಿಪ ಹೊರಮೂಸಿ, ಕೊಂಕು ಹೂನುಡಿ ಚಿಲ್ಲೆ,
ಬಿಂಕನೆಸೆವುದಿದೆಕ್ಕೊ ಚಿಸ್ಸಿರುವುದು

ಬಣ್ಣ ಬೆಡಗಿನ ಜರಿಯ ನೀರೆಯೇತಕೆ ನಿನಗೆ ?
ಸರಳತೆಯ ಚಿಲು ನೀರೆ ಸಾಲದೇನು ?
ಆ ಶಕುಂತಲೆ ನಾನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನಟ್ಟಿರಲೂ,
ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಜಿಲ್ಲವನಿಯೇಕೆನು ?

ಹೊನ್ನ ಭೂಷಣವೇಕೆ ? ಲೋಹ ಹೊರಿಯಲ್ಲವೇ ?
ಅಭರಣಸಿಲ್ಲದಿರೆ ಜಿಲ್ಲವು ಕುಂದೇ ?
ಸೀತೆ-ಸಾಂಚಾಲೆಯ ರಗಿಕ್ಕವೇ ತೊಡವುಗಳ.
ಕಾಡಿನಲಿದಾಟದಲೆ ?— ಸತಿಯ ಜೊತೆಯೊಂದೇ ?

ನಮ್ಮ ತೋಟದೊಳಿಟ್ಟು ಹೂಗಳರಳುತ್ತಿರಲೂ,
ಓರಣದಿ ತಲೆ ಬಾಚಿ, ಹೂ ಮುಡಿವಲೆನು ?
ದಿನದಿನಕೆ ನಿಕ್ಕು-ನೂತನವಾದ ಹೂ ದಂಕೆ
ಹೊನ್ನಿ ಗಿಂತಲೂ ಚಂದವಲ್ಲವೇನು ?

ಕ. ಸುನುಗಳ ಸೌಸವವು, ಜಿಲ್ಲವಿನಲಿ ವಿವಿಧತೆಯು,
ಮಾರ್ದವವು, ಹೊಂದೊಡವುಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ
ಕೃತ್ರಿಮತೆಯಲಿ ಜಿಲ್ಲವನಾನುವುದು ತರವಲ್ಲ;
ನೈಜತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾಕು ನಮಗಿಲ್ಲ

ಬಾಹ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖ ಹುದುಗಿ ಕೊಂಡಿಲ್ಲ
 ಮನದ ಮರೆಯಲಿ ಮನೆಯ ಮಾಡಿರುವುದು
 ಆಸೆ ಮುಗಿಲುಗಳೋಳಿ ತಿಳವು ಗಾಳಿಗೆ ಚಿದರೆ,
 ತೃಪ್ತಿ ನಭದಲಿ ಸೊಗದ ನೇಸರೆಸೆಯುವುದು

ಕವಿತೆಗಳ ಗಂಧರ್ವ ಲೋಕದ ವಿಹಾರದಲಿ,
 ಕಥೆ ವಾಚನದ ಕಿನ್ನರರ ಕೂಟದಲ್ಲಿ,
 ನಾಟಕಗಳ ನಾಕದಸ್ಪರೆಯ ಲಾಸ್ಯದಲಿ
 ಸುಖವುಂಟು ಮನದನ್ನೆ! ಭಾವಲಹರಿಯಲಿ ”

ವಂಪ

ಜೈನ ಸಾಮಯಿಕಾದಿವೌರಾಣವನು ಬರೆದು
 ಆದಿಕವಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಓ ಪಂಪ !
 ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ವಾಗ್ಗುಂಘ-
 ನವ ಮೊತ್ತಮೊದಲಿಸಗಿ, ಆದಿಕವಿಯೆನಿಸಿದ್ದು,
 ಜಸವೆತ್ತ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕಾವ್ಯರ್ಷಿಯಂತೆಮ್ಮ
 ಹಳೆಗನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯ ಸಂಧಕ್ಕೆ ನೀನಾದಿ-
 ಕವಿಯಾಗಿ, ಬಿರುದಿನನ್ನರ್ಥತೆಯನುರೆ ಮೆರೆದಿ!
 ಹಾಗೆಯೇ ಲೌಕಿಕದಿ ಆ ಮಹಾ ವಿಕ್ರಮಾ-
 ಜುನ ವಿಜಯವೆಂಬ ವಸ್ತುಕ ಸರ್ಗ ಬಂಧವನು
 ತನ್ನ ಪ್ರೋಷಕನಾದ ಅರಿ ಕೇಸರೀ ರಾಜ-
 ಗಂಕಿತವದೆನೆ ಮಾಡಿ, ಕಾವ್ಯ ಕರ್ಮದಿ ಸಹಜ-
 ಕವಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡೆ ! ಮಾಚಾಗದಾ ಕರ್ಣನನು
 ತೋರಿ, 'ಕರ್ಣರಸಾಯನಂ ಭಾರತಂ' ಎಂದು
 ಅರಿಪಿದ್ದೆ, — ಕೌರವನು ಚಲದೋಜನಂತೆಂದು !

ರನ್ನ

ಪಂಪ ಪಥದನುಕರಣೆಯಿಂದ ಚಾಳುಕ್ಯ ಸುತ-
 ನಾದ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯನನಸಿಲಜಗೆ ಸರಿಗೈದು,
 ನೆಗಟ್ಟ ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯವನು ಕೃತಿಗೈದು,
 ವರ ಗದಾಯುದ್ಧವನು ಕನ್ನಡದೊಳೊಂದಿಸುತ
 ಸಂದರಣ ನಿನ್ನದೇ ತನ್ನತನವಿದೆ ರನ್ನ !
 ತೈಲಪನು ನಿನಗಿತ್ತ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವ
 ಸಾಜವಿದೆ. ನೀನೊರೆದೆ ಬಳಕ ಜೈನ ಸುತತ್ವ
 ಬೋಧನೆಗೆ ಮನ ಮಾಡುತಚಿತ ತೀರ್ಥಂಕರನ
 ಪಾಪನಃಖ್ಯಾನವನು ಪೌರಾಣ ತಿಲಕವನು.
 ನಿನ್ನವೀ ರನ್ನಗಳು ಕನ್ನಡಕೆ ತೊಡವುಗಳು !
 ಪರಶುರಾಮನ ಚರಿತ-ಚಕ್ರೇಶ ಚರಿತಗಳು
 ನಿನ್ನದ್ದು ಕೃತಿಗಳೆರಡಜ್ಞಾತ ವಾಸವನು
 ತಳೆದಿಹವು. ನಿನ್ನ ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಲದಳವು
 ಸ್ಕಂಧಶ್ಲೋಕವಂತಿಯೇ ಕರ್ಣಾರ್ಥ ರೋದನವು !

ಕುವಾರವ್ಯಾಸ

ಕನ್ನಡದ ಮನೆಮನೆಗೆ ಭಾರತದ ಸಂಜೇರ
 ಗುಡುಗಾಡುವಂತೆಸಗಿ, ಚಪಲ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾಟ,
 ಗಂಡುಗಲಿ ಕಟ್ಟುಳು ಭೀಮನುರು ಗದೆಯನಟ,
 ಕಲಿ ಸುಯೋಧನನ ಚಲ, ನರನ ವಿರಾವೇಶ
 ಮೊದಲಾದುವನು ತನ್ನ 'ಭಾವಿನಿ' ಯ ಮೋಡಿಯಲಿ,
 ಹಲಗೆ-ಬಳಪವ ಬಳಸದಗ್ಗಲಿಕೆಯಲಿ ತೋರಿ,
 ಅನ್ಯರೊಡ್ಡವ ಕೊಳ್ಳದಗ್ಗಲಿಕೆಯನು ಬೀರಿ,
 ಮರದೆಯಲ ಕವಿ ಕುವಾರವ್ಯಾಸ! ಲೀಲೆಯಲಿ
 ಗದುಗಿನಲಿ ವೀರ ನಾರಾಯಣನ ಕಿಂಕರನು
 ತಾನಾಗಿ, ದೇವನಡಿವಾರೆಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು,
 ಬರೆದೆಯೈ ಕನ್ನಡದ ತನ್ನ ತನವನ್ನೋತು!
 ಭಾರತದಿ ರಸವಿರುವ ಮೊದಲ ದರಪರ್ವನು
 ಕನ್ನಡಿಸಿ, ಪಾತ್ರಗಳು ಜೀವ ಕಳೆಬೆತ್ತಂತೆ
 ಎಸಗಿದೆ— ಕು.ರ.ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಣ್ವಂತೆ ಕುಣಿವಂತೆ !

ರತ್ನಾಕರ ಕವಿ

ಹಾಡುಗಬ್ಬದ ಕಬ್ಬಿಗರ್ಗ ತಲೆಮಣಿಯಾಗಿ
 ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಭರತೇಶ ವೈಭವವ
 ಸಾಂಗತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಧಾಟಿಯಲಿ ವಿರಚಿಸುವ
 ಸೈಪಿಂಗಿ ನೋಂತ ರತ್ನಾಕರನೆ! ನೀ ಯೋಗಿ-
 ಭೋಗಿಗಳ ಬಗೆಯಲರುವಂತೆ ಯೋಗ-ತ್ಯಾಗ-
 ಗಳ ಬಟ್ಟಿಯಲಿ ಹಾಸು-ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಣ್ಮೆಯಲಿ
 ರಾಗ ಭೋಗಗಳನ್ನು ನೆಮ್ಮಿರುವೆ ಜೈನರಲಿ
 ಅದ್ಯ ಚಕ್ರೇಶ ಭರತನ ಕತಿಯ ರಸದಾಗ-
 ರವದಾಗೆ ತಿಳಿಗನ್ನಡದ ಸುಲಭ ಶೈಲಿಯಲಿ
 ಬರೆದಿರುವೆಯಲ್ಲದವರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತಕ
 ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ ಶತಕಗಳ ತ್ರೈಲೋಕ
 ಶತಕವನ್ನಧ್ಯಾತ್ಮ ಗೀತಗಳನೋಜೆಯಲಿ
 ರಚಿಸಿರುವೆ. ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದೊಳಿರುವ
 ಮೂಡಬಿದರೆಯೊಳದ್ದೆ ರಸಿಕ ಜನ ಸಂಜೀವ !

ಮಹಾದೇವಿಯುಕ್ತ

ಶಿವಶರಣೆ, ಕನ್ನಡಿತಿ, ಓ ಮಹಾದೇವಿಯೇ !
 ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜೀವಿ, ನಿನ್ನತುಲ ವೈರಾಗ್ಯಕೆಣೆ
 ಯಾವುದೈ ? ವೀರಶೈವರೊಳೆಲ್ಲೆಯೂ ಕಾಣೆ
 ಉಡತಡಿಯ ಮಾರಾಜಿ ಕೌಶಿಕನನೊಲ್ಲದೆಯೆ,
 ಭವಿಯೆಂದು ನೀಕರಿಸಿ, ಅವನಂತಪುರದಿಂದ
 ಪರಿದೋಡಿ, ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ಕಲ್ಯಾಣ-
 ದೆಡೆಗೈದಿ, ಅನುಭವದ ಮಂಟಪದಿ ಬಸವಣ್ಣ-
 ನಿಂದ ಭಕ್ತಿಯ ಕಲಿತು, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಂದ
 ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗವನರಿತು, ಮಧುರ ಭಾವವನಾಂತು,
 ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವ ವಿರಹದಲಿ
 ಸಂತಪ್ತೆಯಾಗಿ, ಸಿರಿಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲಿ
 ವಚನಗಳ ಹಾಡಿದೈ ಕಾವ್ಯ ವಾಣಿಯನೋತು !
 ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ-ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಚನ ಮೊದಲಾದ
 ಗ್ರಂಥವನು ವಿರಚಿಸಿದೆ; ಕಬ್ಬಿಗಿತಿಯದರಿಂದ

೦೯೪೪

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ

'ಕವಿ ಚೂತ ವನ ಚೈತ್ರ' ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ! ನಿನ್ನಮಲ
 ವಾರ್ಧಿಕದ ಷಟ್ಪದಿಯ ರ್ಬೀಂಕಾರ ಕನ್ನಡದ
 ನಂದನದೊಳಾನಂದ ಮಧುಮಾಸದುತ್ಸವದ
 ಸುವಿಲಾಸ ಚಿಲ್ಲಿಕುದು. ವರ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೂಲ-
 ವಾದ ಜೈಮಿನಿ ಮುನಿಯ ಭಾರತವನುವದಿಸಿ,
 ಅದರ ವಿಸ್ತಾರ ಪೌರಾಣ ಕಥನ ಕ್ರಮವ
 ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಕುಚಿಸಿ, ಪಾತ್ರಕಳೆ, ರಸಭಾವ
 ಕೆಡದಂತೆ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾಮೃತವಿದೆಂದೆನಿಸಿ-
 ಕೊಳ್ಳಂತೆ ಕನ್ನಡದ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವ
 ಬರೆದಿರುವೆ—ವೀಣೆಯಿಂ ಗಾನವನು ನುಡಿಸಂತೆ,
 ದೇವಪುರ ನಿಲಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನೊರೆದಂತೆ
 ಜಾನಕಿಯ ವನವಾಸ, ಶಶಿಹಾಸನುರುದೈವ
 ಭಕ್ತಿ, ವೀರ ಸುಧನ್ವನಾಖ್ಯಾನ ಮೊದಲಾದ
 ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಕನ್ನಡದ ರಸಿಕ ಕುಲ ಕಾಮೋದ

ಕವೀಂದ್ರ - ರವೀಂದ್ರ

ತನ್ನ ನೂತನವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂ
 ಷಂಗ ವಾಂಞ್ಞಯ ವಾರಿಸಿಧಿಯನುದ್ರೇಕಿಸುತ್ತ
 ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗದೆ ಕವಿಯೆ! ಭಾರತದ ಭಾಗ್ಯಾಂತ
 ರಿಕ್ಷದಲಿ ಚಂದ್ರನೋಲ್ ನಿಜ ಕೀರ್ತಿ ರಶ್ಮಿಯಿಂ
 ವಿಶ್ವದಿಜ್ಞಂಡಲ ವ್ಯಾಪನವ ನೆರೆ ಗೈದು
 ನೀನು ಬರೆದತಿ ಮುಖ್ಯ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ' ನಾಮ
 ಸದ್ಗ್ರಂಥ ರತ್ನಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಾಂತೆ ನಿಸ್ಸೀವ
 ಗೌರವದ 'ನೋಬೆಲೆ' ಬತಿಮಾನದೊಳ್ಳಿರುದು.
 ಓ ಕವೀಂದ್ರ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಗೋರ ವರ!
 ನಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಡುಗಡ್ಡುಗೂದಲುಗಳೆಂ ಮೆರೆವ
 ಭವ್ಯ ಭೌತಿಕ ದೇಹ ರೂಪವಂತರ್ಭಾವ-
 ವನು ತಳೆದರೂ, ಭಾರತೋಚ್ಚ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾರ
 ಸರ್ವಸ್ವ 'ವಿಶ್ವ ಭಾರತಿ' ಯಂತೆಯೇ ಶಾಂತಿ
 ಕೇತನಾದಿಗಳೆಂದು ಬೀರುವುವು ನವಕಾಂತಿ!

ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ಅಂಬಿಕಾತನಯ ದತ್ತರೆ! ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನಿಯು
 ಕನ್ನಡದ ಕವನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ
 ಭಂದಸ್ಸು-ಭಾಷೆ-ಲಯ-ಬಿಡಗು-ಧಾಟಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಅಮೃತ ಸಂಜೀವಿನಿಯನೆರೆದ ಮೋಹನ ಖನಿಯು!
 ಕವನ ವನದಲಿ ತೂಗುತಿರುವ ನಿಮ್ಮಯ್ಯಾಲೆ-
 ಯಲ್ಲಿ ಭಾವಾನಂದ ಪಡದವರದಾರಿಹರು?
 ನಾದಲೀಲೆಯ ನಾದಲಾಸ್ಯಕೊಸೆಯದರಾರು?
 ಸಾಹಿತ್ಯ-ಶಾಸ್ತ್ರ-ಸಂಶೋಧನಂಗಳ ಶಾಲೆ-
 ಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರ ಧಾರಾ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು
 ಹರಟೆ-ಹುಚ್ಚಾಟಗಳ ಹೂನಗೆಯ ವಯ್ಯಾರ,
 ಕತೆ-ನಾಟಕಂಗಳ ನಿರೂಪಣಾಲಂಕಾರ,
 ರಸಿಕ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಹರ್ಷ ರಸ ಘುಟಿಕೆಗಳು!
 ಕನ್ನಡದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಕಾಲದಲಿ
 ನಿಮ್ಮ ನವ ಪಂಥಾನ ಮಾಸದೀ ರೀತಿಯಲಿ

ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ,—

೧೯೧೬—, ೪೫

೧

ತುಳುನಾಡಿನೊಂದು ಕೇಂದ್ರದೊಳೊಗೆದರೂ ಕೂಡ
 ಕನ್ನಡದ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನುಮವಾಯ್ತು
 ಕೋಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬ ನಾಮರೂಢಿಯ ವಂಶ-
 ದಲ್ಲಿ ಚೊಚ್ಚಲ ಕುವರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಾಯ್ತು

೨

ತೊಟ್ಟಿಲಲಿ ಪಟ್ಟಿರಲು ಕನ್ನಡದ ಜೋಗುಳವು
 ಕಿವಿಗಮೃತ ಕರೆಯುತ್ತಿರೆ ಅಳಲ ನಾನುಳಿದೆ
 ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕನ್ನಡದ ಜೇನ್ನುಡಿಯ ಸವಿಯಿಂಪು
 ಹರಿಯುತ್ತಿರೆ ಹಳ್ಳಿಯೊಳಗೆಳವೆಯನು ಕಳೆದೆ

೩

ಬಾಲ್ಯ ಕಳೆವುದರೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನು
 ಚಿರಕಾಲ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ದುರ್ವಿಧಿಯು ಬಂತು
 ಆದರೇಂ? ತಂದೆಯೊಂದಕ್ಷಯ್ಯ ಸನ್ಮಮತೆ
 ಕೂಡಿರುವುದವ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನತೆಯನಾಂತು

೪

ಒಡಹುಟ್ಟು ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರೊಡನಾಟದಲಿ
 ಬಾಳು ದಾಂಗುಡಿಯಿಟ್ಟು ದಾಟಿ ಬರುತ್ತಿರಲು,
 ಬಾಲ ವೈಧವ್ಯ ದೀಕ್ಷಾ ವಿಧಿಯನಾಂತಿರುವ
 ಸೋದರತ್ತೆಯೆ ಸಾಕುತಾಯಿಯಾಗಿರಲು,—

೫

ಮೊದಮೊದಲು ಅವರೊರೆದ ಕಾಗೆ-ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಗಳ
 ಕಟ್ಟು ಕತೆಗಳ ಕೇಳಿ ಸಂತಸವ ಸವಿದೆ
 ಬಳಿಕ ರಘುರಾಮ-ಬಲರಾಮ-ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳ
 ಪೌರಾಣ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಯ ಸಿಮಿರಿಸಿದೆ

೬

ಹಳ್ಳಿಯೂರಿನದೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಶಾಲೆಯಲಿ
 ಕನ್ನಡವ ಸಕ್ಕದವನೊಂದೊಂದಿಗಿಂತೆ
 ಕತೆಯ ಕೇಳಿಕೆಯಿಂದ ವಾಚನದೊಳಭಿರುಚಿಯು
 ಬಳೆದು ದೊರೆತಷ್ಟ ಹೊತ್ತುಗೆಯೋದನಂತೆ

೭

ಮನಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕವು ದೊರೆಯದಿರೆ,
 ವಾಚನದ ಹಸಿವು ಧಗಧಗಿಸಿ ಉರಿಯುತ್ತ,
 ಅಲ್ಲ ಸಂತ್ಯಸ್ತಿಯಲಿ ಹಳ್ಳಿಯೋದನು ಕಳೆದ
 ಹಳೆಯ ನೆನಪೆಯದಿಡೆಯೇಗಲೆಡೆಯುತ್ತ

೮

ಗದುಗು ಭಾರತ, ತೊರನೆ ರಾಮಾಯಣಾದಿಗಳ
 ದಿನದಿನವು ಪಾರಾಯಣದ ರೀತಿಯಿಂದ
 ಸೋದರತ್ತಿಯು ಓದುತ್ತಿರುವ 'ದಂಡಾಕಾರ'
 ಧಾಟಿ ತೋರಿತ್ತು ಹಳೆಗನ್ನಡದೊಳಂದ

೯

ಗೀರ್ವಾಣ ವಾಣಿ-ಹಳೆಗನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ
 ಸಾಗರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಾಥಮಿಕನಂತು,
 ಮದ್ರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದವರಿಂದ
 ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಾಗಿ ವಿದ್ಯತ್ಪದವಿ ಬಂತು !

೧೦

ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ತಕವನಿತ್ತಾಗ
 ಕವನ ಕಾಮಿನಿಯೊಲಿದಪಾಂಗವೀರಿದಳು
 ಹರಯ ಹದಿನೆಂಟರ ಸುಮಾರಿನಲಿ ಕನ್ನಡದ
 ಕಾವ್ಯ ವನಿತೆಯು ಬಂದು ಮಾಲೆ ಸೂಡಿದಳು

೧೧

ಒಡನಾಡಿ ಗೆಳೆಯರೊಡಗೂಡಿ ' ಮಕ್ಕಳ ಬಳಗ '
 ನಡೆಸಿದವು ಶಿಕ್ಷಣವ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ
 ಆಗಲೇ ಕೈಬರೆಹ ' ನಗು ' ಮಿನುಗಿ, ' ಶ್ರೀ ಮುಖ ' ದ
 ಗೆಳೆಯನೊಂದಿಗೆ ಬರೆವೆ ಕವನವಾಗಾಗ

೧೨

ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ' ನಲವಿ ' ನ ನಲಿತಕೊಸೆದಿದ್ದೆ ;
 ' ಪಾಂಚಜನ್ಯ ' ದ ಗಂಡುದನಿಗೆ ಮರಳುವೆ !
 ಗುಂಡಪ್ಪ, ಮಾಸ್ತಿ, ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ, ಪೈ, ಬೇಂದ್ರೆ,
 ಬೆಟಗೇರಿ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳನ್ನೊಲಿದೆ !

೧೩

ಮಾಘ-ಭಾರವಿ-ಕಾಳಿದಾಸ-ವಿದ್ಯಾನಾಥ
 ದಂಡಿ-ವಾಮನರನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿ ಕಲಿಸು,
 ಇವರ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬೇಕೆಂಬ ಎದೆಕುದಿತ-
 ವುಂಟಾಯ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೃದ್ಯತೆಗೆ ಸೋತು

೧೪

ಪಂಪ-ನೃಪತುಂಗ-ತಿರುಮಲಿಯಾರ್ಯ-ಪೊನ್ನಕವಿ
 ರನ್ನ-ಕೇಶೀರಾಜ-ರುದ್ರಭಟ್ಟರನು
 ನಾಗವರ್ಮ-ಷಡಕ್ಷ ರಾರ್ಯ-ಮುದ್ದಣ-ಸಾಳ್ವ
 ಅಂಡಯ್ಯ-ಸಿಂಗಾರ್ಯ-ನಾರಣಪ್ಪರನು,—

೧೫

ಗ್ರಂಥ ಮುಕುರದಿ ಕಂಡು, ಕಾವ್ಯ ಜೀವನಕೋಶು
 ಹಿರಿಗುರಿಯ ಸಾಧಿಸುವ ಹಂಬಲಿನಗಾಯ್ತು
 ಹಳಗನ್ನಡದಿ ಕೂಡ ಪ್ರಗತಿ ತೀಲತೆಯುಂಟು,
 ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲೆಂಬ ಜೋಧೆಯಾಯ್ತು

೧೬

ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ನನಿಸಿತು ಕಲಿತು, ಹಿಂದೀ ರಾಷ್ಟ್ರ
 ಭಾಷೆಯಲಿ ವಿದ್ವತ್ತೆಯನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು,
 ಓದಿದನು ವೈದಿಲೀ ಶರಣಗುಪ್ತನು ಪ್ರೇಮ-
 ಚಂದಾದಿ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನಾಯ್ತು ಕೊಂಡು

೧೭

ಹಳೆಯ ತುಲಸೀದಾಸ, ಕವಿ ಕಬೀರ, ರಹೀಮ
 ಭಕ್ತಿ ಮಿರಾಬಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧು-
 ಸಂತ ಕವಿ-ಕವಯಿತ್ರಿಯರ ಮನೋಹರವಾದ
 ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾರ್ಧಿಯೊಳಾಳ್ವೆ ನೊಲಿದು

೧೮

ಇನಿತರಲಿ ಹಲಕೆಲವು ಕನ್ನಡದ ಕವನಗಳು
 ಖ್ಯಾತ 'ತ್ರೀವೇಣಿ'— 'ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕಾ' ದಿ
 ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲಿ ಮುದ್ರಣದಿ ಮೈದೋರೆ
 ಸಾಹಿತ್ಯ ಸುಮನಸರು ನಲವಾಂತರೋದಿ

೧೯

ನಾವು ಕೈಬರೆಹದಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಕವನಗಳೆ
 ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಂದೆಯೇ ಅಚ್ಚಿನಲಿ ಬರಲು,
 ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳೊಗೆದ ಬಾಲಕರ ಮುದ್ದನಗೆ
 ಕಂಡಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಯಿತಾ ಹಗಲು

೨೦

ಜೀವನದ ವೃತ್ತಿಯ ಧ್ಯಾನವನನಾಂತಾಗ
 ಊರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾತೃಶಾಲೆಯೊಳಗಲ್ಲಿ
 ಸಹಪಾಲಿ ಕತೆಗಾರ ಗೆಳೆಯನೊಗ್ಗೂಟದಲಿ
 ಮನವಾಯ್ತು ಕನ್ನಡದ ಸತ್ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ

೨೧

ಕಟ್ಟಿ 'ಕನ್ನಡದ ಸೇವಾ ಸಂಘ' ವನ್ನೊಲಿದು,
 ಕೆಲಗಾಲ 'ಸುಧೆ' ಯೆಂಬ ಮಾಸಿಕವ ಬರೆದು,
 ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನನುಗೈದು
 ತಿಳಿಸಿದೆವು ವಾಚನದ ರುಚಿ ಜನರಿಗೊರೆದು

೨೨

ಕೆಲಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯ ಮಿತ್ರರಿಗೊಸೆದು ಸಕ್ಕದವ
 ಹಳೆಗನ್ನಡವ ಕೂಡ ಪಾಠ ಹೇಳಿದೆನು
 ಕ್ರೈಸ್ತರೂ ತುಳುವರೂ ಕನ್ನಡದಿ ಸವಿಯನ್ನು
 ಬೀರಲೆಂದಾದಷ್ಟು ಯತ್ನವೆಸಗಿದೆನು

೨೩

ಇಂತು ಪುರುಷಾಯುಷ್ಯದಲಿ ಕಾಲು ಶತಮಾನ
 ದಾಟುತ್ತಿರೆ ನನ್ನಾಕೆ ಬಂದು ಕೈವಿಡಿದು,
 ಮನೆಯನ್ನು ಮನವನ್ನು ನಗುವಿಂದ ಬೆಳಗಿಸುತ್ತ,
 ಬಾಳ ಹಸುರಾಗಿಸಿದಳೊಲವಿನಲಿ ಕೋಡು

೨೪

ಶೃಂಗಾರ ಕವನಗಳಿಗವಳೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಬುಗ್ಗೆ-
 ಯೊಂದೊಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರೇಂ ಹಾಸ್ಯಕೆಡೆ ಬಂತೇ?
 ಅವುಗಳನ್ನೋದಿ ಹೇಳಿದರವಳ ಮೊಗ ಲಜ್ಜೆ-
 ಯಿಂದ ನಸುಗೆಂಪಾಗಲದುವೆ ಸಾರ್ಥಕತೆ

౨౫

కపకమృదలి, హళతు-హోసతేంబ వాదదలి
 ఘరుళ కాణిసదేనగే; భావవే జీవ
 హళతేను?—హోసతేను?—యావుదేదేయరళవుదో
 బాళ వేలేత్తువుదో—అదే భవ్య కావ్య!

౨౬

కవితేయలి భావ వ్యే శద్యవుత్తమ గుణవు;
 ఓదిదోడనేయే హృద్యరాసంద పడెదు,
 తవ్మ బాళోగ్గేటలేగళన్న స్పృశ కాలవూ
 మరేతరదువే ఫలవు సాహిత్య కేతుదు

౨౭

స్వానుభవదాళదిం భావవంక్తా ఫలవు
 దోరకిదరదే రసికరేదేగే భూషణవు!
 నమ్మేదేయ ముట్టెదుదే ఇతరరేదే తట్టెవుదు;
 ఇదు హోరతు కావ్యఫల బరిదే నిష్ఫలవు!!

౨౮

స్వాతంత్ర్యవుంటిందు మార్గవను నిూరువుదు,
 భాషేయను కేడిసువుదు, అదు హోల్ల-సల్ల!
 హత్తు జన నడెదంతే నడెయువుదు నికెతియిదే
 అంధానుకరుణవేంతు ఒళ్ళిదల్ల!

౨౯

ఈ పంథదలి సాగి, హత్తు వరుషగళిజి
 హత్తిరదోళింభత్తు కవన బరేదిజేను
 సలస్మృత 'కృమార సంభవ' వన్ను కన్నడద
 జగతేగాస్వానిసలు యత్తి సుత్తి హేను

೩೦

‘ ಮೋಹಾಂಧಿ ’ ಮೋದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಸಕಾಂಕಗಳ
ರೂಪಕಂಗಳ ಬರೆದಿ ಗೀತ ರೂಪದಲಿ
ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ ‘ ಮಾಳವಿಕಾಗ್ನಿ ಮಿತ್ರ ’ ವನು
ಒರೆದಿ ಕನ್ನಡದ ಗದ್ಯಾನುವಾದದಲಿ

೩೧

ಹಳ್ಳಿ ಮೂಲೆಯ ಬಾಳು, ಕಾಡಿನಳಲಿನ ಗೋಳು !
ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಸ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರಿವರಿಲ್ಲ
ಬರೆಯುವುತ್ಸಾದಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟುವರಿಲ್ಲ
ಆತ್ಮ ಸಂತೋಷವೊಂದೇ ನಮ್ಮದೆಲ್ಲ

೩೨

ಮೊನ್ನೆ ರಬಕವಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಸಮ್ಮೇಳಗೊಂಡಾಗ ಕನ್ನಡೋತ್ಸವವ
ನೋಡಿ ಎದೆಹಿಗ್ಗಿ, ಹಿರಿಸಾಹಿತಿಗಳಮೃತಮಯ.
ವಾಣಿಯಿಂದಾಂತೆನುತ್ಸಾಹ ಚೇತನವ

೩೩

‘ ರೀತಿ ಬದ್ಧಗಳೆಹುದು ನಿಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳೆ ’ ಎಂದು
ಮಾತು—ಕತಿಯಲಿ ಬೀಂಪ್ರಿಯವರು ನುಡಿದಾಗ,
ರಾಜರತ್ನರು ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೆ
ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಾಗ,—

೩೪

ಆತ್ಮ ಧನ್ಯತೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷ ಸಮಸಿಸಿತು
ಮರುಭೂಮಿಯಲಿ ಹಸುರು ಕಂಡ ತೆರನಾಯ್ತು !
ವೈಸೂರು—ಧಾರಪಾಡಗಳಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲದಿರೆ ಬಲುಬೇಸರಾಯ್ತು !

೩೫

ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಗೃವ ಯುದ್ಧವೇ ವಿಶ್ವವನು
 ಕುರುಡುಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಲ್ಲಿ?
 ಆರ್ಥಿಕದ ಮುಗ್ಧಟ್ಟು ಬಡತನವನಪ್ಪಿರಲು,
 ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ದಾರಿಯಿಹುದೆಲ್ಲಿ?

೩೬

ಪಟ್ಟಣದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಶಾಲೆಯೊಳಿಗ ಕನ್ನಡಾ-
 ಧ್ಯಾಪನೋದ್ಯೋಗವಿದ್ದರು ಕೂಡ. ನಮ್ಮ
 ದೇಶ ಭಾಷಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗಲ್ಪ ವೇತನವ-
 ನೀಯುವುದು ಸರಕಾರದವರ ದುಷ್ಕರ್ಮ!

೩೭

ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಚಿಂತೆ
 ಸಾಠಶಾಲಾ ಕಾಲ ಮುಗಿದಿರುವ ಮೇಲೂ,
 ನಿಜೈಯನು ಸಮಯವನು ಹಣಕಾಗಿ ಮಾರುವುದು!
 ಬರಿದಹುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಹ ಬಾಳು

೩೮

ಆದರೂ ದುಃಖವನು ಸುಖವೆಂದು ತಿಳಿವೊಂದು
 ಕವಿ ಹೃದಯವಿದೆಯೆಂದು ಹಿಗ್ಗು-ನಲಿವುಂಟು!
 ನಮ್ಮಿಂದಲಾದಷ್ಟು ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ
 ಸೇನೆಯೆಸಗುವ ಹುರುಪು ಮನದೊಳುಂಟು!!

ಅಚ್ಚು ತಪ್ಪು ತಿದ್ದಿಕೆ

ಪುಟ	ಪದ್ಯಸಂಕ್ರ.	ತಿದ್ದಿದ ಪಾಠ
೧೨	೧೭	ಸಂದೇಶವೊಂದನು
೧೫	೯	ಬಜ್ಜರವ
೧೯	೬	ತರೆಯನು
೨೩	೫	ನವೋನ್ನತ
೨೪	೪	ಸುಷಿಯು
೩೦	೫	ಬೋಧಾಪ್ಯುತ
೩೪	೫	ಹುಡುಗಿ
೩೭	೮	ನಡೆವುದು.
೪೦	೧	ಹೆಚ್ಚಾದ
,,	೪	ನಂದಿಸುವೆ.
೪೨	೪	ಸೊಗದ
೫೦	೧೭	ವೀರ
೫೧	೨	ಉಲಿದರು
,,	೧೩	ಎಳಗೆ
೫೪	೭	ಕಾವಿನ
೬೩	೨೨	ಫುಲ್ಲಾಕ್ಷ
೬೪	*	ಶ್ರೀ. ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರ 'ಉಮರನ ಒಸಗೆ'ಯನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಬರೆದುದು.
೬೬	೫	(೧ನೇ ಪದ್ಯದ ೫ನೇ ಸಂಕ್ರಿಯು ೨ನೇ ಪದ್ಯದ ಆದಿಗೆ ಸೇರಿಕೋಗಿದೆ.)
೮೨	೫	ಬಿತೆಯಿಲ್ಲ
,,	೭	ಸುಖ ಮುಖ
,,	೮	ಬೋಧೆ
೮೩	೧೪	ಕವಿವುದು.
೯೧	೧೮	ಹೊಂದೊಡವುಗಳಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೯೪	೧೪	ಸ್ವಪ್ನೋತ್ಸರ್ಹ
೯೫	೪	ವೀರಾವೇಶ
೯೬	೪	ಮಾರಾಜ
”	೫	ಅಂತವುರ
”	೧೧	ಸಿರಿಗನ್ನಡದ
೯೮	೯	ಜೈಮಿನೀ ಭಾರತ
೯೯	೮	ಒಳ್ಳೆರುದು
೧೦೧	೯	ಮಾತೃ
೧೦೨	೮	ದೊರೆತಪ್ಪ
೧೦೩	೯	‘ನವಿಲಿ’ನ
೧೦೪	೧೪	‘ಶ್ರವೇಣಿ’
೧೦೫	೧೮	ಯೆಂದೊಪ್ಪಿ
೧೦೬	೧೬	ಅಂಥಾನುಕರಣ
”	೨೦	ಜನತೆಗಾಸ್ಪಾದಿಸಲು
೧೦೭	೧೩	ಬದ್ಧಗಳಿಹವು

ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

ಗರಿ	ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	೨— ೦—೦
ಮೇಷೋದೂತ	,,	೧— ೦—೦
ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ	ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ	೧— ೮—೦
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರ } ಆಕಾಶಗಂಗೆ }	,,	೧— ೮—೦
ಮೈಲು ಕಲ್ಲಿನೊಡನೆ } ಮಾತುಕತೆಗಳು }	ಕೋ. ಶಿ. ಕಾರಂತ	೧— ೪—೦
ಮುಂಗಾಲಾ ಪುಟಿಗೆ	ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧—೧೨—೦
ಚರಿತ್ರಹೀನ (ಕಾದಂಬರಿ)	ಶರಚ್ಚಂದ್ರ	೬— ೪—೦
ಪರಿಣೀತಾ	,,	೧— ೦—೦
ಮಹಾಪುರ	ಶ್ರೀ. ಗೋ. ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧— ೦—೦
ನನ್ನ ಗೀತಗಳು	,,	೧— ೦—೦
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇತಿಹಾಸ	ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ.	೦—೧೨—೦
ಬೆಟ್ಟದ ಹೊಳೆ (ಕಾದಂಬರಿ)	ಲಿಂಗಣ್ಣ ಸಿಂಪಿ	೧— ೪—೦
ದತ್ತಸಾಹಿತ್ಯ—	,,	೧— ೮—೦
ಕವಿ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ		೧— ೦—೦
ಪವಿತ್ರ ಜೀವನ (ಕಥಾ. ಸಂಗ್ರಹ)	ಟಾಲಸ್ಪಾಯ	೧— ೮—೦
ಸರ	ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣ	೧—೧೨—೦

ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲ.
ಅಂಥವರು ೨೬ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮನಿಯಾಡರ್ ಕಳಿಸಬೇಕು—

ಮ್ಯಾನೇಜರ

ಸಾಧನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ

ಧಾರವಾಡ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ